Ţările occidentale, tributare Actului Final de la Helsinki, un eşec dintre cele mai mari ale diplomaţiei americane, nu evoca niciodată înstrăinarea românilor din Basarabia şi Nordul Bucovinei, care au aceeaşi istorie, aceeaşi limbă, aceleaşi obiceiuri, acelaşi folclor ca şi pe tot cuprinsul României.

Nenorocul nostru, al românilor, a făcut ca de la 1944 încoace să nu avem un guvern cu adevărat naţional care să pună deschis în faţa lumii problema reîntregirii teritoriale româneşti.

Un lucru e cert: În Europa nu va fi dreptate şi pace atâta timp cât Moscova şi Kievul nu vor restitui tot ce ne-a fost furat prin pactul Ribbentrop-Molotov.

Romanii sunt dintotdeauna un popor paşnic. Un popor care n'a atacat pe nimeni. Dar tot dintotdeauna, spre deosebire de diriguitorii lui de la 1944 încoace, a ştiut să apere ceea ce ne aparţine de când lumea.

E timpul să ni se redea ceea ce este al nostru din moşi-strămoşi!

Nu putem întoarce la infinit spatele istoriei noastre celei adevărate!...

NICOLAE LUPAN

NICOLAE LUPAN INVAZIA SOVIETICĂ PB&B

NICOLAE LUPAN

INVAZIA SOVIETICĂ

PRO BASARABIA ŞI BUCOVINA
BUCUREŞTI - 2010

Nicolae Lupan

INVAZIA SOVIETICĂ

Copertă, corectură şi paginaţe Sorin Grădinariu.

NICOLAE LUPAN

INVAZIA SOVIETICĂ

sau

Blestemaţi să fie acei care dintr-o ţară au făcut şi mai fac două

Pro Basarabia şi Bucovina
Bucureşti
2010

NICOLAE LUPAN

Să se ştie şi să nu se uite!

70 DE ANI DE LA INVAZIA SOVIETICĂ

s a u

DE CE NU SE FACE REÎNTREGIREA

R e m i n i s c e n ţ e

caracteristice pentru întreaga suflare românească
din teritoriile cotropite de Moscova în '40 şi '44

*

Invazia sovietică !.. Numai că, de şapte decenii (!), basarabenii, nord-bucovinenii şi herţenii zic adevarul: *„Ne-au ocupat ruşii!... Ne-au băgat în închisori ruşii!... Ne-au dus la munci forţate ruşii!... Ne-au înfometat ruşii!... Ne-au deportat în Siberia ruşii!... Ne-au luat pământul ruşii!... Ne-au băgat în colhozuri ruşii!...“*

- Porcării rusăşti (!) , - cum mi se destăinuia „naş Vichinte", la pârleaz, uitându-se prin părţi!

*

Anunţul ultimatumului sovietic din 26 iunie 1940 mă prinse la şcoala de viticultură din Chişinău unde, împreună cu

nedespărțitul meu prieten *Haimana Ion*, ne-am zis că e mai bine să ne găsească rușii acasă lângă părinți, decât să ne culeagă de prin dormitoarele internatului!

*

Trenurile nu mai circulau și am luat-o pe jos spre Bălți: 130 de kilometri!... În satul *Todirești* am fost martori ai unei scene înfiorătoare prin josnicia ei!

Evrei, mai tineri și mai bătrâni, deschiseră foc de arme asupra unei mici unități de infanterie românească ce se retrăgea în ordine spre Prut!

Soldații se trânteau la pământ, având *ordin regesc* să nu tragă în nici un fel de situații!... Li se rupeau epoleți, li se luau centurile cu cartușiere, erau descălțați de bocanci, în timp ce sublocotenentul lor fu dezbrăcat până la indispensabili!

*

Ni se furaseră 101.129 de kilometri pătrați de pământ străbun cu un număr de 6.821.000 de români!

Rămâneau neștirbite doar Banatul, Moldova, Muntenia și Oltenia!

*

Românii de pe cele două maluri ale Prutului aveau și au impresia că au pierdut câte o mână!... *Unii – dreapta, alții – stânga!*

*

A doua sau a treia zi după ultimatum ajunseră și la noi în sat câțiva militari și civili.

Le ieși în cale *Ivan Iandulschi*, pripășit la *Cepeleuți* ca pretins fugar de revoluția bolșevică, urmat de câțiva evrei în frunte cu băcanul *Elic Cleiman*.

Și, spre mirarea consătenilor, Iandulschi fu numit „președinte al sovietului sătesc"! Primar adică!

*

Pe Ivan Iandulschi, despre care până atunci se credea că fugise de bolșevism, nu l-a mustrat conștiința să semneze „verdictul" de deportare în Siberia a fostului primar liberal *Alexandru Morei*, deși anume acesta îl împroprietărise cu cele trei hectare de pământ și cu loc de casă!

*

Prietenul și colegul meu de clasă, *Haimana Ion*, presimțea el ceva atunci când plângea la Todirești. Tatăl său, *nenea Florea*, cum îi ziceam, oltean de pe Dunăre, căsătorit în timpul serviciului de jandarm cu o basarabeancă din Moara Nouă, *fu deportat* în mai '41, împreună cu soția, în Siberia, de unde nu s-au mai întors!

*

Cu Ion m-am întâlnit timp de un an și jumătate, urmând școala militară din *Botoșani*, și o singură dată la Zgurița, unde era inginer agronom și președinte al colhozului „Întâi Mai". Mai știu că înainte de expulzarea mea de la Chișinău, în 1974, era zootehnician în satul *Fântânița*, județul Soroca, și că din Haimana Ion devenise *Gaiman Ivan Florovici!*

*

În 1942, când am fost recrutat la nu mai știu ce unitate militară din Lugoj, cântam și eu, încolonat, *Marșul Basarabiei*:

Azi-noapte la Prut, războiul a-nceput,
Românii trec dincolo iară
Să ia înapoi prin arme și scut
Moșia pierdută astă-vară.

Mergem în Câmpia Basarabilor
Plină de grâne, plină de dor.
Şi-n Bucovina cu mânăstiri şi brazi
Mergem la luptă, dragi camarazi!...

*

Mă gândesc cu dezgust la *presa de la Chişinău* care vărsa lacrimi de crocodil la mormintele ostaşilor sovietici şi la „piciorul de lemn" al celor rămaşi în viaţă, picior care „ar fi putut să cânte" gloria Moscovei „dacă se desprindea din copac nai sau vioară"!

*

Numai că între Prut şi Nistru există şi alte *„picioare de lemn"* de basarabeni şi bucovineni care au luptat pe frontul antisovietic!...

Or, ce vină purtau acei ostaşi neînfricaţi pe care Patria Română îi trimisese acolo unde i-a trimis?...

*

La Cernăuţi a fost hotărât ca sovieticii să fie întâlniţi oficial de către secretarul general al municipiului. Un om ce nu făcuse niciodată politică de partid, fiind dintre acei despre care se spunea: pleacă ai noştri – vin ai noştri şi rămânea mereu la postul pe care-l ocupa.

Dinspre Prut, trei tancuri, urmate de un camion cu civili trecură podul de la Moşi, intrară pe strada Hotinului, apoi pe cea de lângă gară şi începură să urce spre centrul oraşului. Când făcură colţul de după biserica Sfânta Paraschiva, cei câţiva zeci de civili şi militari zăriră pe cei câţiva zeci de ruteni din faţa primăriei.

Tancurile opriră. Se deschise capacul celui din frunte şi îşi făcu apariţia un militar. Se dădu jos de pe tanc şi începu să-i îmbrăţişeze numai pe cei cu steguleţe roşii în mâini. I se spuse că este aşteptat de un reprezentant oficial al fostei conduceri a oraşului. La capătul de sus al treptelor, între doi piloni, stătea un om mic de statură cu o cutie dreptunghiulară în mâini.

– Cheia oraşului, – zise el.

– Ce tâmpit! – replică rusul după ce translatorul traduse cuvintele reprezentantului. – Cine eşti tu?

Omul dintre piloni îi răspunse în limba rusă.

Ofiţerul se fâstâci. Doar pentru o clipă.

– Cum te cheamă?

– Mihăilescu.

*

... Penitenciarul era pustiu. Uşile celulelor – deschise vraişte. Intrară într-una şi ofiţerul îi propuse să-l aştepte câteva clipe. Rusul ieşi, închise uşa şi trase zăvorul din coridor. În noaptea din ajun Mihăilescu nu dormise şi pleoapele îi atârnau, plumb! Când deschise ochii, în celulă era întuneric. Auzi voci pe coridor şi începu să bată în uşă.

În celulă intrară doi soldaţi cu revolvere la cingători. Unul ţinea o pâine neagră şi o gamelă cu mazăre fiartă, iar celălalt o căldare cu apă.

– Asta ţi-e mâncarea pe azi şi pe mâine, – zise cel cu gamela şi pâinea.

– Iar asta – apa pe o săptămână...

Mihăilescu vru să zică ceva, soldaţii însă închiseră uşa şi le auzi numai potcoavele pe cimentul coridorului...

...Nouă luni a fost ținut Mihăilescu în închisoare fără să fi stat vreodată cineva de vorbă cu el, fără să fi ținut în mână o carte, un ziar, fără să fi scris cuiva o scrisoare! Singura lui ocupație erau doi pași de la pat la perete și trei pași de la măsuță la ușă. De o mie de ori pe zi!...

*

Începând cu 22 Iunie '41, *Ion Antonescu* se bucura în Basarabia și Nordul Bucovinei de o dragoste ce putea fi asemuită cu cea față de *Alexandru Ioan Cuza* în Moldova și Muntenia de la 1859!

De aceea am fost nespus de bucuros când l-am cunoscut la Los Angeles pe fostul primar general al Chișinăului, *Constantin Dardan*, care se întâlnise în repetate rânduri cu Mareșalul.

Cum a fost și cazul descinderii la o clădire de pe strada Livezilor din capitala Basarabiei. O clădire în a cărei curte fuseseră găsite îngropate 72 de cadavre de basarabeni, legați cu mâinile la spate și împușcați în ceafă de enkavediști, la începutul lunii Iunie 1941!

*

Potrivit spuselor lui *Constantin Dardan*, o coloană de mașini, la dorința Mareșalului, porni spre Orhei. În drum, dinspre Peresecina, le ieșiră în cale câteva căruțe încărcate cu lemne.

– Ce mai faceți, fraților? – întrebă Mareșalul.

– Slavă Domnului... Mulțumim Armatei Române că ne-a scos de la ruși...

Iar când cineva din suită se adresă cu cuvintele „*Domnule Mareșal*", țăranii își scoaseră pălăriile și căzură în

genunchi. Antonescu rămase impresionat de acest gest creștinesc și începu a-i îndemna să se ridice!...

*

Personalitatea istorică a celui de al treilea Mareșal al României, tragică prin destinul ei, poate fi comparată cu cea a *Mareșalului Manerheim*, cu singura deosebire că finlandezii nu l-au extrădat rușilor, cum am făcut noi cu al nostru, ci l-au înscris în cartea de aur a neamului, cioplindu-i în marmură chipul și turnându-l în bronz!

*

Într-o zi, pe creasta dealului dinspre Ghincăuți apărură soldații... sovietici, răspândiți în poziție de tragere! Văzând că nu li se răspunde cu focuri de armă se ridicară și porniră spre Cepeleuți.

*

Când ajunseră la primărie, ușa se deschise și pe trepte apăru un cetățean cu tricolorul românesc în mâini!

La întrebarea rusului de ce n-a ieșit cu steag roșu, *Teleucă Nicolae* al lui Ifrim, răspunse că altul nu are!

Sprijini steagul de perete, își puse căciula pe cap și dintr-o săritură dispăru în coridor.

Ofițerul trase o rafală de pistol automat. Era însă prea târziu.

Nicolae ieși pe o fereastră din spate și fugi prin grădinile oamenilor.

*

Din acea zi de *25 martie '44* nu l-a mai văzut nimeni pe fostul meu coleg de clasă primară! A fost împușcat, în beciurile enkavedeului din Bălți! Avea 24 de ani!

*

În ajun, compania noastră a fost dusă pentru odihnă şi primenire la liziera unei păduri din partea de sud-vest a Iaşilor. În jurul bucătăriei *Regimentului 30 de Dorobanţi din Câmpulung Muscel* începură să sune gamelele soldaţilor şi glumele pipărate ale gradaţilor.

După ce ascultarăm un scurt recital cu *Dorina Drăghici*, ofiţerii intrară în adăpostul popotei şi rămaseră în aşteptarea mâncării pe care le-o aduceau ordonanţele.

Nu vorbea nimeni, eu fiind mai abătut decât alţii. Cu puţin înainte de a părăsi linia întâi, la câţiva zeci de metri de mine, un obuz rusesc exploadase lângă *Vadim Lemne*, fiul preotului din Pererita Lipcanilor. Făcuserăm împreună şcoala militară de rezervişti şi era normal să fiu mai amărât decât ceilalţi.

*

Dimineaţa, în zori, compania noastră, în frunte cu locotenentul *Neghină*, se întorcea la sectorul său. Pe deasupra trecu în zbor razant un avion. La fereastra lui deschisă, cineva făcea semne cu mâna.

– Mareşalul, strigă *Cocieru Grigore* din Corestăuţi-Hotin!

Când ne ridicarăm, încă un tânăr nu mai era printre cei vii! *Cocieru călcase pe o mină!*

*

O mitralieră sovietică începu să latre năvalnic! Apoi a doua, a treia!... Din faţă, din dreapta, din stânga! Din spatele liniei ruseşti începură să zboare proiectile de artilerie. Val după val veneau avioane mitraliând şi aruncând bombe peste tranşeiele noastre.

*

De locotenentul *Neghină* se apropie în salturi un agent de legătură spunându-i că comandantul de batalion, nu mai ştiu cum îl chema, ordonă retragerea.

Şi toţi începurăm să fugim în direcţie opusă celei din care veneau avioanele: prin porumb, prin floarea-soarelui, pe mirişti, pe arături. Ca orientare aveam soarele. Alergam spre el şi puţin la dreapta. Până când pânza de fum şi de praf începu să se risipească.

*

Trei zile şi trei nopţi a durat *ruşinoasa fugă* de la Iaşi până la Bucureşti! Abia la Călăraşi-Ialomiţa reuşirăm să sărim într-un tren marfar care ne aduse, odată cu amurgul, la Gara de Est.

Era *23 august '44* şi în Bucureşti nu circula nici un fel de transport. Trei ore ne-au trebuit să străbatem oraşul până la Gara de Nord!

*

...Patruzeci de zile şi tot atâtea nopţi ţinu drumul lui Mhăilescu de la Cernăuţi până în Siberia. Aşternutul, care la început era din paie întregi, devenise gunoi. Ocupaţia de căpetenie era strivitul păduchilor.

Când trecură Uralul nopţile deveniră reci, deşi era vară. Deţinuţii erau nevoiţi să-şi tragă paiele pe ei până sub bărbie. Dormeau mai mult ziua, când acoperişul şi pereţii vagonului se încălzeau de la soare. Cereau tot mai puţină apă. Duminica li se dădea câte o lingură de zahăr.

– Cel din colţ a zis să nu-l treziţi, lăsaţi zahărul şi o să i-l dăm...

Ca să se convingă, soldatul îl apucă de o mână pe cel „adormit". Mâna nu se mai dezdoia. Trase paie peste el, zicând că la gara următoare o să fie dat jos. Dar gările nu primeau morți și cadavrele își continuau drumul până începeau să se descompună.

Într-o noapte trenul se opri. Locomotiva se desprinse și plecă. Se lăsă o liniște sinistră. Toată ziua și toată noaptea, și încă o zi. Apoi încă una și încă una. Rar cine mai avea putere să bată în ușa vagonului sau în pereții lui. Cei vii, cu greu îi mai puteau da la o parte pe cei morți. Nu mai aveau nici paie ca să-i acopere. Pe la apus de soare, ușa vagonului a fost deschisă.

Spiritul de autoconservare puse în acțiune ultimele puteri și oamenii începură să se salte în genunchi, scuturând paiele de pe ei. Mulți nu se încumetau să coboare fără ajutorul celui de alături.

Răsună comanda și oamenii porniră împleticindu-și picioarele. În urma lor se auziră împușcături de pistol automat. Lua sfârșit calvarul celor ce nu au putut coborî din vagoane și al celor care zăceau sleiți de puteri în încercarea lor de a ieși din văgăună...

*

În acea zi fatidică de 23 august '44, *Mihai Antonescu* îl sfătuia pe *Mareșal* să meargă la Palat. La care, Conducătorul Statului Român, Soldat, Erou și Martir al Neamului, potrivit mărturiilor timpului, răspunse:

– Regele nu are la ce să se amestece în politică!...

Refuzul se datora faptului că, în repetate rânduri n-au dorit să se întâlnească pentru discuții cu Mareșalul, dar acum,

cârcotașul *Iuliu Maniu, Vintilă Brătianu* și alți șefi de partide, se întruneau, în după-amiaza sus-menționatei zile, la Rege.

*

– Vai Ionele, – spuse *Maria Antonescu*, – poate că e mai bine cum spune *Ică*. Să facem armistițiu împreună cu ei. De ce să-ți iei întreaga răspundere..."

Și s-a dus la Rege. Un rege de rea-credință românească, dacă se are în vedere că el, *Regele* își dăduse asentimentul pentru începerea războiului nostru sfânt din răsărit!

*

Trădător fără scrupule, la doar trei ani de la dezrobirea Basarabiei și Nordului Bucovinei, *Regele*, în taină cu camarila, a urzit lovitura de la Palat din seara zilei de 23 august '44!

Lovitură ce, lucru știut, s-a terminat cu arestarea *Mareșalului* și darea lui deliberată, ca să nu zic tâlhărească, pe mâna rușilor, prin dezertorul de la Sadagura din Armata Română, *Emil Bondarenco*, devenit *Emil Bodnăraș*!

*

De când lumea – și în toată lumea – au fost regi buni și mai puțin buni. Îmi pare rău s-o spun, dar *Regele Mihai* nu face parte dintre cei buni!... Atât pentru marea trădare națională de la Palat, din 23 August 1944, cât și pentru *asasinarea Mareșalului Ion Antonescu*!

*

Ajuns la regiment, prietenul *Nicolae Casandra*, învățător de meserie și sublocotenent în rezervă, îmi arătă un ziar, *Dreptatea* pare-mi-se, în care, pe prima pagină, era salutată cu litere de o șchioapă, *„Armata Roșie, garanție de ordine și*

securitate".(!) Articolul era însoţit de fotografia lui *Iuliu Maniu*, pe care Casandra o făcu albă de scuipat.

*

La început de Septembrie '44 se anunţă formarea a 12 divizii româneşti care urmau să lupte alături de ruşi contra nemţilor, dar că în ele nu vor fi înrolaţi *basarabenii şi bucovinenii* care în Iunie '40 rămăseseră în teritoriile ocupate!

Am fost totuşi încadrat graţie simpatiei din partea comandantului de regiment *Ion Rugină*!

Debandada unei retrageri o cunoşteam, de pe frontul de la Iaşi. Nu-mi puteam însă închipui că poate exista şi o debandadă a ofensivei!

*

Ruşii vroiau să-i distrugă cu orice preţ pe nemţi în numele unei răzbunări şi al ambiţiei de mare putere! Dar românii, românii de ce trebuiau să moară? – mă întrebam... Pentru că nu ei ne furaseră Basarabia, Nordul Bucovinei şi Herţa!...

*

După trei luni de front am fost chemat la *maiorul Popescu, comandantul batalionului*. Recunoscui că am în Basarabia părinţii, un frate şi patru surori, dar că nu vreau să mă întorc la ruşi!

Ordinul de zi începea cu o referire la Ordonanţa nr. 300.000 a Marelui Stat Major al Armatei, conform căreia toţi militarii basarabeni, rămaşi la 1940 în teritoriile ocupate, erau lăsaţi la vatră pentru a se întoarce acasă... în Uniunea Sovietică!

– Ţara mea e România!...

*

Colonelul Orban, comandantul părţii operative a regimentului, îmi strânse puternic mâna, zicându-mi printre lacrimi:

– Vom veni!

Şi tot aştept, deşi s-au scurs 65 de ani de atunci!

*

În ajun de *Crăciun '44*, am bătut la uşa *doamnei Ionescu*, gazda mea de pe strada Muzeul Fundeni din Câmpulung-Muscel.

Cu părul albit de durerea morţii soţului pe Frontul de la Iaşi, şi a aşteptării unicului ei fiu, aflat pe acelaşi front, gazda îmi deschise.

Ascultându-mi povestea, doamna Ionescu îmi zise printre lacrimi:

– Ce fericită are să fie mama dumitale când va afla că eşti în viaţă!

*

A doua zi am pornit prin satele *Godeni, Lereşti, Berevoieşti* unde fusesem cantonaţi în zonă, cu regimentul, în căutarea unui certificat de naştere.

Îi cunoşteam pe primari, dar nici unul n-a vrut să-mi dea un asemenea document. Curtea Marţială era deja secondată de consilieri sovietici şi aveau frică.

*

La regiment venise deja un reprezentant sovietic al Comisiei Aliate de Control! Un *transnistrian* care vorbea o română strigată de tot, îmi zise că dacă nu „plec de bunăvoie acasă, voi fi trimis sub escortă la Bucureşti şi atunci va fi mult mai rău!"

*

Primind ordin de demobilizare, împreună cu Suru Nicolai din Brinceni-Hotin, ne-am dus la Bucureşti în strada Aman. Aici, de la zisa *Comisie Aliată de Control*, am fost trimişi la *Căminul Obor* de lângă Gara de Est, unde urma să locuim până la plecarea în Basarabia.

*

De pe aşternutul alb ca zăpada sări îmbrăcat şi cu cizmele în picioare un locotenent mic de stat şi cu fundul pantalonilor până la genunchi.

– Soloviov Alexei Ivanovici – ni se recomandă rusul.

*

– Rusnacul ăsta o să mă bage în mormânt, – se plângea directorul căminului, *Constantin Ignătescu*, poet şi prieten cu *Vasile Luca*! Ba să-i spăl şi să-i ceruiesc parchetul în fiecare săptămână, ba să-i schimb aşternutul în fiecare zi... Acuma vrea carne de trei ori pe zi, *băga-l-aş în mă-sa*!

*

Zilele zburau una după alta, iar la 10 aprilie 1945, împreună cu logodnica mea, *Galia*, şi *Suru Nicolai* a trebuit să luăm drumul Bucureşti-Chişinău!

Feţe triste pe la geamuri, feţe triste pe peron. Numai Alexei Soloviov stătea cu gura până la urechi!

– *Du-te-n mă-ta*! – îi strigă cineva de la un geam.

– Sciastlivogo puti! (Drum bun!, adică) – răspunse Soloviov.

*

La Ungheni, pe malul stâng al Prutului, vagoanele de clasa întâi pornite cu alai rusesc din Gara de Nord, opriră în

câmp.! Un ofiţer rus, secondat de trei soldaţi cu pistoale automate, începu, pe rusa lui, cu megafonul la gură:

– Peste o jumătate de oră veţi pleca la Chişinău! Şi să nu îndrăznească cineva s-o şteargă acasă fără a trece pe la *„punctul de filtrare"!*

Oamenii ştiau deja că trebuie să treacă printr-un fel de ciur înainte de a li se hotărî soarta. Un lucru nu puteau pricepe: cum aşa, ei, deveniţi cetăţeni sovietici, să fie duşi la filtrare în *bou-vagoane*?!...

*

În camere unde normal puteau să încapă 4-5 persoane, erau ticsiţi câte 10-15 repatriaţi. Nici un fel de mobilă. Oamenii îşi desfăceau bagajele pe duşumea. Drept perne aveau valizele!

În curtea *„purgatoriului"* atârna de craca unui copac o bucată de şină de cale ferată. Bătută cu un ciocan, ea anunţa, de trei ori pe zi, masa: dimineaţa – castraveţi muraţi cu pâine, la prânz – castraveţi cu mazăre plină de gărgăriţe, iar seara – castraveţi cu linte!

*

Vizita medicală, deparazitarea şi baia erau proceduri obligatorii. Deparazitarea consta în tunsul chilug al bărbaţilor, rasul locurilor cu păr şi darea la etuvă a lenjeriei de corp. Femeile scăpau mai ieftin: erau unse cu petrol pe cap şi pe la subsuori. La femei medicul era bărbat, iar la bărbaţi – femeie!...

*

Femeile se dezbrăcau şi intrau în numita baie, unde începeau ţipete infernale! De o parte şi de alta a cazanului cu apă stătea câte un soldat, *în indispensabili*, care turna femeilor în cofe

de lemn o cască de apă caldă şi o cască de apă rece. Două căşti germane meşterite cu câte o coadă de lemn.

Femeile ţipau întruna până când unul dintre soldaţi le striga:

– Da ogoiţi-vă odată, sălbatecelor, c-am mai văzut noi femei goale!

Şi ţipetele încetau.

„*Filtrarea*", cum i se zicea, dura de la opt până la 15 zile. Ca regulă, tinerii necăsătoriţi şi zdraveni erau trimişi sub escortă la minele de cărbuni din Donbas.

*

Galia a fost pusă în libertate după o săptămână. Toate rugăminţele ei de a mi se da şi mie drumul, motivând că nu se poate duce, logodnică, la părinţii logodnicului, fără logodnic, au fost zadarnice!

A trebuit să mai stau o săptămână, timp în care Galia a schimbat inelele de logodnă cumpărate la Bucureşti pe două cutii de conserve americane şi pe două pâini ţărăneşti. Slăbisem şi trebuiam întremat cât de cât.

De minele de cărbuni am scăpat ca prin urechile acului, sub pretextul că logodnica era *însărcinată*! Ceea ce nu era adevărat!...

*

Tata, bine văzut de tot satul, auzi că *Băcilă, „cânerul Cepeleuţilor"*, cum era poreclit, ar fi zis la o întrunire de la sovietul sătesc că şcoala la care învăţasem şi eu „nu are nevoie de ofiţeri români" (!). Acesta fiind eu!

O spusă prevestitoare de rele care, ţin minte, mă cam strânse şi pe mine prin spate. Cu atât mai mult că şi Galia, orăşeancă din naştere, nu vroia nicidecum să rămânem în sat.

Drept care, hotărârăm să ne înscriem la institutul pedagogic din Bălţi. Pentru asta însă eu, ca „*bun de armată*", aveam nevoie de consimţământul scris al comisarului militar raional.

*

Îmbrăcat într-un pardesiu „şic" de la *Taica Lazăr*, cu pălărie „şic" pe cap şi cu o talpă groasă de două degete la pantofi, m-am cerut în audienţă la căpitanul *Tatarcenco*.

Cunoşteam două cuvinte ruseşti: „*zdrazvuite*" şi „*do sfidania*". Pe limba noastră – „bună ziua" şi „la revedere". Le-am încurcat! În loc de „bună ziua", i-am zis „la revedere"!

– Marş de aici şi să-mi vii îmbrăcat omeneşte!...

*

La paşapoarte ne deschise ferestruica un *Popov*. Luându-ne adeverinţele cu care venisem de la sovietul sătesc, rusul ne porunci să revenim după trei zile. După trei zile, prin aceiaşi ferestruică, Popov ne întinse câte o adeverinţă valabilă doar trei luni!

O întoarse nevastă-mea pe a ei pe o parte, pe alta şi-i zise că nu o ia: *eu sunt Lupan, nu... Lupanova!*

– Soţul tău e Lupan şi tu eşti Lupanova!... Şi alta n-o să pupi, se răsti rusul închizând ferestruica!

Ne-am dus la şeful miliţiei care nici n-a vrut să stea de vorbă cu noi. Cu greu nimerirăm în audienţă la Severinov, preşedintele Comitetului executiv raional Briceni. Ne dădu

dreptate şi Popov fu nevoit să facă alte buletine în aceeaşi zi. Şi nu pe trei luni, ci pe un an.

*

...Viaţa de deţinut politic a lui Mihăilescu începu cu deparazitarea. Dar gândul fiecăruia era la mâncare. Un ofiţer însă îi linişti pe loc: urma să fie incluşi în porţie abia a doua zi.

Toţi aşteptau repartizarea pe barăci. O procedură de care depindea viaţa sau moartea fiecăruia. Cei mai zdraveni nimereau în rândul celor cu 500 de grame de pâine pe zi. Nu pentru că erau zdraveni, ci pentru că trebuiau să execute munci mai grele. Piperniciţilor şi slăbănogilor li se fixa doar jumătate din această porţie. În schimb erau lăsaţi la munci auxiliare: bucătărie, ateliere, infirmerie, grajduri, plantoane...

Mihăilescu avu norocul să-i pice un loc de dormit într-un colţ al barăcii, unde, pe scânduri suprapuse în două etaje, se aciuiau peste noapte două sute de oameni. Saltele nu erau. Nici pături. Oamenii rămâneau îmbrăcaţi zi şi noapte. Şi mai avu un noroc Mihăilescu: fu repartizat la atelierul de mănuşi. Erau făcute pe principiul pufoaicelor: din vată şi lână. Mihăilescu începu să dosească câte puţină lână pe care o păturea cu multă grijă şi o punea la şale, la spate, la tălpi, la umeri, la genunchi. Serviabil şi ascultător (capul plecat – sabia nu-l taie!) el cuceri simpatia şefilor...

*

În primăvara anului '45, era greu de găsit la Cepeleuţi, ca de altfel în întreaga Basarabie, familie care să nu fi avut rude evacuate peste Prut!

*

Era, de asemenea, greu de găsit familie care să nu fi avut pe cineva mort pe front contra nemţilor şi... românilor!...

Necunoscând rusa, nici măcar să numere până la zece, şi fiind instruiţi doar câteva zile înainte de a fi duşi pe linia întâi, *basarabenii mureau cu miile*!

*

Era greu de găsit familie care să nu fi avut pe cineva trimis cu forţa la munci silnice sau băgat la închisoare!

*

Se trezeau oamenii dimineaţa şi vedeau că vecinul din dreapta sau stânga nu mai trebăluieşte prin ogradă!... Se uitau unul la altul cu spaimă, dar nu îndrăzneau să-şi zică : *i-au luat şi pe ei, păgânii!*...

Unicul lucru pe care-l făcea fiecare, fără să ştie alţii, era că în nopţile ce urmau nu se mai culca în casă, ci prin ascunzişuri: şire de paie, poduri de grajduri, livezi şi păduri!

*

Într-o dimineaţă, *Ilie Melinte*, îşi auzi câinele lătrând. Ieşind în ogradă, îl văzu pe Tărtăcuţa războindu-se cu doi civili şi un militar.

Fără să-i dea vreo atenţie stăpânului casei, toţi trei se îndreptară spre căpiţa de paie din fundul grădinii.

Se proptiră, o răsturnară şi de sub ea apăru un săculeţ cu fasole. Şi toţi trei îl întrebară de ce o ascunsese.

– De tâlhari ca voi! E fasolea mea!

La care, militarul scoase revolverul şi-i porunci să-şi ia săculeţul în spate.

...Când ajunse pe trepte la sovietul sătesc, sacul de pe umăr se dezlegă şi toată fasolea se duse zuruind la vale!

*

La o masă, acoperită cu o cârpă roşie, stăteau *„judecătorii"*! Trei la număr. Unul dintre ei luă o hârtie scrisă din timp şi citi: „Pentru sabotarea statului muncitorilor şi ţăranilor, cetăţeanul *Ilie Melinte* este condamnat la 7 ani de muncă silnică"!

După 7 ani, Ilie se întoarse din Siberia bolnav de tuberculoză în ultimul stadiu şi în scurt timp muri!

*

Stăteam odată în casa de la vale, când tata, pus pe ghiduşii, o chemă lângă dânsul pe *nepoţica Liza*, care tocmai trecuse în clasa a II-a.

Îi spuse el, parcă la ureche, dar aşa ca să audă toată lumea, că mai are el nişte nuci în pod, din care ar aduce un buzunar, dacă ea îi face *„o scrisoare la Stalin"*.

Rupse ea o foaie dintr-un caiet de aritmetică, luă un creion şi se făcu ochi şi urechi.

– Măi mustăciosule, mama ta eu azi şi mâne, – începu bunicul. Când ai să ne dai înapoi tot ce ne-ai luat şi ai să-ţi iei tălpăşiţa în mă-ta de unde ai venit?

Toţi râdeau, în timp ce Liza se uita mirată la bunic. Nu prea înţelegea de unde venise Stalin şi unde trebuia să se ducă.

*

Maică-mea recunoscu glasul *Mărioarei* bocindu-se şi porni în fugă spre ea. Când ajunsese la poartă se crăpa de ziuă şi-l văzu pe cumnatul *Filip Morei* ducând spre camion un sac plin cu ceva. Vru să intre în ogradă.

– Nazad! – o preveni un soldat rus cu arma în cumpănire.

Se despărţeau răcnind amândouă: mama de la poartă, Mărioara din coşul camionului!... Deodată, o femeie o strigă de departe:

– Du-te, lele Veruţă, la Sonia, că şi pe ea o ridică!

Mama porni cât o ţineau picioarele, căzând şi ridicându-se.

Când ajunse, *Sonia*, soră-mea, cumnatul *Anton* şi cele două fetiţe ale lor, *Valentina* şi *Liza*, cea cu scrisoarea la Stalin, stăteau deja cocoţaţi pe sacii din camion! Mama se repezi spre el, dar un soldat, rus şi ăsta, îi strigă:

– Nazad, că trag!

În timp ce-şi luau rămas bun, plângând în gura mare amândouă, o altă femeie veni într-un suflet:

– Du-te, Veruţă, la Paraschiva, că şi pe ea o ridică!

*

Alergă biata mamă spre mătuşa *Paraschiva, sora ei*. N-o mai găsi acasă! Era dusă deja la marginea satului dinspre lazul Oamenilor. O luă într-acolo. Aici văzu aliniate zece camioane militare şi i se făcu mai uşor! Erau deportaţi şi mulţi alţii! 50 de familii din 800! Dintr-un camion, mătuşa *Paraschiva* strigă cât o ţinu gura:

– Rămâi sănătoasă, leliţă!

Maică-mea simţi că i se taie picioarele şi se lăsă la pământ. Când îşi reveni, stropită de cineva cu apă, camioanele militare nu mai erau! Plecaseră spre gară la Lipcani.

*

Părinţii mei au scăpat pentru că erau bătrâni şi nu mai prezentau nici un pericol pentru colectivizare. Fratele Parfene,

pentru că avea băiat în armată, iar eu cu soția, surorile Miluța și Ghinia, cu familiile lor, pentru că fugisem la Cernăuți!

*

Pe jumătate goală, sala de festivități a primăriei aștepta de minute în șir începerea serbării elevilor de la școala nr. 11 din *Țețina-Cernăuți*, unde eram și eu învățător, serbare consacrată Marelui Octombrie!

Până la urmă, cortina scenei, cu corul școlii aliniat pe ea, fu dată la o parte și dirijoarea, *Leontina Mazerschi*, soția directorului, lovi cu diapazonul în degetul mare de la mâna stângă, îl duse la ureche și în liniștea sălii dădu tonul:

– Tră-ias-că Re-ge-le...

Părinții începură să aplaude, ridicându-se în picioare!

– Ce faci, nebuno? – răcni directorul... Imnul Uniunii Sovietice!...

Și corul începu: Unire frățească, Republică Mare...

*

...Mihăilescu stătea în atelierul lui drag și ba torcea, ba împletea la mănuși. Și cu cât mai năpraznic sufla afară vântul siberian, cu atât mai frumoasă i se părea noua lui meserie. Și avea spor. În câteva ore dădea perechea gata și se apuca de alta.

Un soldat deschise ușa și strigă:

– Migailesco – la comandantul lagărului!

Mihăilescu înmărmuri. Puse lucrul la o parte, își apăsă mai adânc căciula pe cap și porni speriat spre ușă. Nu mai fusese niciodată la comandant.

– Să trăiți! – zise Mihăilescu cu spaimă în glas și cu ochii ba la comandant, ba la câinele de lângă ușă.

– N-ai nici o frică, Migailesco... Am veşti bune pentru tine...

Mihăilescu tăcea, mototolindu-și căciula în mâini.

– Tot timpul de când te cunosc, ai avut o purtare pilduitoare și cred că ai putea să dai cerere de amnistiere...

– Mulțumesc, dar a scrie o astfel de cerere înseamnă a-mi expune în ea nevinovăția.

Căpitanul se încruntă.

– Or, eu am fost pedepsit pe bună dreptate și trebuie să-mi ispășesc vina până la capăt.

– Du-te dracului, – zise căpitanul și-i făcu semn că poate să plece.

Peste câteva zile, ușa atelierului se deschise și același soldat strigă:

– Migailesco – la comandantul lagărului.

Mihăilescu porni cu curaj spre biroul șefului. Comandantul ridică o foaie de hârtie și începu să citească:

– Pentru purtare și muncă exemplară deținutul Migailesco este eliberat din lagăr cu doi ani înainte de termen.

*

La ziarul „*Bucovina Sovietică*" se eliberase un post de traducător din ucraineană în română. Eu, care nu știam nici un cuvânt ucrainesc – traducător!? Și totuși mi-am propus serviciile!... Și am fost angajat! Ca unul ce aveam calitate de „cadru național"!

*

„*Bucovina Sovietică*" era dublajul gazetei cu același nume pe limba lui Taras Șevcenco și era semnată de un localnic din Zastavna, rămas după 1918 pe undeva în Ucraina și nu știa nici

un cuvânt românesc. Asta însă nu-l împiedica să semneze un ziar într-o limbă pe care nu o poseda.

Doar să-l semneze, că de redactat îl redactau *Marc Margulis* şi *David Oighenştein*, fratele lui *Leonte Răutu*!... David care, prin 1956, graţie lui *Leonte*, ajunse la Bucureşti pe post de redactor şef la Editura Politică de la Casa Scânteii, cu numele de *Dan Răutu*!

*

„*Bucovina Sovietică*" era un ziar regional, cât se poate de primitiv. Mai ales după ce, la intervenţia Chişinăului în faţa Kievului, începu să apară cu *caractere cirilice*. Drept care, în 5 ani de zile am scris un singur articol!

Am făcut şi nıştre strofe la un „*Pluguşor*" pe care ni-l trimisese la redacţie un învăţător din Herţa! Deşi „Pluguşorul" era trecut la categoria „*rămăşiţelor religioase*"!

De aceea, pentru a-l pune cât de cât în umbră pe *Bădiţa Traian*, am adăugat:

Că pe vremuri se ura
Nu ca azi, ci cam aşa:
Aho, aho, copii şi fraţi,
Staţi puţin şi nu mânaţi,
Lângă boi v-alăturaţi
Şi de coadă-i ridicaţi.
C-au căzut pe arătură
Şi-s cu sufletul la gură!

– E bine, – mi s-a spus la cenzură, – dar ar trebui ceva despre oamenii de azi.

Şi am mai adăugat două rânduri: „Trageţi brazda, măi fârtaţi,/ Ca stăpâni, nu ca argaţi!"

– E mai bine, – mi s-a spus la aceeaşi cenzură, – dar ar trebui ceva despre tehnica agricolă sovietică...

– Poftim, – am zis eu: „Trageţi brazda, flăcăuani,/ Fără cai, fără juncani,/ Cu tractoare, nu cu boi/ Cum se-ara cândva la noi."

Şi „Pluguşorul" apăru în „*Bucovina Sovietică*"! Primul material nedublat după textul ucrainean! Prima rândunică ce, până la urmă, a dus la separarea gatezei româneşti de cea ucraineană!

*

Mergeam noi cu soţia pe „*Olga Kobâleanscaia*", fosta „*Iancu Flondor*", şi să „chicăm jios" nu alta: pe trotuar, o doamnă cu vulpe argintie la gât, la braţ cu un maior rus care, la rându-i, trăgea de curmei o vacă bălţată! Iar în urma cornoratei, cu ugerul cât o căldare, doi băieţaşi şi o fetiţă o îndemnau pe Joienica cu vărguţele!

La o clădire, îi ştiam şi numărul, *doamna maior* deschise uşa, iar *domnul maior* începu s-o tragă de curmei pe *doamna vacă* care nu prea vroia să urce cele câteva trepte ce dădeau în coridorul clădirii. Doamna maior scoase din geantă un dărăb de pâine şi dumneaei, Joienica, începu să urce cătinel spre primul etaj, apoi spre al doilea şi, în sfârşit, spre al treilea!

– De urcat, am urcat-o, dar cum o s-o coborâm?

– De ce s-o coborâm?... Când înţarcă, o tăiem aici la etaj, vindem carnea şi ne cumpărăm alta, o linişti maiorul pe doamna.

Acesta era ofiţerul rus „*eliberator*" de la sfârşitul anilor '40!

*

După băgatul în sperieți *cu deportările din Iulie '49*, oamenii erau chemați la sovietul sătesc în miez de noapte. Unul ieşea şi altul intra. Ceva caracteristic pentru toată Basarabia!

– La o masă învelită cu o petică roşie, îmi povestea *fratele Parfene*, stăteau doi de la raion, iar lângă ei – trei de-ai noştri. Pleava satului!... Aşezați-vă, zicea mieros cel din capul mesei. Şi te aşezai.

– Şi?...

– Te întreba dacă ai adus cerere de intrare în colhoz. Şi dacă ziceai că n-ai adus, se zborşea în gura mare:

– Ce, vrei numaidecât să' dus şi mata la urşii albi?!...

Omul auzea dintr-odată vâjâitul crivățului siberian, lua tocul şi iscălea, sau punea degetul!

*

L-am văzut adesea la *margine de țarină*, cu ochii spre locul unde cerul pare lipit cu pământul: orizontul!... Țăranul, cât mai era țăran, se avânta, urcând dealul calvarului rusesc, şi vedea tot mai limpede înstrăinarea pământului ce-i aparținea din tată în fiu şi nedreptatea ce i se făcea: vacile colectivei, porcii colectivei, omul colectivei!... Şi stăpânul pământului o făcea pe prostul:

– Tovarăşe, înscrie-mă în registre – vacă!

Privirea țăranului luneca pe cămaşa scrobită şi cravata înflorată, pe pantalonii la dungă ai tovarăşului! Apoi îşi trecea ochii pe peticele de pe genunchii lui şi, lăsând urme de praf pe roşul covorului, ieşea din cabinetul preşedintelui *Condrațchi*.

– E deştept, prostul!... Vacă ar vrea!... Trei kilograme de porumb pe zi! Mai pune-ți pofta în cui!... Ți-ajung şi 200 de grame!...

*

În uşă se auziră ciocănituri. Era paznicul de la iaz, împreună cu brigadierul *Vladimir Teleucă*. Aduseseră pentru judecată un „*hoțoman*" cu mâinile legate la spate! Îl împinseră înăuntru, zicând că l-au prins cu peşte furat.

– N-am furat, – obiectă omul. L-am prins cu undița, în lazul Oamenilor.

– Iazul colhozului, – strigă preşedintele!... – Câți?

– Doi peştişori, tovarăşe preşedinte!

– Să-i văd!

Paznicul îi scoase dintr-o pungă. Se zbăteau încă.

– Mănâncă-i! – strigă Condrațchi... Şi-i făcu semn brigadierului să-i dea arma.

– Dacă nu-i mănânci, te împuşc!

Îl luă omuleanul pe cel mărişor, ce dădea din coadă, şi începu să muşte din el cu greață. Apoi îl rugă pe preşedinte ca, dacă se poate, pe al doilea să-l înghită!

*

...Trenul opri pufăind în gară la Cernăuți. Din el coborî zgribulit un om cu raniță în spate şi băț în mână. Era furca de tors. Trei noaptea. În sala de aşteptare, pe bănci şi pe ciment dormeau bărbați, femei şi copii. Într-un colț, doi tineri rupeau dintr-o pâine. În fața lor stătea ghemuită o femeie cu copilul la sân.

Mihăilescu se aşeză lângă unul dintre tineri, trăgând cu coada ochiului la pâine. Îi rupse şi lui o bucată.

– De la închisoare sau din lagăr?

– Din lagăr...

Tinerii se ridicară şi se mutară pe o altă bancă.

Afară viscolea. Porni pe strada ce urca spre centrul oraşului.

Unde să se ducă?

– Acasă!

...Pe zidul unei clădiri citi cu greu în întuneric: ulița Pocrâşchina!... Îşi auzi bătăile inimii.

Portița nu mai era. Gardul stătea aplecat spre pământ. Apăsă pe butonul soneriei.

De dincolo de uşă îi răspunse un mârâit de câine.

La geamul de la etaj Mihăilescu desprinse din întuneric silueta unui om voinic.

– Cine-i acolo?

– Eu, stăpânul casei...

Uşa se deschise şi Mihăilescu se pomeni în fața unui colonel de miliție cu mantaua peste o pijama vărgată. Curios lucru, dar în acele clipe fostul stăpân al casei nu-şi dorea decât o pijama şi un pat cu saltea...

– Hai, intră, dar numai până dimineață!

– Poate mă lăsați să trăiesc în subsol?

Colonelul deschise uşa şi, arătând cu degetul spre ea, strecură printre dinți:

– Drum bun!

Mihăilescu ieşi. În urma lui uşa se închise pocnind. Afară se lumina de ziuă...

*

Se crede că omul începe să prețuiască ceva abia după ce pierde acel ceva!... Cam aşa a fost şi cu consătenii mei după

colectivizare când îşi aminteau cu mult drag de traiul lor *„de pe vremea românilor"*!

*

Cepeleuții aveau 3.000 de hectare de pământ arabil la 3.000 de locuitori! 250 hectare de izlaz obştesc! Iazuri de peşte pentru toată lumea, cu o suprafață de 40 de hectare! 1.000 de cai! 800 de vaci! 20.000 de oi! Porci, păsări – câtă frunză şi iarbă în fiecare ogradă etc.

*

Nu ştiu cum o fi fost prin alte părți ale Basarabiei, dar la noi țăranii trăiau în bună înțelegere cu autoritățile satului. Inclusiv cu şeful de post, oricât de curios s-ar părea, dacă se are în vedere versiunea mincinoasă a rusofonilor şi rusofililor de la Chişinău cum că *„jandarmii români băteau"*!

Poate de aceea că primul reprezentant al statului român venit la Cepeleuți în primăvara anului 1918, după plecarea ureadnicului rus, a fost plutonierul *Ion Chihaia*.

Tot satul a ieşit să-l întâmpine la podul de lângă Pavel Morei. Cu pâine şi sare, cu turte dulci şi vişinată, cum îmi povestea tata. A ieşit să-l vadă, să-l audă vorbind româneşte. Aşa cum vorbea mic-mare-tânăr-şi-bătrân, după 106 ani de stăpânire rusească.

*

Această primă întâlnire cu autoritățile româneşti deveni o normă de conduită aleasă pentru toți şefii de post care s-au perindat până la 1940: *Brătianu, Vrânceanu, Cramer, Safilon, Savu*. O conduită a omeniei şi civilizației, fără încarcerări, fără procese penale, fără închisoare, fără bătăi, cum mai este bârfită în fel şi chip România!

*

Poate fi oare *comparată o pereche de palme*, dată de un şef de post bătăuş, unui găinar de la ţară, cu exterminările fizice, cu foametea organizată, cu închisorile şi deportările ruseşti din Basarabia, când era greu de găsit *o familie* care să nu fi avut pe cineva exterminat fiziceşte, mort de foame, întemniţat, deportat?

*

...Porni Mihăilescu pe trotuarul înzăpezit, lăsând urme de încălţăminte înfăşurată în cârpe. La colţul străzii apăru o lăptăreasă. Venea spre el. Lângă o portiţă se opri şi întoarse capul.

– Maria?!

Femeia îşi ridică broboada de pe frunte.

– Şi eu v-am recunoscut...

O sărută pe obraji.

– Tot cu laptele te porăieşti? Pe jos?!

– Nu mai avem cai, ni i-au luat ruşii. Şi vacile. Ne-au lăsat numai una. Pentru copii, au zis... Dar dumneavoastră?...

– M-am întors astă noapte. Ştiţi ceva despre maică-mea?

– A murit, vara trecută a murit. E înmormântată la Horecea...

Maria scoase din desagi o sticlă de lapte şi i-o băgă în raniţă. Apoi îl sărută pe obraz.

– Să veniţi la noi, la Cosmin, soţul are să se bucure de dumneavoastră.

– O să vin, Marie, o să vin numaidecât... Cine trăieşte acum în casa asta?

– Un rus.

– Dar în asta?

– Tot un rus.

– Dar în cealaltă?

– Doi ruşi.

– Dar alături?

– Trei ruşi... Acum pe toată strada asta numai ruşi trăiesc. Toţi vecinii dumneavoastră s-au evacuat la Bucureşti...

Bătu la o uşă. Îi deschise o bătrânică aplecată de ani. Deschise şi începu să plângă. Îi zise să intre, îi scoase raniţa de pe umeri, o puse pe un scaun, apoi îl apucă cu amândouă mâinile de umeri, îl privi lung din cap până în picioare şi-l aşeză într-un fotoliu cu arcurile ieşite.

– Cu Gheorghe nu te-ai întâlnit niciodată?

– Nu, doamnă Vântu...

– A murit, sărmanul – începu bătrâna plângând. În lagăr...

*

Duşi în mod barbar *în vara anului '49*, în regiunea siberiană Kurgan, consătenii mei începură să se întoarcă acasă abia *în '56*! După „reabilitarea" decretată de *Hruşciov*. O reabilitare fără drepturi legale de a reveni în locurile natale! Fără drepturi la gospodării care, între timp, le fuseseră naţionalizate şi vândute pe preţuri de nimic celor cu pâinea şi cuţitul!

În şapte ani de surghiun siberian, neobişnuiţi cu clima deosebit de aspră de acolo, cam jumătate din cei strămutaţi au rămas să-şi doarmă somnul de veci pe meleaguri străine!

*

Mătuşa *Paraschiva* şi comnatul *Anton* s-au întors infirmi. Din casa lui, o casă de toată frumuseţea, cu geamuri vieneze, colhozul făcuse grajd de cai!

Anton profită de omenia grăjdarului, ocupând din fosta magazie, fără ştirea autorităţilor, o mică despărţitură. A fost chemat la cârmuirea colhozului, unde preşedintele *Condraţchi* îi porunci să elibereze magazia!

– E magazia mea, ca şi toată gospodăria pe care mi-aţi furat-o şi numai popa o să mă scoată din ea, – zise Anton, făcându-l alb de scuipat!

*

A doua zi, *Anton* îi spuse soţiei că ar avea poftă de nişte sarmale.

– N-avem crupe – îi răspunse ea.

– Du-te la moară şi fă!...

Soră-mea îl ascultă. Puse două căldări de porumb într-un sac, le luă în spate şi se duse cu ele, opt kilometri, la moara din Bârlădeni. Nu dovedi ea să toarne în coş, că şi veni călare un vecin, zicându-i:

– Badea Anton s-o spânzurat!...

*

Puteam eu, după aşa sălbăticii, să nu-i urăsc pe ruşi cu toate fibrele sufletului meu de român?

*

La câteva luni după ce înfiinţasem *postul de radio „Aici Cernăuţi"*, la redacţie sosi o scrisoare de care era prinsă o insignă comsomolistă strivită cu ciocanul. Chipul lui Lenin dispăruse de pe ea!

„Roşul cu care vă scriu, *trădătorilor*, nu-i cerneală. E sângele meu... Cum puteţi spune atâtea minciuni despre prietenia dintre ruşi, ucraineni şi moldoveni? Duşmănie, nu prietenie! De ce

nu spuneţi niciodată că Cernăuţiul este al românilor şi nu al ruşilor?"

*

...A doua zi, urcă cu sufletul la gură treptele fostei primării a municipiului Cernăuţi. Aceiaşi uşă larg deschisă. Aceiaşi masă. Atâta doar că la ea nu mai stătea un gardian român, ci un poliţist sovietic. Îl salută, scoţându-şi pălăria.

– Ce vrei? – întrebă poliţistul.

Mihăilescu se fâstâci.

Se întoarse şi porni spre uşă. Se opri şi lăsă să intre o femeie, care începu să traverseze holul.

– Doamna Ştefănescu?!...

Femeia se opri, mijind ochii.

– Nu mă recunoaşteţi?... Mihăilescu...

Făcu câţiva paşi spre ea, îşi scoase pălăria plioştită. Întinse mâna şi mai făcu un pas.

Femeia îi zise categoric:

– Nu vă cunosc!...

Ieşi şi se opri în faţa unui gastronom rusesc. De uşa magazinului se apropia o cunoscută.

– Sărut mâinile, doamnă!

– La Cernăuţi nu se mai sărută mâna şi uite că râde lumea de noi...

– N-are nimic, doamnă, – şi-i mai sărută o dată mâna.

Femeia vru să deschidă poşeta.

– Aş prefera mai curând să vin odată la masă...

– Veniţi duminică cu doamna Vântu...

*

Trei mii de paşapoarte cu menţiunea „*moldovanin*" au fost anulate şi transcrise cu cea de „*român*"!... Era o victorie istorică a ţăranilor din suburbia Roşa a oraşului Cernăuţi!

Era un precedent de principialitate românească de care a profitat şi populaţia băştinaşă din Hotin, Noua Suliţă, Mămăliga, localităţi basarabene trecute în componenţa Ucrainei!... Cine avea curajul să declare cu semnătură că e român primea paşaport cu „*naţionalitate română*"!

*

Bâtul însă întotdeauna a avut două capete. Neputându-şi găsi un rost mai ca lumea din cauza ucrainizării, mulţi intelectuali localnici luau drumul Chişinăului. Dar şi aici, din cauza naţionalităţii de „*român*", nu se puteau aranja!... De aceea, la prima schimbare de paşaport, românii bucovineni deveneau... „*moldoveni*"!

*

Natura bogată, clima caldă, soarele darnic, fertilitatea neîntrecută a solului basarabean atrăgeau cu zecile de mii ruşi şi ucraineni fără neam, fără ţară şi fără Dumnezeu!

Fie şi din simplul motiv că Moscova, din considerente de expansiune ruso-ucraineană încuraja pe toate căile această migrare haotică.

*

Căsătoriile mixte erau ridicate la rang de politică de stat! Şi nu oricum. Mirele trebuia să fie „moldovanin" şi mireasa – rusoaică sau ucraineancă. Combinaţie ce garanta, ca regulă, sută la sută, că *progeniturile* lor nu vor vorbi româna!

*

Prin bunăvoinţa de bun român a lui *Vladimir Croitoru*, vicepreşedintele radiodifuziunii şi televiziunii de la Chişinău, în lipsa antiromânului *Feodosie Vidraşcu*, ca titular al acestei instituţii, am fost numit în funcţia de redactor şef al „televiziunii moldoveneşti" (!), atunci în curs de organizare. Primul ei redactor şef!... Se întâmpla asta în August 1958.

Am acceptat acest post din dorinţa de a combate cât de cât fenomenul de stricare voită de către *transnistrieni* a limbii literare române din administraţie, din ziare, de la radio şi televiziune. Doar două exemple: „*slobozişu a patra*", în loc de „promoţia a patra", sau „*Ministeriu pi treghili dinnăuntru*", în loc de „Ministerul de Interne."

*

Eram conştient de faptul că nu mă aştepta o perspectivă prea mare. Îmi mersese deja şi la Chişinău vesta de „*naţionalist român*"!

Pentru că publicasem în ziarul „*Bucovina Sovietică*" un „Pluguşor", plus „tupeul" (!), în ciuda protestului autorităţilor de la Chişinău în faţa Kievului, de a anunţa, după modelul Bucureştiului şi Parisului, postul regional de radio înfiinţat de mine în toamna anului 1956, cu genericul „*Aici Cernăuţi*" şi nu „Vorbesc Cernăuţii", cum îşi anunţa Kremlinul postul său de radio: „Govorit (vorbeşte) Moscova"!

*

La exact un an de la „*teleredactorie*", fără nici o introducere ca atare, rusnacul de pe Volga, *Alexei Medvedev*, şef al secţiei de propagandă şi agitaţie a comitetului central al

partidului, mă întrebă *„Ce cauți în Moldova, când Hotinul tău face parte din Ucraina?"*

Apoi îmi spuse: „Lumea se plânge că de când eşti tu redactor şef, la televiziunea moldovenească se vorbeşte prea româneşte!"

După care, fără a mă lăsa să reacționez în vreun fel, califică *Scrisoarea a treia de Eminescu*, declamată în studiou, cu un patetism rar întâlnit, de marele actor român (!) *George Vraca*, drept antisovietică, antirusească, încheind: *„De mâine nu mai lucrezi la televiziune"*!

*

A doua zi, venind la redacție, l-am găsit la masa mea de lucru pe unul, *Chiticar*, până atunci secretar de redacție la „Țăranul Sovietic", eu fiind mutat la radio, pe post de redactor inferior!

*

La Truşeni, sat românesc la o aruncătură de băț de Chişinău, se aciuă un *Ivan*. Şi văzu că nu e rău: pâine, lapte, carne, vin cât îți încape burta, „moldoveni" proşti etc!

Şi n-ar fi fost el Ivan, dacă nu-l aducea imediat pe *Sidor*! Acesta, la rându-i, îl pofteşte pe *Nichita* şi tot aşa!... Până când, într-o zi, aceşti venetici din funduri de Rusie cer şcoală rusească... *la Truşeni!*

Mai trece un timp şi Ivan, Sidor, Nichita încep să se plângă la partid că preşedintele sovietului sătesc nu vorbeşte ca lumea ruseşte!... Şi unul dintre ei îi ia locul!... Şi tot cam aşa pe tot cuprinsul Basarabiei şi Nordului Bucovinei!

*

Un fel de *mană cerească* asemănătoare cu cea de după 1775 din Bucovina, când, urmând exemplul lui Iosif al II-lea, Rusia țaristă a „scutit" şi ea, după 1812, populația Basarabiei de serviciul militar pe o perioadă de 50 de ani!

Scutire ce în mai puțin de un deceniu a adus între Prut şi Nistru *zeci de mii* de fugari ruşi, ucraineni, nemți, polonezi, evrei!

*

O „picătură" în comparație cu afluența ruso-ucraineană de după 1940 şi 1944!... *Peste un milion* de oaspeți nepoftiți, aduşi de Moscova şi Kiev pe capul basarabenilor, nord-bucovinenilor şi herțenilor!

Scopul a fost şi este unul singur: colonizare şi deznaționalizare programată!

*

De ce oare sus-puşii români de pe cele două maluri ale Prutului nu doresc, nici după 1989 să facă ce au făcut *Mihai Viteazul* – la 1600, *Alexandru Ioan Cuza* – la 1859, *Ferdinand I* – la 1918 şi *Ion Antonescu* – la 1941?!...

*

Cât despre *obrazul* lui Ivan, Sidor sau Nichita care la început era un fel de tureatcă – devine *pingea*!

– E vremea să înveți ruseşte, tovarăşe, că nu te înțeleg ce vrei!

– Vreau o *„spravcă"*, tovarăşe preşedinte, o adeverință adică, cum că sunt cetățean din satul Truşeni şi doresc să plec în Rusia la câştig.

– Foarte bine, exclamă Ivan, Sidor şi Nichita, – acolo precis că ai să înveți limba în care a vorbit marele Lenin!

*

Nu zăbavă şi de acolo, de departe, unde a ajuns *Vasile al Ioanei* din Truşeni, pornesc scrisorile. Scrisori pline de necaz şi disperare: la părinţi, la rude, prieteni. Dar cu ce pot să-l ajute ăştia?

Trece un an, trec doi şi tânărul strămutat se încurcă cu vreo rusoaică. Mai trece un an, doi, şi pornesc copiii! Copii care, după ani şi ani, venind în ospeţie la baştina tatălui, nu se pot înţelege cu bunica, cu bunicul! Şi jalea acestora nu are margini!

*

Monologul celor sus-puşi de partid era „fără cap şi coadă", după care urmau directivele fără drept de apel:

– Orice operă literară trebuie să oglindească mersul înainte spre comunism!

– La toate etapele contemporaneităţii să se afirme calităţile nobile ale acestuia!

– La toate şiretlicurile imperialismului scriitorul sovietic să răspundă prin a condamna tot ce este duşmănos comunismului!

Să oglindească real realitatea de pe poziţii reale ale realismului socialist real!... Etc...

O singură condiţie lipsea în avalanşa imperativelor, aceea că şi la Chişinău literatura ar fi trebuit să fie literatură şi nu surogat ca, să zicem: „*Cresc etajele*" lipovanului Emilian Bucov sau „*Podurile*" lui Ică Ciobanu!

*

După doi ani de redactorie inferioară, la radio, am fost chemat la ministrul culturii, *Artiom Lazarev*, care îmi propuse postul de director general al Filarmonicii de Stat din Chişinău!...

Cum ar fi zis *sfătosul din Humuleşti*: „Nu ştiu a scri, nici a ceti şi vor să mă pună popă!"

Dar, ca să scap de insuportabilele sclifoseli prohruşcioviene ale mai marelui radioteleviziunii, *Feodosie Vidraşcu*, mai apoi corespondent al „*Pravdei*" la Bucureşti, un „fluieră-vânt" şi un „pierde-vară" fără pereche, am acceptat!

*

La filarmonică n-am făcut prea mulţi purici!... „*Neastâmpărat*" cum sunt din născare, suprimând cântecele ruseşti cu conţinut moscovit şovin din repetoriile colectivelor artistice, cu un număr de peste 600 de interpreţi, şi interzicând sinteza în *limba rusă* a tuturor cântecelor zis moldoveneşti, după doi ani de directorie, la porunca mai marelui republicii, *Ivan Bodiul*, Petrea Darienco, ministru, mi-a zis: „Să auzim numai de bine!..."

*

Vladimir Croitoru îmi aruncă un nou colac de salvare, propunându-mi postul de redactor şef al unui nou post republican de radio pentru tineret, în curs de organizare!... Deveneam încă o dată un fel de *lup baci la stână*!

Şi, ca să-i „arăt" lui Bodiul educaţie pentru tineret între Prut şi Nistru, mi-am zis, la acel început de an '64, că o denumire mai frumoasă şi mai simbolică pentru un post de radio nici că se putea: „*Luceafărul*"!

Deşi, potrivit deciziei Comitetului Central al Comsomolului, trebuia, după exemplul Moscovei, să poarte numele de... „*Tinereţe*"!

*

Era un fel de euforie a tineretului din Basarabia, Nordul Bucovinei, Transnistria şi chiar a celui din dreapta Prutului. Ne-o dovedeau scrisorile ce veneau zilnic cu zecile! Studenţii mai ales apreciau genericul cu strofa: *„Cobori încet, Luceafăr blând,/ Alunecând pe-o rază,/ Pătrunde-n casă şi în gând/ Şi viaţa-mi luminează"*!...

Şi asta în timp ce la Chişinău *Eminescu* era interzis!...

*

După moartea lui *Gheorghiu-Dej*, la Chişinău începu să circule versiunea cum că *„Nenea Nicu"* îi cerea lui Brejnev Basarabia şi Bucovina. „Nenea Nicu" nefiind altul decât *Nicolae Ceauşescu*!

Drept care, după o tăcere relativă de 20 de ani, Chişinăul începu să evoce evenimentul răpirii de la 1940 ca o „mare sărbătoare naţională a norodului moldovenesc"! Dispoziţia era ca pe tot cuprinsul Basarabiei să fie înălţate podiumuri de pe care să răsune cuvinte de mulţumire „marelui popor rus pentru eliberarea plaiului nistrean"!

*

Lucru ce se făcu şi la fabrica de zahăr *Alexandreni* de lângă Bălţi. Draperii, ghirlande, buchete de flori, steaguri, fanioane. Numai că în clipa când secretarul de partid al întreprinderii vru să pornească cuvântul de deschidere, întreaga asistenţă îşi aţinti privirea spre vârful coşului fabricii, unde apăru tricolorul românesc, iar lângă el – silueta unui om!...

Din acea zi de 28 Iunie 1967, de la fabrica din Alexandreni dispărură trei români basarabeni, printre care şi stegarul!

După vreun an de zile fu văzut la spitalul de nebuni din Costiujeni! Apoi, i se pierdu urma!

*

...Rabinul tremura, iar ofiţerul îi repeta întruna, poruncitor, că nu avusese dreptul să-l ia la lucru pe post de paznic la cimitir!

*

După ce petrecu ultimii oameni de la o înmormântare, intră în gheretă. Aruncă câteva lopăţele de cărbune în sobă şi îşi scuturâ căciula de zăpadă. Se aşeză pe scaunul de lângă fereastră, scrutând amurgul.

Când simţi că-l fură somnul, scoase din buzunar o batistă. O despături şi începu să numere... 40 de ruble... Prima leafă după atâţia ani! Îşi frecă mâinile, faţa luminându-i-se de un zâmbet: hotărî să-şi cumpere acuarele şi să înceapă a-i face un portret doamnei Vântu.

*

Dimineaţa Mihăilescu aduse trista veste că fusese dat afară din lucru.

Bătrâna se ridică neputincioasă din fotoliu. Apoi se lăsă încet şi muri. A fost condusă la groapă doar de trei femei şi Mihăilescu.

După înmormântare, acesta stătea culcat în patul bătrânei.

Uşa se deschise şi în prag îşi făcu apariţia un ofiţer de poliţie.

– Eşti înscris la adresa asta?

– N-am paşaport.

– În trei zile să eliberezi locuinţa!

– Păi, daţi-mi paşaport.

– Nu! Şi tot în trei zile să părăseşti oraşul!...

*

O maşină cu inscripţia „Salvarea" se opri în faţa casei pe colţul căreia stătea scris cu litere ruseşti: B u l e v a r d u l L e n i n. Doi sanitari coborâră din maşină cu targa şi intrară în clădire. În jurul maşinii se adunară femei şi copii. Bărbaţii se opreau, întrebau despre ce este vorba şi plecau în treburile lor. La un moment dat, una dintre femei începu să bocească cât o ţinea glasul:

– Of, ce om bun s-o spânzurat!...

*

Strada 28 Iunie din Chişinău. Denumire ce simboliza pentru sovietici ziua pretinsei eliberări a Basarabiei de sub „jugul boierilor români" din 1940! Zi în care, an de an, locatarii scoteau pe la porţi, uşi şi ferestre flori şi plante de cameră.

În nu mai ţin minte ce an, am urcat şi eu strada cu magnetofonul la umăr.

– Ce flori sunt astea?

– Garofiţele lui Ilici!

– De unde sunteţi de loc?

– Din Siberia!

– Dar acestea ce flori sunt?

– Nezabud'ka. (Nu mă uita)

– Dumneata de unde eşti?

– Din Ucraina!

– Dar dumneata de unde eşti?

– Din Arhanghelsc!

Văzându-mă în imposibilitatea de a găsi vreun localnic cu *„flori de sărbătoare"*, am intrat pe poarta imobilului cu nr. 40 şi m-am îndreptat spre apartamentul criticului literar *Mihai Cimpoi.*

– Simbolistică adresă ai tu, măi Mihai: strada 28 Iunie 1940!...

Râserăm amândoi şi ne aşezarăm la un pahar de vorbă „moldovenească"!...

*

Adesea mă prindeam şi mă mai prind cu gândul la depravarea naţională a unor basarabeni!... Depravare ce, ca regulă, pornea şi porneşte de la conjuncturismul unor zişi intelectuali:

– învăţători mediocri, de multe ori indivizi fără studii, care, voindu-se directori sau inspectori şcolari, ziceau în mod public că cirilica se *„pretează de minune"* limbii române;

– scriitoraşi care se vroiau cu orice preţ publicaţi în tiraje de mii de exemplare şi atunci ziceau şi ei că numai realismul socialist putea să ridice literatura dintre Prut şi Nistru la nivelul celei moscovite;

– activişti de partid, paraziţi dintre paraziţi, care se vedeau şi ei în vârf de piramidă şi atunci începeau să atace public românismul Basarabiei etc.

Numai aşa activistul, cum a fost cazul lui *Petru Lucinschi*, devenit *Piotr*, sau al lui *Grigore Eremei*, ajungea secretar al comitetului central, prim-ministru, ambasador al RSS Moldoveneşti în... România!

*

Pe Pavel Boțu l-am cunoscut prin 1959. Lumea încă nu-l prea ştia nici de ziarist, nici de poet. Scria puțin şi prost. De unde, probabil şi porecla de „taciturn"!

O tăcere voită care, până la urmă, fu sesizată la nivel republican. Căci, în 1967, *Pavel Petrovici*, cum îi plăcea să i se zică, era de acum preşedinte al condeierilor din Basarabia.

Mai fuseseră până la el şi alți preşedinți ai uniunii cu pricina. *Emilian Bucov, Andrei Lupan, Ică Ciobanu*, dar se ținură la acest post căldicel doar câțiva ani. Pentru că, se vede treaba, mai scoteau câte o vorbuliță în fața atotputernicilor partidului.

Or, ce făcea Pavel Boțu nu mai era tăcere: „O datorie sfântă a comunistului este de a se îngriji neîntrerupt de sporirea bogățiilor spirituale ale Patriei Sovietice, de a contribui prin muncă deosebită la înfăptuirea sarcinilor pe care ni le formulează partidul!"...

*

...Vestea dispariției lui Pavel Boțu mi-a parvenit, în vârf de „perestroică gorbacioviană", ca un trăsnet, din senin!... Disperarea find aceea care, după 22 de ani de şefie republicană şi moscovită, l-a împins la – sinucidere!...

Restructurare, deci, pe care „*bietul*" Boțu nu a putut-o supraviețui!

Dispărea, odată cu Uniunea Sovietică, un stâlp al spiritualității leniniste din Basarabia, a cărui literă de evanghelie pentru acest trimis al Buceagului erau „*Partidul lui Lenin şi Moscova-mamă*"!

*

Ştefan Lozan, devenit *Stepan*, creatură îndobitocită a partidului şi preşedinte al radioteleviziunii din Chişinău, se ridică în capul oaselor, cuprinse cu privirea asistența din kilometricu-i cabinet întesat cu redactori şefi, redactori superiori, şefi de departamente, tehnicieni, îşi drese glasul şi începu pornit!

– Aseară am stat încă o dată de vorbă cu *Vladimir Ilici Lenin*.

Făcu o pauză, ca să prindă cu privirea reacția celor din sală, îşi îndreptă cravata şi continuă:

– La pagina... , volumul... , Vladimir Ilici spune că orice succes în munca ideologică, – citi cretinul în limba rusă – fie la uzină, în colhoz sau în orice altă instituție, depinde de priceperea şi abilitatea cadrelor de conducere, indiferent de orice rang ar fi.

Lăsă încet tomul pe masă, de parcă ar fi aşezat un ou cu coajă subțire, şi tună cu vocea-i de clopot:

– *Nicolai Ivanovici*!...

Acesta eram eu.

– Aseară, continuă Stepan Ivanovici, după ce am stat de vorbă cu Vladimir Ilici, am citit planurile de lucru ale redacțiilor dumneavoastră.

Vocea îi coborî jos de tot, iar odată cu ea îi ateriză şi privirea din înaltul tavanului.

– Dumneavoastră ştiți ce înseamnă semnătura unui redactor şef?

Şi mai făcu o pauză de 30 de secunde. După cronometru!

– Nu ştiți?... Vă spun eu! *Literă de evanghelie!*...

*

La acea „*şedinţă de producţie*", cum i se zicea, asista şi primul secretar al comitetului central al comsomolului *Petru Lucinschi*, lătrător neîntrecut, căruia i se şi dădu cuvântul:

– Ni s-au ros urechile, auzind una şi aceiaşi întrebare: *două limbi sau una?... Două, tovarişci!*... O ştie şi moş Gheorghe: limba moldovenească şi limba română!... Numai postul de radio „Luceafărul" nu vrea să ştie acest lucru!...

După care trecu la o altă grijă comsomolistă: *Monumentul lui Ştefan cel Mare*!

– Izvorul tuturor relelor naţionaliste!... De ce nu s-ar organiza o emisiune inteligentă, – continua Lucinschi în limba rusă, sfredelindu-mă cu privirea, în care să li se dovedească admiratorilor acestui „*domnitor feudal*" că nicăieri în lume la monumentele istorice nu se pun flori?!... Etc, etc!

*

Momentul culminant fu învinuirea de „*propagare a culturii occidentale la radio şi televiziune*", declarând „solemn" că comitetul central al partidului nu are chef să mă mai dădăcească şi propuse să fiu destituit cu „aviz nefavorabil pentru frontul ideologic"!,,, După care, Piotr Lucinschi adăugă:

– Nicolai Ivanovici, – eu adică, – este un bun ziarist. Nu pot zice nu! Dar nu pot să nu spun că dumnealui se uită peste Prut!...

*

Situaţia era dintre cele mai delicate: pe de o parte nimeni nu te ia la lucru, iar pe de alta, la *poliţie*, pe atunci *miliţie*, ţi se fac procese-verbale de „*parazitism social*" cu dedesubtul de a fi trimis, sub escortă, la munci obligatorii, prin funduri de Siberie!

Un amănunt: eşti luat la poliţie cu maşina, zisă „cioară neagră", numai în miez de noapte şi ţinut pe coridoare până spre ziuă!... Şi asta, în cazul meu, vreme de trei ani şi patru luni!

În acest interval, o singură dată am fost „poftit" la *Lucinschi*, în calitatea dumisale de secretar al comitetului central pentru propagandă şi agitaţie, ca să mă întrebe: „De ce nu lucrezi?"

– Nu mă ia nimeni la lucru din ordinul dumitale!... De ce m-aţi chemat?...

– Să vă dăm de lucru... La spitalul de nebuni din Costujeni este un post de şef de gospodărie...

– Dacă te duci dumneata ca titular, atunci vin şi eu ca adjunct, – i-am răspuns!

Şi cu asta, discuţia a luat sfârşit!

*

Despre cazul meu ieşit din comun aflase deja, prin intermediul evreilor care plecau în Israel, senatorul *Henry Jacson*, *Kurt Valdheim*, secretarul general al Naţiunilor Unite, posturile de radio Europa Liberă şi Liberty!...

Aşa ceva nu convenea autorităţilor de la Chişinău. În primul rând, în faţa Moscovei care, se spunea, l-ar fi tras de mânecă pe Ivan Bodiul!

Iar pe deasupra, colac peste pupăză, nevastă-mea şi fiica noastră, Mariana, declaraseră greva foamei la clădirea comitetului central de partid!

„Obrăznicie" ce întrecu orice aşteptare din partea aceluiaşi Ivan care, lucru aflat, îl chemă pe Piotr Lucinschi şi-i zise:

– Ducă-se la mama-dracului, în cele patru zări ale lumii şi să nu ne mai împuţească aerul!...

*

Se întâmpla asta la *18 februarie 1974*, în noaptea când *Alexandr Soljeniţin* era dus cu forţa în Germania Federală!... Un moment mai bun pentru autorităţile de partid de la Chişinău, ca să scape de un incomod ca mine, nici că se putea!

Mi se dădu, în miez de noapte, prin gura colonelului *Greniov*, termen de trei săptămâni pentru obţinerea paşapoartelor şi vizelor pentru întreaga familie şi... duşi am fost!

*

Drumul Exilului politic forţat îl luam la început de primăvară: *5 martie 1974!...* Părăseam locurile natale unde ne născusem şi crescusem. Mă despărţeam de fratele Parfene şi de cele patru surori!...

Până la Ungheni ne-a dus un tren local. Aici am fost sechestraţi într-o cameră separată. Patru ore în şir!... Până la urmă, auzirăm zgomot de cheie în uşă şi un grănicer rus anunţă controlul bagajelor. Lucrurile aşezate cu dragoste în cele două valize – de căciulă – zburau în toate părţile pe masa kilometrică de control. Erau patru bărbaţi şi o femeie.

Grănicerul în uniformă mă controla pe mine. Mai întâi îmi spuse să scot totul de prin buzunare, sechestrându-mi carnetul de jurnalist şi legitimaţia de redactor şef al postului de radio „Luceafărul". Apoi trecu la valize, oprindu-mi câteva manuscrise şi o monografie despre poetul Ovidiu.

– Manuscrisele nu se scot din ţară!

*

Cu exact cinci minute înainte de plecarea trenului Moscova-Sofia, am fost scoşi toţi cinci din clădirea gării Ungheni, puşi în flanc câte unul şi escortaţi spre vagon de patru soldaţi cu armele în cumpănire: unul în faţă, unul în spate şi doi pe din părţi.

În Exil

Ajunşi la acel mijloc de martie '74 la Bruxelles, ca raritãţi sovietice, eram invitaţi pe la case şi instituţii. Invitaţi şi întrebaţi de ce avem nevoie?... Şi ni se aducea îmbrăcăminte, încălţăminte, mobilă, pian, televizor!... Afară de alimente!

Secretul era că în statele civilizate, cum ni se zicea, nu există indivizi neasiguraţi cu de-ale gurii. Fie din partea Organizaţiei Naţiunilor Unite, fie din partea a tot felul de instituţii caritative. Ca să fiu sincer, toate astea nu mă prea interesau, acesta fiind domeniul soţiei. Visul meu, încă de la Chişinău, era *înfiinţarea unei asociaţii privind Basarabia, Nordul Bucovinei şi Herţa Dorohoiului*!...

*

Vroiam să găsesc, cu orice preţ, vreun basarabean cu care să intru în legătură.

Drept care, mi s-a şi dat numele unui *Senadino*, bogătaş de origine rusă, din Chişinău, dar nu mai era în viaţă!

Am obţinut coordonatele unui român basarabean, pe nume *Nicolau*. Îmi răspunse văduva care, speriată, mi-l dădu la telefon pe fiu-său. Acesta, de teama kaghebeului, mi-a spus-o direct, m-a rugat „să fie lăsaţi în pace!"

Mi se făcu şi mie frică de frica lor, şi am pus receptorul. Frică, trecută cu timpul în ruşine!... Ruşine ce făcu apoi să nu-mi mai fie teamă de nimeni şi de nimic.

*

Concepute de subsemnatul pe meleag străin, Statutul şi Platforma-program ale *Asociaţiei Mondiale „Pro basarabia şi Bucovina"*, înregistrată la Bruxelles spre sfârşitul anului 1974, cuprindeau: *revenirea basarabenilor, nord-bucovinenilor şi herţenilor la Patria lor – România; organizarea de comemorări anuale ale reuniri de la 1918; susţinerea activităţii editoriale a Asociaţiei prin contribuţii băneşti; culegerea şi publicarea de documente privind apartenenţa românească a ţinuturilor româneşti răpite de ruşi etc.*

*

După câţiva ani de activitate, *„Pro Basarabia şi Bucovina"* se pomeni cu câteva mii de membri de pe toate continentele. În consecinţă, desemnarea unui comitet de coordonare a activităţilor ei era iminentă. Asta m-a şi făcut să lansez 75 buletine de vot ce cuprindeau numele a 14 persoane, dintre care trebuiau reţinute şapte.

Rezultatele sondajului au fost următoarele: *Bârsan Eugen* (SUA) – 59 de voturi, *Bompa Tudor* (Canada) – 73 de voturi, *Butariu Miron* (SUA) – 49 de voturi, *Câmpeanu Radu* (Franţa) – 71 de voturi, *Dima Nicolae* (SUA) – 55 de voturi, *Gregor George* (Australia) – 67 de voturi, *Gregorian Alexandru* (Spania) – 53 de voturi, *Kome Mihai* (Franţa) – 51 de voturi, *Lupan Nicolae* (Belgia) – 74 de voturi, *Raţiu Ion* (Anglia) – 68 de voturi, *Solacolu Ion* (Germania) – 47 de voturi, *Valimăreanu Petre* (Germania) – 64 de voturi, *Zamfirescu Dinu* (Franţa) – 69 de voturi.

Aşadar, din 14 candidaţi propuşi, pe primele şapte locuri s-au plasat: *Nicolae Lupan, Tudor Bompa, Radu Câmpeanu, Dinu Zamfirescu, Ion Raţiu, George Gregor şi Petre Vălimăreanu.*

În felul acesta a luat ființă *Comitetul de Coordonare* al Asociației Mondiale *„Pro Basarabia și Bucovina"*.

*

Între timp, *„Pro Basarabia și Bucovina"*, în pofida reticentului în problema Reîntregirii Noël Bernard, obținu la Europa Liberă o emisiune săptămânală, de zece minute. Emisiune ce era transmisă seara, la orele 20,00 și 23,00, precum și dimineața – la ora 8,00!

Era o victorie categorică ce, cum mi-a spus-o un ascultător din țară, pe nume *Ion Puiu*, întorcea Basarabia și Bucovina cu „fundul în sus"!...

O reușită totală datorită și perseverenței lui *Mihai Cismărescu*, la microfon *Radu Gorun*, care, în lipsa lui Bernard, mi le cerea cât mai întregitoare de țară!

*

Anii treceau și nimeni nu ne deranja. Iar eu cu soția, călătoream prin Germania, Olanda, Franța, Anglia, Spania, Elveția, Statele Unite ale Americii, Canada etc. Încet dar sigur, *„Pro Basarabia și Bucovina"* își făcea drum printre comunitățile românești din Exil.

*

Într-o duminică, trebuia să țin o conferință publică la Köln. Vineri după amiază luăm noi, cu Toyota noastră nou-nouță, drumul Germaniei.

Ne trezirăm însă într-o cameră de spital din Louvain!... La 17 kilometri de Bruxelles. *Eram după o comă de 15 ore!*

În cameră intră un ofițer de poliție care ne anunță că în ajun avusesem un accident de mașină pe autostrada Bruxelles-Liege și că eu nu purtam nici o vină. Apoi adăugă că,

„întâmplător", infractorul este un maior de *Interpol* din Anvers! Atentat?...

*

După ofițerul care dresese procesul-verbal de accident, veni reprezentantul companiei de asigurare, urmat de unul de la serviciul secret din cadrul Ministerului de Justiție, care *ne sfătui ca, „de vom pleca în călătorii, să dăm telefoane la cine găsim de cuviință, spunând că plecăm, să zicem, duminică cu trenul, să zicem la Paris, dar să plecăm sâmbătă și nu la Paris, ci, de asemenea, să zicem, la Amsterdam. Și nu cu trenul, ci cu mașina etc."*

*

Nici ai noștri, se pare, *nu dormeau*!... La câteva luni după accident mă pomenesc cu o scrisoare semnată de secretarul general al Asociației *„România"*, profesor doctor *Virgil Cândea*! Primul gând: de unde au „ei" adresa?!...

Așadar, *Cândea* îmi adresa *„invitația de a face o vizită de 7 zile ca oaspete oficial"*, adăugând că această vizită îmi „va permite să revăd România, să mă întâlnesc cu persoane din domeniul meu de activitate, cu rude, prieteni și cunoscuți".

*

Îl găsesc la telefon pe reprezentantul ce venise la mine la spital din partea Ministerului de Justiție care îmi zise în *modul cel mai categoric să nu dau nici o atenție scrisorii cu pricina!* Un *jugoslav*, proaspăt belgian prin naturalizare, ca și mine, se dusese la București ca să se întâlnească cu un compatriot de-al său și dispăru fără urme de la *Hotelul Cișmigiu*!

Așa că nu m-am dus, deși nu eram declarat dușman al poporului român, ci doar *„al norodului moldovenesc"*!

*

În legătură cu reticența lui *Noel Bernard*, față de teritoriile românești răpite de Moscova, ticluesc eu, vasăzică, o scrisoare adresată lui *Jimmy Carter*, pe care, la rugămintea mea, au semnat-o, de asemenea, *Paul Goma, Grigore Filiti* și *Mihai Korne*.

Le-am solicitat semnăturile și lui *Virgil Ierunca* și soției sale *Monica Lovinescu*, dar m-au refuzat!

*

În Martie 1978 aduceam la cunoștința președintelui Statelor Unite că basarabenii și bucovinenii sunt persecutați din punct de vedere național, că li s-au închis bisericile, că sunt deportați în Siberia, că limba lor maternă a devenit o formalitate de stat și că despre toate acestea ar trebui să vorbească posturile de radio Europa Liberă și Liberty.

*

Paradoxal era că până la 1974 rușii și slugoii lor autohtoni de la Chișinău îmi cereau să scriu împotriva românilor, iar românii de la Europa Liberă nu-mi dădeau posibilitate să vorbesc la microfon despre ruși și ucraineni ca ocupanți ai Basarabiei și Nordului Bucovinei!

*

La Montréal autoritățile canadiene îi dădeau posibilitate unui *Eugen Caraghiaur* să aibă o emisiune televizată. O caricatură de emisiune, ce făcea de ruşine comunitatea românească de acolo, în numele căreia se pretindea a fi făcută.

Emisiunea era transmisă sub egida *„Uniunii Moldovenești din Exil"*. O uniune fantomă, ce făcea jocul Moscovei, căreia de la 1940 încoace nu-i mai convine noțiunea de „Basarabia".

*

La 1 Decembrie 1981, mă aştepta la el acasă, la New York, *Vlad Georgescu*, care urma să ia locul lui Noel Bernard, deja grav bolnav. Am discutat până târziu situația geo-politică din sfera sovietică în general, şi problema emisiunilor pentru Basarabia şi Bucovina în special.

A urmat o serie de întâlniri, interviuri la Vocea Americii, la Comitetul Helsinki (secția rusă), la Departamentul de Stat, la Biblioteca Americană, la Institutul de limbi. Aici am fost invitat să țin o conferință pentru diplomații care plecau să lucreze la Moscova şi la Bucureşti.

*

La New York am făcut cunoştință şi cu Ion, fiul lui *Constantin Stere*. Despre Ion voi spune doar atât că admirația mea față de ilustrul său tată n-a prea avut efect. Era nemulțumit de scrierile sale, de atitudinea lui față de bunici şi de felul cum îşi trăise viața.

Nu doresc să aduc nici un fel de detalii. Voi spune doar atât că i-am dat dreptate în dovezile cu care îl combătea pe taică-său în materie de „rusofilie" şi „antiromânism".

*

În procesul public de „duşman al norodului moldovenesc", ce mi se intenta în satul meu natal, „acuzatorul" îi dădu cuvântul lui Mihail Murzac, director general al filarmonicii din Chişinău, care, din chiar primele „slove", apucă taurul de coarne:

– Dragi tovarăşi! Vreau să vă spun că *Nicolae Lupan* este un adevărat trădător al poporului moldovenesc. O ruşine pentru noi, moldovenii! Este un om pierdut care minte la tot pasul! Un om

care şi-a trădat Patria, şi-a trădat baştina, şi-a trădat fraţii, surorile, tata şi mama, şi-a trădat rudele părinţilor...

*

În încheierea înfierării ca *„vândut al imperialismului amercian"*, i se dădu cuvântul primarului Cepeleuţilor: „Propun atenţiei dvs, stimaţi consăteni, textul unei scrisori pe care s-o trimitem la postul de radio Europa Liberă. Iată conţinutul:

«Noi, locuitorii satului Cepeleuţi, raionul Ocniţa, RSS Moldovenească, ne-am întrunit la adunarea generală a cetăţenilor din localitatea noastră. Hotărâm să vă aducem la cunoştinţă că N. Lupan, fostul nostru consătean şi actualul dumneavoastră colaborator, căruia îi oferiţi, din când în când, microfonul postului de radio Europa Liberă, cam încurcă noţiunile de adevăr şi minciună. Iar materialele pe care vi le oferă sunt supte din deget, faptele expuse în ele necorespunzând adevărului.

Din câte ştiţi, în ţara noastră are loc un proces care se numeşte restructurare. Şi poate ar trebui restructuraţi şi unii dintre colaboratorii dumneavoastră în scopul apropierii cel puţin de iluzia obiectivităţii, condiţia principală a presei de totdeauna şi de pretutindeni.

CETĂŢENII SATULUI CEPELEUŢI

26 Decembrie 1987»"

„Acuzatorul" supune textul la vot, întrebând cine este „pentru" şi cine este „contra"? Textul este adoptat în unanimitate.

*

Nu cred să fi fost vreodată în viaţa mea mai emoţionat decât în acel 18 Octombrie 1989 când aşteptam apariţia *Suveranului Pontif*!

Nevastă-mea ţinea în mână o carte pe a cărei primă pagină am scris: *„Suveranului Pontif Ioan-Paul al II-lea, acest simbol al românismului din Basarabia şi Bucovina de Nord, Mihai Eminescu"*.

Stăteam înmărmuriţi, văzându-l pe Sfântul Părinte păşind spre noi, pământean ca toţi pământenii. Ridică mâna întru binecuvântare, ca apoi să ne-o întindă cu ochi blânzi şi zâmbitori.

Una dintre întrebările pe care i le-am pus a fost: „Va da oare Gorbaciov libertate basarabenilor, bucovinenilor, polonezilor din zisele regiuni de asfinţit ale Ucrainei, ocupate de Armata Roşie în urma Pactului Ribbentrop-Molotov?"...

O întrebare la care Papa a reacţionat doar prin zâmbetu-i de neîntrecut diplomat.

– Prea Sfinte Părinte, Binecuvântează Basarabia şi Bucovina!

– Mă voi ruga!...

*

Prin platforma sa program, prin numele ce-l poartă şi scopul ce-l urmăreşte – Reîntregirea Neamului, *„Pro Basarabia şi Bucovina"*, cu sediul la Paris, este o formaţiune asociativă profund politică!

O dovedesc, în primul rând, memoriile, intervenţiile, interpelările, protestele pe care le-am făcut de-a lungul anilor în faţa a nenumărate guverne şi instituţii internaţionale privind nerecunoaşterea Basarabiei ca pretins stat în afara României, precum şi deznaţionalizarea lor cu tot felul de lifte sovietice.

Plus comemorările anuale ale Actelor Unirii de la Chişinău şi Cernăuţi, de pe tot cuprinsul *Globului*! Merită să

zăbovim fie şi asupra unei singure aniversări. Celei din 26 Martie 1988 de la *Bruxelles*.

Festivitate cum nu mai fusese până atunci!... *Cu 188 de invitaţi din 20 de ţări*, reprezentând Consiliul Naţional Român, Uniunea Mondială a Românilor Liberi, comunităţile româneşti din Belgia, Canada, Elveţia, Franţa, Germania, Statele Unite ale Americii, Asociaţia Culturală a Românilor din Anglia, Asociaţia „Forum" de la Bonn, Asociaţia Francezilor de Origine Română, Bisericile Ortodoxă şi Greco-Catolică din Bruxelles şi Paris, Uniunea Mondială a Foştilor Deţinuţi Politici Români şi, bineînţeles, mulţi membri ai *„Pro Basarabiei şi Bucovinei"* din ţări europene!... Peste 200 de persoane de cele mai diferite vârste care trebuiau asigurate cu casă, masă şi locuri la hoteluri!

*

Găsesc de cuviinţă să aduc, ca precedente nefericite Actului Unirii de la Chişinău, unele gafe ale unor protagonişti de atunci:

Ion Inculeţ: „Basarabia, dintr-o ocină a guvernatorilor ruşi, ajunge o ţară slobodă (!), ca de azi înainte să nu mai fie altul stăpân decât *poporul moldovean!*" (!)

Pantelimon Halipa: „Sunt nespus de fericit, fraţii mei, că am ajuns să urez în faţa voastră, *floarea neamului moldovenesc.*" (!)

Generalul Ernest Broşteanu: „Sunt venit aici pentru a apăra căile ferate şi nu mă amestec *în treburile interne* (!) ale Republicii Moldoveneşti." (!)

*

I. *Memoriu* adresat Guvernelor Statelor Unite ale Americii, Angliei, Franţei, Italiei, Japoniei, Canadei, Australiei, Noii

Zeelande, Indiei şi României, care, prin semnăturile lor de la 9 decembrie 1919, stipulau: *„Recunoaşterea Suveranităţii României asupra Basarabiei"* cu rugămintea să-şi reafirme oficial semnăturile de la 1919 şi să susţină în continuare cauza Reîntregirii Naţionale a României în graniţele sale daco-romane.

2. *Obţinerea în 1985* a unui foarte important *Document al Parlamentului European*, intitulat: *„Basarabia, provincie românească, cu o suprafaţă de 44.000 de kilometri pătraţi şi cu o populaţie de 86,7 % români, ocupată de Uniunea Sovietică în urma Pactului Ribbentrop-Molotov."*

3. *Difuzarea* în lumea întreagă a cărţii mele *„La Roumanie – victime de l'Expansionnisme russe"*, (210 pagini) publicată la Editura Nistru din Bruxelles într-un tiraj de 1.000 exemplare, din care 15 exemplare au fost numerotate pentru: *Regele Mihai, Regele Bauduin al Belgiei, Ronald Reagan, Regele Juan Carlos, François Mitterand, Francesco Cosiga, Mario Soares, Jacques Chirac, Margaret Thatcher, Filipe Gonzales, Brian Mulronei, premierul Canadei, Wilfried Martens, premierul Belgiei, Lordul Plumb, preşedintele Parlamentului European, George Shultz, secretar de stat al SUA. Leo Tindemans, ministru de externe al Belgiei. Etc! Etc!*

*

N-ar avea rost să înşir pe zeci de pagini sesizările privind teritoriile româneşti furate de ruşi pe care le-am făcut, de-a lungul anilor de Exil, în faţa a tot felul de instituţii internaţionale, sesizări care, afară de compasiune, şi asta doar uneori, altceva nu mi-au adus!

O satisfacție de împlinire a datoriei de român mi-a adus totuși de fiecare dată, prin faptul că, publicate în coperte de cărți, prin ziare și reviste, au lăsat niște urme pentru posteritate!

*

Scopul acestor memorii, intervenții, interpelări, proteste a fost și rămâne:

– încurajarea basarabenilor, nord-bucovinenilor și herțenilor de a reveni pe cale pașnică și bună învoire la țara mamă – România!

*

Găsesc de cuviință să reproduc câteva strofe scrise de *Alexandra Sever Pop* și publicate în cartea mea antologică *Pământuri Românești*, (375 de pagini) la Editura Nistru din Bruxelles în 1984:

Basarabie iubită
cea mai blândă'ntre surori
de sub cisma moscovită
te-auzim cum strigi că mori.

Prutul, Dunărea și Nistrul
mândre ape ceresc dar,
azi în jurul tău sinistru
sunt al morții trist hotar...

...Bucovină Romăncuță
cu ochi vii, două scântei
i-ai ascuns sub năfrămuță
că tot curg lacrimi din ei.

Ș'ai fugit speriată în codru
să te-ascunzi la sânul lui
căci el își cunoaște amarul
și ura muscalului

Murmură o doină'n noapte
că muscalii n'o înțeleg
ș-ai să simți prin tainici șoapte
că-i cu tine Neamu'ntreg!

Roma, 1947

Ca la noi – la nimeni

La acel început de an 1990, după viguroasele demonstrații de la Ambasada Română din Paris, ne-am zis, cu *Radu Câmpeanu*.

– Plecăm la București!...

*

– Pașaportul, vă rog! – îmi zise sec căpitanul din cabina de sticlă.

Începu să mi-l întoarcă pe o parte și pe alta, uitându-se la fotografia de pe el și la mutra mea de dincoace de sticlă.

– Dumneavoastră sunteți? – mi se adresă binevoitor.

– ?!...

– Poftiți pașaportul!... La revedere!

Am zâmbit... Maiorul observă și mă întrebă „curtenitor":

– Sunteți român?!

– Je ne comprends pas...

Până la urmă, îmi zmucii și eu bagajele, târându-le spre vameșă.

– Aveți ceva a declara?... Obiecte de artă, dolari?...

Am dat negativ din cap.

– Deschideți valiza!...

– Vă rog să mă credeți că n-am nimic nepermis.

– Deschideți și geanta!...

Venisem... „acasă"!

Era 5 Ianuarie 1990.

*

Ion Puiu, țărănistul numărul doi după *Corneliu Coposu*, mă întâlni cu compasiune și lacrimi în ochi, prezentându-mă patetic celor din vastu-i cabinet:

– Nicolae Lupan, fratele meu de suferință!...

Îmi repartiză imediat o cameră mobilată, încălzită, cu telefon, dând dispoziție lui *Constantin Ticu Dumitrescu* să fie scris așa pe ușă:

„PRO BASARABIA ȘI BUCOVINA"

Ore de program

11,00-14,00 – 16,00-18,00

*

Acele zile de început de Ianuarie '90 erau pline de emoții, dar și de decepții.

Țin bine minte momentul când *Ion Puiu* mă prezenta unui hotinean, stabilit la București de ani și ani, inginer de meserie, spunându-i cine sunt, de unde vin...

– Foarte bine, dar unde era dumnealui pe 22 decembrie?...

Mai mult, hotineanul cu pricina îmi zise: „În această conjunctură plină de confuzie, opinia mea este să nu ne hazardăm cu firma: *„Pro Basarabia și Bucovina"*! Nu este indicat! Căci, oricând putem fi acuzați că sub această formă asmuțim în mod voit pe cei de dincolo de Prut"!

*

Într-o zi, îmi deschise ușa un omulean mic de statură, cărunt, cu ochi mijiți prin lentilele groase de pe nas. Se recomandă *Stegărescu*, regizor la radio. Apoi, fără nici o introducere apucă taurul de coarne:

– Vin din partea domnului Silviu Brucan să vă spun că dânsul e tare nemulţumit de această „*Pro Basarabie şi Bucovină*". Şi nu numai el!

– De ce?

– Pentru că ruşii ne dau ţiţei, cărbune, minereu...

– Dacă nu e de acord – nu aderă la Asociaţie...

*

Aşa îmi regăseam Bucureştiul drag, a cărui icoană o purtam decenii în şir de-a lungul şi de-a latul înstrăinării mele!

*

Intimidările şi ameninţările din partea Feseneului se ţineau lanţ!

Mai întâi ni s-a impus codiţa de „*culturală*"! Asociaţie culturală!

Toate obiecţiunile mele n-au avut nici un răsunet. Atât în faţa ministrului culturii *Andrei Pleşu*, cât şi la adjunctul său, Horvat:

– Ori îi schimbaţi numele, ori nu vă înregistrăm!

*

La nici o lună de la zisa revoluţie din Decembrie, mi-a fost dat să fiu martor al unui vandalism cum nu mi l-aşi fi putut închipui vreodată: *devastarea sediului Partidului Naţional Ţărănesc*.

Îmi stăruie râsul sarcastic al lui *Petre Roman* care, în numele Frontului Salvării Naţionale, „îl salva", cu tancul (!), de „mânia poporului" – pe Corneliu Coposu!

Cu tancul şi pe fondalul isteriei a vreo 50 de copii de 12-15 ani aduşi cu o basculantă. Copii care, la comanda unui învăţător, strigau cât îi ţineau gurile:

– Boşorogii fără dinţi – vor să fie preşedinţi!...

*

În calitatea mea de titular al „*Pro Basarabiei şi Bucovinei*", am sosit, duminică 29 Aprilie 1990, (împreună cu prietenul meu Ion Puiu), în satul Râşca-Fălticeni.

Ajunşi la Căminul Cultural, cu sala mai mult goală decât plină, începui eu să le spun celor adunaţi, cine suntem...

– Iliescu, Iliescu, Iliescu!...

Am ridicat mâna, cu gândul să-mi continui spusele.

– Iliescu, Iliescu, Iliescu, Iliescu – minute în şir!

Văzându-ne în imposibilitatea de a ne continua spusele, coborârăm de pe scenă şi pornirăm, împreună cu anturajul nostru de la Bucureşti şi cel de la judeţ, spre casa lui *Vasile Condur*, unde eram aşteptaţi cu masa.

*

În drum spre gazdă, anturajul nostru era batjocorit, îmbrâncit, *Nicolae Alexoae* alegându-se cu nenumărate cucuie în cap, soţia sa cu un omoplat crăpat, *Gheorghe Condur*, fratele gazdei, cu faţa tăiată şi o mână ruptă, *Vichentie Mironovici* – cu amândoi ochii tumefiaţi, un timpan spart, faţa însângerată etc!

*

De mine şi de Ion Puiu nu s-a atins nimeni. Nici cu vorba măcar.

Ajunşi în ograda lui *Vasile Condur* n-am mai putut ieşi de acolo: în prezenţa poliţiei de la Fălticeni şi Suceava, pe care nimeni nu o chemase, au fost sparte cu pietre toate geamurile, a fost tăiată lumina din casă şi din ogradă, telefonul, rămânând astfel rupti de orice contact cu Suceava şi Bucureştiul!...

Tragedia cea mare pentru mine era că pietrele le aruncau copii de vârstă şcolară! Şi le aruncau în faţa părinţilor, care răcneau întruna:

– Iliescu, Iliescu, Iliescu!...

*

Pe la 12 noaptea, după 9 ore de *sechestrare*, veni un maior de la Suceava cu o tanchetă ca să ne scape de furia „oamenilor"!

– Ce grijă părintească din partea domnului general *Mihai Chiţac* – i-am zis maiorului!...

*

Odată „*Pro Basarabia şi Bucovina*" înregistrată la tribunal, parcă întâmplător (!) apăru o ligă a lui *Victor Crăciun* cu pretenţii la „unitatea românilor de pretutindeni" care, mână în mână cu Frontul Popular al transfugului *Iurie Roşca*, organiză primul zis „*pod de flori*" de pe Prut!

O acţiune vădit antiromânească, prin care, tacit, se recunoştea independenţa Basarabiei faţă de România!...

Acţiune pe care „*Pro Basarabia*" a combătut-o şi o combate!

*

Lucru ştiu: un rău nu vine singur! De unde, parcă tot întâmplător, se manifestă şi *George Muntean*, cu ajutorul agenţiilor TASS şi ATEM de la Chişinău, scriind:

„Se ştie că Bucovina este regiunea (!)... o parte din care intră actualmente în componenţa Uniunii Sovietice, iar altă parte în componenţa României. De aceea când vorbim de Bucovina, avem în vedere graniţele sale istorice.

Suntem însă departe de absurda idee de a formula anumite revendicări sau pretenţii. Considerăm că istoria trebuie lăsată să evolueze în mod firesc. În genere, sarcinile Societăţii renăscute de noi nu prevăd o activitate politică "

*

Pornind de la zicala cu „*peştele*" ce „*de la cap se-mpute*", *domnul Iliescu* n-ar fi fost *tovarăşul Iliescu* dacă, întru susţinerea antiunioniştilor de la Chişinău şi Bucureşti, n-ar fi zis la Paris că nu putea candida la prezidenţiale şi din partea românilor de pe malul stâng al Prutului, din simplul motiv că dumnealui, *Ion Iliescu*, „*nu este moldovean*"!...

Să nu ştie el că basarabenii nu sunt o naţiune?

*

Îl întâlneşte *Ion Puiu* pe *Silviu Brucan* şi îl întreabă dacă în vizita la Moscova, pe care o făcuse cu câteva zile mai înainte, observase vreo deosebire de păreri la Gorbaciov şi Elţin în legătură cu Basarabia, Nordul Bucovinei, ţinutul Herţa, Insula Şerpilor etc. La care, neîntrecutul impostor postrevoluţionar răspunde:

– „Trebuie să fie cineva un prost ca să ridice această problemă! Căci numai un prost nu-şi poate da seama că aceasta este legată de Ardeal... Ungurii ar profita imediat, ridicând, faţă de România, aceeaşi problemă!"

– Sunteţi un mizerabil! – i-a zis Ion Puiu.

*

În lipsa mea de la Bucureşti, Nicolae Pan Halipa şi Valeriu Graur au lansat un apel către basarabenii din interiorul ţării cu îndemnul ca aceştia să ceară „*cetăţenie basarabeană*"!

Drept care, sute de basarabeni au căzut atunci în cursa întinsă de Frontul Popular de la Chişinău!

Un şiretlic al lui Iurie Roşca pe ale cărui urme *TASS-ul* şi *Izvestia* au publicat ştirea cum că „mii de basarabeni ce trăiesc în România cer repatrierea în URSS"!

Apăruse şi sloganul: *„Basarabia ne cheamă!"*

Or, logic, ca şi în privinţa zisei limbi moldoveneşti, nu există cetăţenie oltenească, bănăţeană etc!

O nesăbuinţă ce nu mi-a fost uşor s-o opresc!

*

Odată cu căderea zidului de la Berlin, am ticluit un memoriu în franceză şi engleză, pe care l-am trimis la 25 de şefi de state şi de guverne mai importante din lume.

Cum vine asta, întrebam: ţara din a cărei cauză s-a întâmplat ce s-a întâmplat în Europa, se reîntregeşte, iar România rămâne în continuare sub „sapog" rusesc?

Răspunsurile, doar câteva, erau cu un reproş categoric:

– Ce vreţi de la noi, când *România*, „ţara mamă", cum scrieţi, a fost prima care a recunoscut independenţa *Republicii Moldova*?

*

„Pro Basarabia şi Bucovina" a protestat în timp contra denumirii de *„Moldova Suverană"*, un fost ziar al lui Lucinschi pe vremea când acesta mai tăia şi spânzura la Chişinău!

Ziar ce, prin tematica şi tendenţiozitatea rusească a articolelor publicate în paginile sale săpa la rădăcina neamului românesc în integritatea sa daco-romană!

Un exemplu strigător la cer a fost şi enormitatea cu un motaj fotografic al domnitorilor a „Două popoare înrudite: poporul moldovenesc şi poporul muntenesc"!

*

Snegur îi califica pe Smirnov, Maracuţă, Chiţac, Caraman şi pe alţii drept separatişti vizavi de zisa Republică Moldova. S-ar putea să aibă dreptate.

Dar dumnealui, Mircea Snegur, nu era şi el un separatist vizavi de ţara mamă? Căci dânsul era acela care călca în picioare Actul Marei Uniri de la 1918 prin a insista în absurditatea independenţei Basarabiei faţă de România!

De ce, adică, declaraţiile lui *Smirnov* privind ruperea *Transnistriei* de Basarabia sunt aberante, pe când insistenţa lui Snegur, cum să ţinutul dintre Prut şi Nistru este un al doilea stat românesc, nu este aberantă?

*

Ca *antipod absolut* al citaţilor mai sus *pescuitori* în apele tulburi ale antiunionismului, e cazul să-l dau ca exemplu de Român cu literă mare pe *Ştefan Sofronovici*, animatorul Cenaclului *„Basarabia"* din Durleştii Chişinăului care, la 17 ianuarie 1990 îmi trimitea câteva strofe din care o voi reproduce doar pe ultima: *„Tovarăşi Conducători,/ Ce răspundem la feciori,/ Când ne-ntreabă: «Cum o ţară/ Să trăiască-n altă ţară?»"*

*

După doi ani de interimat cu de la sine putere, *Ion Iliescu* era ales prin vot pentru primul său mandat de preşedinte al României.

Declinând în două rânduri propunerea sfătuitorilor mei de la *„Pro Basarabia şi Bucovina"*, am acceptat să mi se ceară o

audiență la Cotroceni. Audiență ce mi-a fost acordată... *„cu plăcere"*.

Drept care, în prezența consilierului prezidențial *Ioan Talpeș*, încercam să-i dovedesc Președintelui României că problema problemelor românești este readucerea la matcă a basarabenilor, nord-bucovinenilor și herțenilor!

Dar aveam în față un zid chinezesc!

Până la urmă, fără să mă ating de cafeaua servită, după o hârâială de o oră și zece minute, m-am văzut silit să-i zic: *„Mă uit la domnia voastră, vă ascult contra-argumentele și mă întreb cu cine stau de vorbă: cu Președintele României sau cu Boris Nicolaevici Elțân?"*

Credeam că o să-mi arate ușa! Nici vorbă! Zâmbetul îi deveni și mai larg!...

*

E românește oare ca la Editura „Humanitas", a lui Gabriel Liiceanu să se afirme, în copertă de carte, cum că *„radiografia poporului român este ca cea a fecalei"*, că *„limba română este bună numai de înjurături"*, că *„poporul român nu are cheag"* și că lui, autorului, pe nume *Horia Roman Patapievici*, *„îi este rușine că e român"*?!

*

Să fie oare asemenea gunoaie de limbaj model de comportament civic de care au nevoie generațiile tinere de pe malul stâng al Prutului?

Asemenea dereglări cu repercusiuni antiunioniste, sunt ferm convins, dau apă la moară rusofonilor și rusofililor de la Chișinău!...

Auzim de-a lungul și de-a latul țării cu „De la Nistru pân-la Tisa", rostindu-se papagalicește, *„Republica Moldova* (!), *Republica Moldova* (!)", în loc de *„Basarabia"*!

A scris vreodată undeva Eminescu *„Ce-i doresc eu ție, dulce... Moldavie?"*

*

Nu pot să nu spun ce spun în continuare. Și mă voi referi, mai întâi, la o anecdotă dintr-un ziar bucureștean în care se spunea că un invitat al unei televiziuni românești ar fi nimerit într-o pustietate africană, unde ar fi mușcat o viperă dintre cele mai veninoase și vipera... a murit pe loc!

E normal oare, din punct de vedere educativ, ca un europarlamentar, invitat al lui *Răzvan Dumitrescu*, să debiteze cu nestăpânită îndârjire cum că „trebuie eliberați din pușcării toți hoții mărunți, iar în locul lor să fie băgați hoții mari, începând cu cei de la Cotroceni?"

Acesta să fie modelul de *„ales al poporului"* de care are nevoie tineretul basarabean?... Or, anume generațiile tinere din stânga Prutului ar trebui atrase de partea unioniștilor!

*

Mă gândesc la vicleanul *Stelian Tănase* care, alături de necioplitul *Mircea Dinescu*, în fiecare vineri toarnă din gol în deșert imundități și pretinse figuri de stil inadmisibile la adresa României și a steagului ei tricolor!...

Invective și insulte de care mi-ar fi rușine dacă ar fi să le reproduc!

*

Cum să perceapă şi ce să-şi zică neexperimentatul tânăr basarabean de impardonabila atitudine a unui *Ludovic Orban*, ca vicepreşedinte PNL, faţă de Preşedintele României, ales cu majoritate absolută de voturi?... Preşedinte şi Comandant Suprem al Armatei Române!

*

– Prea îi criticaţi pe toţi, – mi-a zis un „om de bine" şi deputat de pe Dâmboviţa!

– De acord şi nu prea, – i-am răspuns!... Critica mea este îndreptată doar împotriva vrăjmaşilor Reîntregirii!

Un *Dumitrescu*, un *Tănase*, un *Dinescu*, un *Orban*, un *Hurezeanu*, un *Popescu*, un *Ursu*, prin ieşirile lor reprobabile devin adversari ai readucerii la ţara mamă a basarabenilor, nord-bucovinenilor şi herţenilor!

Vrem-nu-vrem, intervine acea reacţie duşmănoasă a voroninilor de la Chişinău: *„Vedeţi, măi pro-românilor, cu cine vreţi să vă reuniţi?"*!...

*

Cu tot respectul ce i-l port *Guvernatorului Băncii Naţionale a României*, mă întreb, totuşi, ce l-a făcut, spre bucuria antiunioniştilor de la Chişinău, să emită în miliarde de exemplare bancnote româneşti (!) *cu conturul ştirbit al României*?...

Adică: fără Basarabia, Nordul Bucovinei şi Herţa Dorohoiului! L-a obligat cineva?

*

De ce să nu fie tras de mânecă fostul consilier prezidenţial *Dinu Giurescu* care, nesilit de nimeni, scrie şi trâmbiţează public că *„Finlanda a pierdut 51.000 de kilometri*

pătraţi şi nu-i cere!..."„Polonia a pierdut cel puţin 120.000 de kilometri pătraţi şi tace!..." „Corsica a fost anexată de Franţa şi nu i-o mai cere nimeni înapoi!..."

Şi alte bazaconii pe care nimeni nu-i cere să le debiteze!

Atenţie, oameni buni, la cotituri!... Mai ales atunci când acestea sunt în detrimentul refacerii teritoriale a României!

*

Întâmplător, mi-a picat în mână ziarul „ring" din 16 noiembrie 2009. Un ziar în care profesorul *Neagu Djuvara*, întrecându-se în grosolănii şi indecenţă cu nestăvilitul versificator *Adrian Păunescu*, recurge şi el la invective la adresa Preşedintelui României!

*

Ori de câte ori îl aud călcând în picioare memoria diferiţilor apostoli ai Neamului, profesorul *Djuvara* îmi aminteşte de un scriitor român de la Paris, care, ca să i se vândă mai bine cartea, zicea în coperţile ei că *bunică-sa fusese... curvă!*

*

Cum să nu-l criticăm pe *Emil Constantinescu* pentru „sacrificiile istorice", promise lui *Jacques Chirac* la Bucureşti, cât şi *pentru născocirea*, ca păcăleală din partea ucraineanului *Leonid Cucima* şi antiromânului *Piotr Lucinschi*, a euro-regiunilor *„Dunărea de Jos"* şi *„Prutul de Sus"* pe teritoriul uneia şi aceleiaşi ţări – România?...

Dedesubtul păcălelii: evitarea sintagmelor de *„Nordul Bucovinei"*, *„Nordul Basarabiei"* şi *„Sudul Basarabiei"*!

*

Nu pot fi de acord cu tendenţiozitatea de la *Realitatea TV* care în vâltoarea evenimentelor antiromâneşti de la Chişinau,

puse la cale de *Vladimir Voronin*, îl acuza, nefondat pe *Traian Băsescu* cum că acesta „tace"!... Deşi Preşedintele României făcuse în timp util o intervenţie bine venită prin maturitatea ei politică şi diplomatică!

*

Singura mea părere de rău a fost aceea că, *pentru claritate*, Preşedintele Băsescu trebuia să evite ideea cum că *„România n-are revendicări teritoriale în stânga Prutului"*!

*

E normal oare că diriguitorii bucureşteni nu îndrăznesc nici de la 1989 încoace să divulge nedreptatea ce ni se face prin dezmembrarea cu forţa armată rusească a României?

Actul Final de la Helsinky?... Să fim serioşi! Unde este Uniunea Sovietică? Unde este Germania Democrată pro-sovietică? Unde este Jugoslavia lui Iosif Broz Tito?...

*

Părinţii şi copiii nu se aleg!... Ei sunt aşa cum îi dă Dumnezeu!... Cât despre ai noştri, *„Dacii erau cei mai viteji şi mai cinstiţi dintre traci!"*

Ne-o spune „părintele istorie", Herodot, cu 500 de ani înainte de Hristos!

*

Cu vitejia – treacă-meargă!... Cum rămâne însă cu *„cinstea"* noastră de daco-romani, dacă după 20 de ani de la zisa revoluţie din decembrie 1989 nu găsim de cuviinţă să divulgăm ceea ce scria Comitetul Central al Partidului Comunist – zis Român, în ziua de 6 Iulie 1940:

„Vestea eliberării Basarabiei de sub jugul boierilor şi capitaliştilor români a produs o bucurie de nedescris în rândurile tuturor celor ce muncesc în întreaga ţară.

Guvernul de bandiţi imperialişti a dezlănţuit un război contra poporului muncitor român şi *îndeosebi împotriva naţionalităţilor asuprite..."*!

*

Pentru românii de peste Prut rămâne incredibil faptul că după zeci de ani de tăcere *academică*, Academia Română nu găseşte nici ea de cuviinţă să divulge public înscrisul academicianului *Athanase Joja* şi al profesorului universitar, inginer *Valter Roman*, din dicţionarul enciclopedic român, editat în 1962:

„Basarabia... este eliberată (1812) de sub jugul Porţii Otomane şi alipită la Rusia... La 26 ianuarie 1918, Basarabia este prima victimă a intervenţioniştilor străini: oştirile române au ocupat Chişinăul. La 28 iunie 1940, Basarabia a fost eliberată şi reunită cu Patria Sovietică."!... Nici mai mult, nici mai puţin!

*

În acelaşi dicţionar enciclopedic român constatăm aceeaşi principialitate *„ştiinţifică"* a aceleiaşi Academii Române privind Nordul Bucovinei!

*

În pădurea scepticilor de dincolo şi de dincoace de Prut se mai găsesc uscături care debitează că, chipurile, *„Nu suntem încă gata de unire"*!... Pentru că, vorba şmecherilor de pe malul Bâcului: *„România nu este Germanie Federală!"*...

Redactori de la radiodifuziunea română, plătiți de contribuabilul român, anunțau la un moment dat, cum că *„un vas fluvial încărcat cu porumb, venind din portul ucrainean Izmail (!) s-a împotmolit în Canalul Sulina"*!

Să nu știe dumnealor, redactorii radioului românesc, că *Izmailul*, veche cetate moldovenească, furat de ruși la 1940, și dat ucrainenilor pentru încurcarea țelor istoriei, *este oraș românesc?*

*

Ieșiri de voită îngustime geo-politică antiromânească ce-mi amintește de mult regretatul meu prieten *Andrei Dângă*, orheian și crainic la Europa Liberă care, în repetatele noastre întâlniri de la Munchen, vizându-l pe *Noel Bernard* și compania, îmi zicea: *„Dom'le, ăștia nu sunt români!... la-le țâța americană de la gură, dolarii adică, și nu vei mai auzi de ei în vecii-vecilor!"*

*

Pornind de la replicile pe care i le dădea *Mircea cel Bătrân* lui Baiazid, după ce privești fie și câteva emisiuni social-politice de la TVR 1, înțelegi că și pentru acest post de televiziune națională, în frunte cu *Alexandru Sasu*, „...tot ce mișcă-n țara asta, râul, ramul", nu-i este „prieten", ci „dușman"!...

O întrebare: obligă cineva televiziunile românești ca, dând temperatura aerului din capitalele europene, să ne servească harta Basarabiei ca stat și Chisinăul – ca o capitală europeană?!...

Vedeți, măi pro-românilor, – jubilează rusofililor!... și televiziunea de la București ne recunoaște ca stat!...

*

A dat dovadă de românism fostul ministru de externe *Cristian Diaconescu* atunci când, în septembrie 2009, debita la Tema zilei de la TVR 1: *„Trebuie să avem grijă de oamenii din cele două țări – România și Republica Moldova"*!

Oare nu era mai cuminte, românește adică, să fi zis *„românii de pe cele două maluri ale Prutului"*?

În această ordine de idei nu pot fi lucruri „mai importante" și „mai puțin importante"!

*

La intrarea în Chitila, pe cimentul podului pe sub care trec trenurile de Ploiești, se poate citi: *„București și Chișinău – două inimi gemene!"*... Or, stând strâmb și judecând drept, o fiică, cum e Basarabia, nu poate fi soră cu țara mamă – România!

*

Cum să trecem nepăsători pe lângă sintagma *„Cealaltă Românie"* de la pagina a treisprezecea a ziarului „ring"?... Să nu știe responsabilii lui, că România nu poate fi decât una singură?

*

Oricât de curios s-ar părea, intervențiile mele în fața *Senatului* și a *Camerei Deputaților României* privind nereîntregirea au avut ca răsunet: *zero-lei-zero-bani!*

*

M-am adresat și deputaților de la Chișinău, explicându-le că singura ieșire din catastrofala situație economică și politică în care se zbate Basarabia este *revenirea ei la România*!

Răsunetul: *zero-lei-zero-bani... „moldovenești"*!

Se vede treaba că e „bine" (!) și la Chișla Nouă să fii *președinte, prim-ministru, ministru, deputat etc*!

*

E normal oare ca bicefala conducere *Păunescu-Crăciun* a Congresului Spiritualității Românești *să toace*, an de an, de aproape două decenii, banii contribuabilului român fără să fi adoptat vreodată un document-rezoluție care *să pună*, românește, problema reîntregirii teritoriale a României în granițele sale firești?!

Mai mult, la o sesiune a acestui congres, la Băile Herculane (!), *Adrian Păunescu* s-a năpustit în ședință plenară asupra mea pentru că, în numele *„Pro Basarabiei și Bucovinei"*, numisem ocina lui *Snegur, Lucinschi și Voronin* „zisă aberanta republică", el, Păunescu, susținând, *pornit*, că Basarabia este *„stat moldovenesc"* și nu *„o frântură de neam dezbinat cu forța armată rusească"*, cum ziceam eu în fața congresiștilor!

*

De atunci, *„bicefalii"* nu mă mai cheamă pe scenă, ghicindu-mi parcă gândul că nu-mi făcea nici o plăcere să stau alături de Păunescu, la masa înstufoșatului prezidiu, cu tot felul de iluștri necunoscuți ai *Exilului Românesc*!

Nici prin gând să-i treacă *versificatorului* că Basarabia, Nordul Bucovinei și Herța Dorohoiului (!) rămân în continuare *marii exilați* cu forța ai Neamului Românesc!

*

Prin ironia sorții, Basarabia rămâne rana sângerândă a României!... Sângerândă, dar vindecabilă!

Pentru că „am fost și vrem să fim români", ziceau la 1915 basarabenii prin gura lui *Zamfir Arbore*, adresându-se *„fraților din Vechiul Regat"*: *„Voi nu aveți dreptul să nu ne auziți!"*

Basarabenii, plus nord-bucovinenii și herțenii de astăzi adaugă: *„România începe la Nistru – nu la Prut"*!

*

Basarabia, copil uitat de lume și de Dumnezeu, nu este luată de București sub pavăza dreptății și trecutului ei istoric daco-roman! Și-și duce singură dubla cruce a Golgotei! Cea a deznaționalizării și cea a abandonului!

*

E normal oare ca un Președinte al României, *Emil Constantinescu*, să debiteze în incinta Osuarului de la Mărășești (!), cum că *„trecutul nu ține de foame"*!

*

Era românește oare ca același *Emil Constantinescu* să onoreze (!) cu prezența lansarea cărții antiromânului *Piotr Lucinschi*, intitulată *„Ultimele zile ale U. R. S. S."*?...

Lansare, în al cărui cadru, în calitatea-i de prefațator, *Ion Cristoiu* afirma, cum că *„Petru Lucinschi este cel mai corect om de stat"*!

*

Să nu fi știut neobositul și mult apreciatul *Cristoiu* că Lucinschi a fost unul dintre cei mai aprigi călăi ai românismului din Basarabia?

*

Emil Constantinescu a recidivat, organizând la începutul lui decembrie 2009 un fel de colocviu ce îl avea ca principal invitat *„european"* (!) *pe același Lucinschi*!

Figura pe lista vorbitorilor și numele meu, fără să mi se fi cerut acordul!... Nu m-am dus!

*

Ce pretenții se pot avea la un *Voronin* care mai acum câtva timp zicea că *„Români' nu sânt frați' cu moldoveni'* (!) " sau la un *Vlad Filat* care, la 10 octombrie 2009 se declara surprins de apariția în presă a unor *„articole despre reunirea Basarabiei cu România"*!...

Mai mult, dumnealui zicea: *„Noi nu vrem unirea cu România!"* – Care „noi"?

*

Rătăcirile naționale de la Chișinău au, în mare măsură, la bază „gurile rele", cum ar fi cele ale unor deputați ca *Norica Nicolai, Crin Antonescu, Ludovic Orban, Varujan Vozganian, Olguța Vasilescu* și ale altor invitați ai Realității TV.

*

Un singur lucru le-aș sugera basarabenilor, nord-bucovinenilor și herțenilor: să nu coboare niciodată la nivelul lor de suburbanism lipsit de cele mai elementare noțiuni de maniere elegante! Ca să nu zic *„Lipsa celor șapte ani de acasă!"*

*

Înțeleg reproșul adus de *Ion Hadârcă* organizatorilor „unui congres care a sărbătorit 20 de ani de la fondarea Mișcării Democratice" de la Chișinău la care Ion Hadârcă n-a fost invitat!

El care, alături de alți români basarabeni *„a făcut totul în anii aceia: și pregătirea mișcării populare, și rostirea adevărurilor, și aducerea intelectualilor, și trezirea oamenilor capabili să facă până la urmă dezideratul acela care rămâne idealul nostru național – Unirea"*!

*

În ceea ce mă privește, mi-am zis să nu-mi mai stric caracterul ori de câte ori văd cum sunt scoase în protap, cu treabă și fără treabă, *„meritele moldovenești"* ale unor pretinși antisovietici de până la 1990 și 1991!

*

Încerc să-i înțeleg și pe cei care, probabil prin inerție, n-au îndrăznit la acea comemorare de la Chișinău să pronunțe și numele meu, ca unul ce zeci de ani am fost înfierat și batjocorit la radio și televiziune ca *„dușman al poporului moldovenesc"*, *„mârșav dintre mârșavi în materie de antisovietism și anticomunism"*, *„unul dintre cei mai cunoscuți mincinoși din bârlogul antisovietiștilor înveterați de la Radio Liberty și Europa Liberă"*, *„renegat și criminal de drept comun"*, *„cavaler al mantiei și pumnalului"*, *„pseudo-martor, bocitoare de la Radio Liberty și Europa Liberă"*, *„protagonist al falsificării burgheze și emigranto-naționaliste a istoriei și realității sovietice"*, *„clevetitor și fabricant de idei strâmbe"*, *„fariseu și falsificator al politicii PCUS"*, *„dezinformator și mincinos trăncănitor despre rusificare"*, *„subminator de unitate a popoarelor Uniunii RSS"*, *„admirator al fărădelegilor comise de jandarmii români în Basarabia"*, *„radio voce dușmănoasă care de mult își are locul la lada de gunoi, ca și el însuși, de altfel"* etc!

Într-un cuvânt... *monstru*!...

Marea mea *„vină"* fiind aceea că de 50 de ani cer revenirea Basarabiei, Nordului Bucovinei și Herței Dorohoiului la România!

A spune prin gura unui *Gabriel Andreescu*, cum că pe noi nu ne interesează a cui este Basarabia, ci doar dacă sunt respectate acolo „drepturile Omului" (!), înseamnă a-l dispreţui pe *Ştefan cel Mare*, care le zicea celor mulţi: *„Dacă duşmanul vostru ar cere legăminte ruşinoase de la voi, atunci mai bine muriţi prin sabia lui decât să fiţi privitori ai ticăloşiei ţării voastre!"*

*

A nu vedea nedreptatea ce ni se face prin Actul Final de la Helsinki privind, doar pentru unii, inviolabilitatea graniţelor de după cel de-al doilea război mondial, înseamnă a-l nega pe *Octavian Goga* care scria: *„Basarabia, ca şi Ardealul şi Bucovina, nu este un pământ de cucerire, hărăzit nouă prin verdictul vreunui tribunal internaţional sau prin recunoaşterea celui învins, ci repararea unei ruşinoase nedreptăţi istorice."*

*

„Oricât de mulţi oameni răi s-ar găsi în această ţară, constata Eminescu, *nu se găseşte nici unul care ar cuteza să puie numele său sub o învoială prin care am fi lipsiţi de o parte din vatra strămoşilor noştri."*

*

Ei bine, s-au găsit!... Şi la 1944, în persoana *Regelui Mihai*, şi la 1947, în persoana liberalului *Guţă Tătărăscu*, şi la 1990, în persoana lui *Ion Iliescu*, şi la 1997, în persoana lui *Emil Constantinescu*.

*

Privim noi cu sfinţenie *„măreţele umbre"* ale lui Ştefan cel Mare? Preamărim noi cu adevărat *„Româna naţiune"*?... Avem noi cu adevărat alături, ca pe vremuri, *„preoţi cu crucea-n frunte"*,

care să cânte Reîntregirea ca deviză, ca scop sacru şi ca *„glorie deplină"*, în loc de resemnare euro-atlantică pe *„Vechiul nost-pământ"*?

*

Prea ne facem a uita că în momentul înstrăinării prin ultimatumul sovietic din 26 iunie 1940 pe tot cuprinsul Basarabiei şi Nordului Bucovinei nu exista noţiunea de „moldovean", ci numai cea de român!... *Român basarabean! Român bucovinean!*

*

Se sărbătoresc la Iaşi, în prezenţa Preşedintelui României, a preşedintelui Senatului, precum şi a primarului de la Chişinău, 151 de ani de la Unirea Principatelor, dar nici unul dintre ei n-a făcut, cel puţin, aluzie la acea *„secare dintr-o sorbire" a Milcovului alecsandrin de pe... Prut!*

Mai mult, domnul *Băsescu* şi domnul *Geoană* au înghiţit cuminţi găluşca lui *Dorin Chirtoacă*, care a zis că „avem nevoie de democraţie şi integrare europeană". (sic!)...

Europeană – nu românească!

*

Reporterul *Doru Bendiu* de la Chişinău, transmitea, la 30 decembrie 2009, pentru TVR 1, reportajul intitulat *„Cum îşi cheltuiesc moldovenii banii de Reveleon"*, zicând de nenumărate ori *„moldovenii"* şi doar o singură dată *„basarabenii"*!

După care, prezentatorul *Mihai Constantin*, apolitic şi el, zise: *Iar acum să revenim în ţară!...*

Ca şi cum Basarabia ar fi în altă ţară!

*

După astfel de naivităţi bucureştene, ce pretenţii se pot avea la voroninii de la Chişinău când bravează pe toate gardurile:

„15 ani de la aderarea Republicii Moldova la Organizația Națiunilor Unite"!?

*

Oricât de ciudat s-ar părea, pentru mai marii României nu există noțiunea de *Basarabia*! Ca și cum la 1918 nu aceasta ar fi revenit la țara-mamă, ci la aberanta Republică Moldova!

*

Mihai Constantin, de la TVR 1, savura, împreună cu invitatul său, *Bogdan Chiriac*, că și la începutul celui de al doilea mandat prezidențial, *Traian Băsescu* face prima sa vizită în... *„străinătate"* (!) în Republica Moldova?

*

S-a dus vreodată vreun cancelar al Germaniei Federale în vizită oficială în zisa Germanie Democrată?... Nu prea!...

Ducându-se, ar fi însemnat recunoașterea unui al doilea stat german moșit de ruși!

Or, lucru știut deja: de 70 de ani, *Republica Moldova! nu este altceva decât o făcătură rusească!...*

*

Cu excepția „Nașului", devine, pur și simplu, imposibilă *lipsa de vigilență și cultură politică românească* la toate posturile de televiziune și cele de radiodifuziune de pe malul Dâmboviței!...

Și toți acești copilandri mănâncă pâine românească!

*

Cu tot românismul de care dă dovadă de ani de zile, *Nașul* a făcut totuși, la 29 martie 2010, o gafă impardonabilă: genericul *„Ministrul Apărării din Moldova"*!

Or, Moldova este provincia dintre Prut și Carpați!... Nu cea dintre Prut și Nistru, ca făcătură-avorton a Moscovei, sub aberația de Republica Moldova!

Aberație în urma pactului Ribbentrop-Molotov, nul și neavenit până și pentru Kremlin!

Nulitate și iligitimitate de zis stat moldovenesc!

*

Cât despre copilul-ministru de la Chișinău, acesta se dovedi a fi un trimis fidel al noilor demnitari sus-pușI care, de „unioniști" ce sunt, se umflă mereu în pene de *„președinte"*, *„premier"*, *„miniștri"*, *„deputați"* etc !

Și toți, toată-ziua-bună-ziua, inclusiv invitații de la Chișinău la „Radio România Actualități" din 31 martie 2010 (între 13.10 – 14.00), plus naiva prezentatoare a acestei emisiuni, îi trag întruna cu „independența statală" și cu efemera „integrare europeană" în defavoarea Reîntregirii teritoriale a României!...

*

E timpul ca deputații rusofili și antiunioniști de la Chișinău să înțeleagă că România este una dintre cele mai democratice țări din Europa și, reîntregindu-ne, nimeni n-ar avea de suferit !

O dovedește, o dată în plus, faptul că, după 1917, România i-a primit pe toți rușii și ucrainenii fugiți de bolșevism, dându-le casă, masă, slujbe, pensii etc.

*

E timpul ca deputații din capitala Basarabiei să înțeleagă că nu poate fi tolerat faptul că o parte a poporului român, cea dintre Prut și Nistru, să aibă la nesfârșit un nivel de trai de zece ori mai scăzut decât în interiorul țării!

O situație catastrofală ce poate fi adusă la numitor comun doar prin revenirea Basarabiei la țara mamă – România!

*

Fără a lărgi prea mult paranteza, trebuie spus încă și încă o dată că, inițial, Reîntregirea nu s-a făcut din vina lui *Ion Iliescu* și *Mircea Snegur* care „n-au dorit" să ia din mers cele două trenuri ale regăsirii naționale românești din anii 1990 și 1991!

și asta în pofida faptului că de 70(!) de ani basarabenii, nord-bucovinenii, herțenii, dimpreună cu toată suflarea românească, zic: „România începe la Nistru - nu la Prut"!

*

După primii 5 ani de mandat al Președintelui *Traian Băsescu*, se pune întrebarea: *„De ce nu se face Reîntregirea?"*...

*

La spusa oarecum umoristică de acum 15 ani a lui *Ion Puiu*, Reîntregirea nu se face *„pentru că suntem niște mormoloci"*, s-ar putea adăuga următoarele:

– *Reîntregirea* nu se face pentru că Ion Iliescu și Petre Roman s-au grăbit să recunoască *avortarea* unui pretins stat moldovenesc, cu capitala la Chișinău!...

*

– *Reîntregirea* nu se face pentru că la București se trece sub tăcere faptul că între Nistru, Tisa, Dunăre și Marea Neagră nu există decât o singură națiune, *Națiunea Română*, și o singură țară *România – cu capitala la București*!

*

– *Reîntregirea* nu s-a făcut pentru că la 1990 și 1991, când fierul trebuia bătut cât era cald, la Chișinău se putea auzi

din gura unor intelectuali certați cu conștiința națională: *„Nu suntem încă gata de unire!"*

*

– *Reîntregirea* nu s-a făcut pentru că prim-miniștrii români de după 1990 n-au vrut să facă ceea ce zicea, la 1918, prim-ministrul *Vaida Voievod*, privind Basarabia: *„Unirea tuturor românilor într-un singur stat este un act al dreptății istorice și al civilizațiunii umane!"*

*

– *Reîntregirea* nu s-a făcut pentru că foștii președinți ai României și primii lor miniștri de după 1989 n-au vrut să țină cont de înaripata maximă eminesciană:

Viitorul și trecutul
Sunt a filei două fețe.
Vede-n capăt începutul
Cine știe să-l învețe.

*

Și dacă veni vorba de „învățătură", e cazul să mă refer la niște versuri din care orice bun român își poate asuma ultima strofă:

Să loviți în mine,
Când împart cu ștabii
Două Bucovine,
Două Basarabii!

*

Și ar mai fi patru rânduri de învățătură demnă de urmat din același autor anonim:

Dacă pace-nseamnă
liniște supusă,

Versul meu cântați-l

doar în limba rusă!

*

Mă întreb: cine, dacă nu insensibilii noştri diplomaţi, istoricii, scriitorii, ziariştii din interiorul ţării, alături de unionişti de la Chişinău, ar trebui să devină cutie de rezonanţă a neîntrecutului aforism eminescian: *„A rosti numele Basarabia e una cu a protesta contra dominaţiunii ruseşti!"*

*

La *vârsta* pe care o am, nouăzeci fără unu, cum zicea taică-meu, şi departe de gândul de a mă *lustrui* ca *„frenetic Soljeniţân al Basarabiei"*, cum mă numeşte într-o dedicaţie de carte poetul basarabea-bucureştean *Nicolae Mătcaş*, deşi nu-mi prea convine să fiu comparat cu un rus, dar şi în pofida arivi̧ştilor de conjunctură de la Chişinău, deputaţi, miniştri, prim-miniştri, preşedinţi de pretinsă ţară, *„cu 17 sate şi o stână "*, vorba Leonidei Lari, sunt *ferm convins* că:

– *Veni-va o zi*, şi sper s-o apuc, când *întrunite* vor fi condiţiile unirii ce face puterea!

– *Veni-va o zi*, şi sper s-o apuc, când limba, credinţa strămoşească, datinile şi sentimentele naţionale comune, dimpreună cu istoria noastră daco-romană, *ne vor mântui* de jugul ruso-ucrainean!

Atât între Prut şi Nistru, cât şi în *vesela grădină* alecsandrină despre care poetul nord-bucovinean *Vasile Posteucă* zicea din Exilul său canadian: *„De când ruşii te prădară, N-avem soare, nici hodină/ Fără tine n-avem ţară,/ Bucovină, Bucovină!"*

*

Aţi auzit, Domnule Preşedinte al României?... Aţi auzit Doamnelor şi Domnilor Parlamentari ai României?... Aţi auzit Doamnelor şi Domnilor Euro-parlamentari români?...

„Unire definitivă cu Ţara", cum îşi încheie amintita mai sus dedicaţie poetul Nicolae Mătcaş!...

*

Reîntregire teritorială adică, despre care acelaşi *Vasile Posteucă* ne zicea categoric: *„De-o fi un ceas şi noi nu-l vom pricepe/ Şi ne vom da moşia la străin,/ Ne mânce câinii inima prin stepe,/ Acum şi-n vecii-vecilor, Amin!"*...

*

Nu chem pe nimeni la arme pe Prut!... Totuşi e cazul, cred, să le zicem şi noi celor mulţi de pe malul stâng al Prutului ce le zicea *George Coşbuc* celor mulţi ai timpului său: *„Prindeţi ce vă vine-n mâini/ Şi-i loviţi la mir, români,/ Că-i la voi acasă!"*

Acasă!... Aşa cum se vor de 65 de ani basarabenii, nord-bucovinenii şi herţenii!

Acasă la România!

Trup din trupul României

Se împlinesc 70 de ani (!) de când Actul Unirii de la Chişinău nu ne dă prilej de sărbătoare naţională!

Cât despre patetismul a ceea ce urmează, mi-am zis că, aprinzându-mă, poate aprind şi pe alţii, că prea ne stingem ca Români şi de la 1989 încoace!

I

Trup din trupul ţării rupt. Ţara lui Traian. Ţara lui Decebal. Ţara lui Ştefan.

Numele şi-l trage de la ceea ce se chema Ţara Basarabilor. De la Ban până la Radu Şerban. Prin Tihomir, Alexandru, Dan, Mircea, Laiotă...

Din începutul-începuturilor i-a fost hărăzit să devină stindard al latinităţii în faţa intemperiilor din răsărit.

Un răsărit de unde nu i-a venit nicicând „lucoare", cum avusese Cronicarul naivitatea să ne-o spună, ci doar lovituri de harapnic şi şfichiuiri de bici.

Nedreptăţită de soartă, îşi plăteşte din generaţie în generaţie demnitatea de obârşie daco-romană.

II

La hotarele primelor două secole ale erei noastre, „gura de rai" dintre Tyras, Pontus Euxinus, Danubius şi Pyretus întregea de acum ceea ce avea să se numească Dacia Felix.

Gură de rai ce-l avea drept rege pe nesupusul Decebal, urmat de nepoftitul Traian care-i cucereşte ţara prin lupte cu vărsare de sânge.

Drept mărturie daco-romană vor sta, cât Soarele şi Luna, Monumentul de la Adamclisi şi Columna lui Traian de la Roma, aşa denumiri de aşezări omeneşti ca Sarmizegetusa, Napoca (Cluj), Drobeta (Turnu-Severin), Apulum (Alba Iulia), Ampelum (Zlatna) etc.

III

Rar, mult prea rar, a avut parte de linişte ţinutul dintre Prut şi Nistru. Toate calamităţile venindu-i de peste acest cărunt fluviu din pustietăţile slave şi mongole. Fără omenie, fără lege, ruşii, rutenii, aceştia devenind mai apoi ucrainenii de astăzi, au călcat şi calcă în picioare tot ce poate avea un neam mai scump pe lume: trecut şi viitor!

Prin datul sorţii, Imperiul Roman din care am făcut şi noi parte cale de trei secole s-a destrămat. Din stirpea lui însă, dădură mlădiţe care au format ceea ce numim „popoare romanice": italian, spaniol, portughez, francez, brazilian, argentinian, român etc.

IV

Coborând în Anul Domnului 1288 din Maramureşul Transilvaniei pe apa Moldovei şi văzând câmpii deschise, păduri umbroase, ape cristaline, Dragoş Vodă „i-au tras pe ai săi de la Maramureş, şi pe alţii i-au îndemnat de au venit şi s-au aşezat, mai întâi sub munte, iară apoi, înmulţindu-se au întemeiat Tara Moldovei, din Carpaţi până la Nistru, şi au pus în pecetea ei cap de bour."

Acel *Bos Primigenius*, taur sălbatic adică, ce trăia pe tot cuprinsul țării românești.

V

Lucru știut. Știut și dovedit de istorici și cronicari: în momentul înstrăinării prin ultimatumul de la 1940, la Chișinău, ca de altfel și la Cernăuți, nu exista noțiunea de „moldovean" pentru basarabeni și bucovineni, ci numai cea de român!

Cât despre semințiile străine, „lifte nepoftite", vorba letopisețului, ele, liftele, au început să împânzească Basarabia și Bucovina abia după 1775 și 1812! Când Austro-Ungaria și Rusia au răpit aceste două provincii românești...

VI

Pe timpul lui Kutuzov, cel care vroia să ne lase numai ochii să plângem, Basarabia număra 240.000 de români. Iar printre ei, doar cinci procente de străini!

Ca după nici 50 de ani de „împământenire", minoritarii, în frunte cu rușii, ucrainenii, găgăuzii, bulgarii să atingă monstruoasa cifră de trei sute de mii! 300.000 de dușmani potențiali a tot ce era românesc.

Indivizi fără scrupule și fără atașament față de locurile lor natale, invadau sute de așezări românești, făcând din Larga – Șirocaia, din Stăneți – Staniviți etc.

Basarabia era declarată „gubernie multinațională", ieșirea Moscovei la Gurile Dunării fiind motivată de numărul mare de ruși implantați prin ucazuri împărătești pe tot cuprinsul provinciei.

VII

Arcați, plăieși, răzeși și „prostime" de tot felul au stăvilit nu o dată de-a lungul secolelor năpustirile barbare de dincolo de Nistru.

Așa a fost la Lipnic. Așa a fost la Cahul. Așa a fost la Țețina.

Așa a fost în Codrii Cosminului. Așa a fost la Dumbrava Roșie.

Unde este, dar, vitejia noastră de altădată?

Unde sunt cetățile de netrecut din lungul Nistrului? Unde sunt Stănileștii, Chilia, Lăpușna și alte localități de glorie ostășească în care s-au dat lupte înverșunate cu turcii, cazacii, polonezii?

VIII

Gura unui păcătos, pe nume Friederich Engels, cu tot Anti-Dühring-ul lui, a spus totuși un mare adevăr:

„Basarabia este românească, iar Polonia – poloneză. Aici nici vorbă nu poate fi de unirea unor neamuri înrudite, risipite, care să poarte numele de ruși. Aici avem de-a face pur și simplu cu o cucerire prin forță a unor teritorii străine, pur și simplu, cu un jaf!"

Chiar și Soljenițin, cu tot panslavismul lui, menționează că „de acum la Yalta, fără nici un rost, a fost recunoscută tacit ocuparea Mongoliei, Moldovei, Estoniei, Letoniei și Lituaniei."

IX

I-au fost închise mai întâi școlile. Apoi i s-au ars cărțile sfinte de limbă română.

Iar de prin ungherele caselor au fost date jos chipurile lui Ștefan cel Mare și Vasile Lupu.

Date jos și înlocuite cu cele ale țarilor mustăcioși.

A urmat strămutarea forțată a tătarilor din Bugeac, în locul lor fiind aduși bulgari, ruși, găgăuzi și alte neamuri.

În schimb, băştinaşii cu puţin pământ din nordul provinciei n-au avut voie să se mute în sud.

Iar basarabeanul, bun cum este, a zis că... plouă!

De pe atunci se şi trage zicala cu „tata – rus, mama – rus, iar Ivan – moldovan!"

X

Basarabenii, laolaltă cu fraţii lor din celelalte provincii surori, ridică de milenii unul şi acelaşi edificiu: România.

O Românie la al cărui leagăn au stat şi vor sta aşa bărbaţi de seamă ca Decebal cel harnic şi Traian cel drept. Ca Avram Iancu, Horia, Cloşca, Crişan, Andrei Mureşeanu, Octavian Goga. Ca Hurmuzăcheştii, Iancu Flondor, Eminescu, Porumbescu, Aron Pumnul. Zamfir Arbore. Ca Alexandru Ioan Cuza, Ferdinand I, Ion Antonescu, ca să vorbim doar de unii din sutele şi miile de animatori ai integrităţii noastre naţionale!

XI

Ruptă din trupul ţării, Basarabia revenea la 1918 în hotarele româneşti rânduite de însuşi relieful ei dominant din Răsărit.

Era hora euforiei celei de a treia reîntregiri naţionale.

Euforie ce, prin vitregia destinului şi lăcomia muscalului, nu dură decât 22 de ani!

Ani plini de prosperitate şi bună înţelegere cu fraţii de peste Prut, Milcov şi Carpaţi.

Se adevereau, o dată în plus, spusele lui Heinrich Heine de la 1842: „Viitorul miroase a piele rusească, a sânge, a ură şi lovituri de bici."

XII

Erau zile de mare doliu naţional. Şi cum de multe ori „răul prin rău se îndreaptă", singura dintre puţinele posibilităţi era readucerea la casa părintească a ceea ce ni se furase cu un an înainte.

O readucere la care visa întreaga suflare românească. Până când, în zori de zi de Cireşar, cea a lui 22 a lunii, prin vrere naţională, Oştirile Române, în frunte cu Ion Antonescu, eliberau Basarabia, „plină de cântec, plină de dor" şi „Bucovina cu mânăstiri şi brazi", cum cântau ostaşii eliberatori. România era reîntregită!...

Dar numai pentru trei ani! Acelaşi vecin nesătul din răsărit, cu acordul Angliei şi Statelor Unite ale Americii, ne ciopârţeşte încă o dată ţara.

XIII

Din păcate, în ciuda maximei eminesciene privind viitorul şi trecutul, ca două file ale unuia şi aceluiaşi popor, puţini sunt acei care mai ştiu ceva de telegrama pe care ţarul Rusiei i-o trimitea, la 1877, Domnitorului Carol I:

„Treci Dunărea pe unde voieşti, numai vino, căci turcii ne prăpădesc!"

Şi drept recunoştinţă pentru acea bătălie fără seamăn, pe care Armata Română o dădu la cucerirea Plevnei, semnatarul telegramei ne răpeşte încă o dată gurile Dunării şi sudul Basarabiei pe care, între timp, ni le retrocedase prin tratatul de pace de la Paris.

XIV

Privite din vârf de deal, satele basarabene, pitulate printre vii şi livezi, ca şi în întreaga ţară, stau la straja continuităţii româneşti.

Bisericile, cu turle semeţe, străjuiesc, ca şi în toată România, împrejurimile.

Chiar dacă, odată cu venirea ruşilor, clopotele nu mai băteau cum ar fi trebuit să bată, vestind o sărbătoare, o cununie, un botez sau o plecare pe drumul din urmă.

Oamenii trăiau în prietenie şi bună înţelegere. Rar cine încuia uşa când pleca de acasă.

Nimeni nu ştia de închisoare. Nimeni nu auzise de muncă forţată, de deportări, de dispariţie a oamenilor în fapt de noapte.

Omul gospodar avea cal, vacă, oi, păsări – plină ograda, îmbrăcăminte, încălţăminte.

XV

Şcoala şi biserica erau centre de îmbogăţire spirituală a oamenilor.

În jurul lor se strângeau, nesiliţi de nimeni, cei dornici de cunoştinţe şi adevăr.

În zilele de odihnă şi sărbători, lumea, frumos îmbrăcată, ieşea la plimbare pe uliţele satelor şi străzile oraşelor.

Pe maidane şi prin parcuri, special amenajate, se învârteau scrâncioburi, iar tineretul cât şi bătrânetul jucau hore, sârbe şi perinite.

Case noi, cu glugi de stuf sau secară, neîntrecute prin originalitatea lor artizanală, împânzeau satele.

Ca în toată România!

XVI

Prăpădul veni pe neaşteptate. Răbufnirile lui, purtate pe şenile de tancuri hodorogite, străbătură, ca un trăsnet din senin, întinsurile paşnice ale Basarabiei şi Nordului Bucovinei.

Le ieşeau în cale, cu flori şi cârpe roşii în băţ, doar venetici pripăşiţi pe la noi: evrei, ruşi, ucraineni.

Pripăşiţi şi căpătuiţi, în rând cu toată lumea, prin bunătatea românului, sireacul!

Ni se împlânta, ca un cuţit în inimă, graniţă, pe apă şi pe uscat, în trupul unuia şi aceluiaşi popor! Popor de un sânge! Popor de o lege! Popor daco-roman!

XVII

În acel 28 Iunie '40, iar apoi şi la 23 August '44, basarabenii se simţeau singuri şi părăsiţi ca nicicând în trecut!

Oştirile ţării îi abandonau, ca şi pe bucovineni, cu săbiile şi baionetele în teacă.

Să fi plecat ele, oştirile, cum zice lumea şi până în ziua de azi, dar cu lupte şi cu vărsare de sânge! Nu cu umilinţe şi scuipături...

Finlandezii lui Manerheim rezistaseră doar, în faţa aceluiaşi puhoi rusesc!

XVIII

Să fi zis bine acela care a zis că „e mai bine să-ţi pară rău că n-ai spus, decât că ai spus ceva?"

Oare nu de asta nu s-a dat riposta cuvenită scrierilor tendenţioase ruseşti despre Basarabia?

Ca şi cum acele opusuri antiromâneşti ar fi fost simple încercări de a spune ceva despre noi.

Să se fi condus paşnicii noştri istoriografi de aforismul cu lătratul câinilor şi trecerea caravanei?

Acuma ştim că nişte cotei gălăgioşi pot abate din drum o caravană.

Este cazul unor istorici şi lingvişti de strânsură rusească, de la Chişinău şi Bucureşti, care „dovedeau", cu spumă la gură, „dorinţa basarabenilor şi bucovinenilor de a fi împreună cu ruşii şi ucrainenii"!

XIX

Speriaţi de deportările din primul an (1941) de fărădelegi sovietice, mii de nedreptăţiţi ai soartei părăseau locurile unde se născuseră şi crescuseră, unde îşi aveau îngropaţi bunii şi străbunii.

Le părăseau în zi de Bună Vestire a lui '44, plecând la fraţii de dincolo de Prut.

Puţini însă erau acei care ştiau unde se duc şi dacă îi aşteaptă cineva.

Era greu de găsit o familie care să nu fi avut pe cineva fugit de ruşi: preoţi, învăţători, funcţionari, ţărani şi mulţi-mulţi militari.

S-au scurs decenii de aşteptare pe al căror parcurs au murit şi mor generaţii întregi, fără să-şi fi văzut împlinit visul de a reveni în locurile de unde fuseseră nevoiţi să plece de frica ocupantului.

XX

În drumul nostru de secole şi milenii, adesea ne-am plătit pământul şi fiinţa naţională cu jertfe şi sânge.

Ca după atâtea izbânzi şi suferinţe, să fim văduviţi de acei care ne-au dat libertate şi Regat în sfântă zi de Zece Mai, înlocuită cu „sărbători" aduse din răsărit.

Şi nici un gând creştinesc pentru talpa ţării româneşti ce, prin flămânzirea organizată de zbirii Moscovei, lua drumul pribegiei în căutare de câştiguri nordice sau a unei căldări de secară prin Polonia devenită „Ucraină de Asfinţit".

O pribegie peste păduri şi ape, unde nenumăraţi bunici şi taţi au rămas să-şi doarmă somnul de veci, fără nume şi cruce la căpătâi.

XXI

Blânzi şi aşezaţi, basarabenii n-au fost şi nici nu prea sunt patetici în revendicările lor naţionale.

Deşi mulţi dintre noi ştim că ceea ce trebuie zis, trebuie zis cu tărie şi demnitate.

Intervine însă acea lege a firii celor mulţi, potrivit căreia tot ce-i viu pe lumea asta vrea să trăiască liniştit. Dar nu în pace şi onor! Cum s-ar spune, după mine, vină... şi potopul! Nu e uşor a fi primul!

Ce vor zice însă urmaşii de tăcerea noastră? Că am făcut umbră pământului degeaba?

XXII

Toţi aşteptăm o schimbare. O aşteptam şi o aşteptăm zi de zi şi ceas de ceas.

Toţi îi urâm şi îi urâm pe ruşi, veniţi peste noi cu foc şi sabie.

Îi urâm pentru arestările şi persecuţiile naţionale, pentru asimilare şi colonizări. Pentru trimiterea cu forţa la mine de

cărbuni şi în batalioane de muncă forţată. Pentru condamnările la închisoare fără de nici o vină!

Pentru întreaga noastră viaţă devenită coşmar în lungul şi latul Basarabiei!

Îi urâm pentru acea noapte de lulie '49, când zeci de camioane militare s-au furişat hoţeşte în fiecare aşezare omenească. Când militari, înarmaţi cu mitraliere şi pistoale, forţau uşile oamenilor, ridicându-i din aşternut şi zorindu-i cu lanternele în ochi: hai cu noi!

XXIII

Ne-am întâlnit invadatorii cu porţile zăvorâte şi perdelele trase.

De multe ori prin funduri de vizuini! Ca popândăii! Ca bursucii!

Tancuri ruseşti ne pângăreau ţarinile şi doar ici-colo se vedea câte un copil sau vreo bătrână la gard.

Tineri şi bătrâni stăteau ascunşi prin podurile caselor şi grajdurilor, prin labirinte săpate pe sub şire de paie şi în funduri de grădini.

Deasupra pământului creşteau cartofi, sfeclă, porumb, iar dedesubt, ca nişte cârtiţe, umblau... oştenii care nu vroiau să moară pentru ruşi.

XXIV

Oameni de fostă demnitate şi de fost curaj din tată în fiu, ne lăsam bărbi lungi până la jumătate de piept.

Ca să arătăm „bătrâni, prăpădiţi şi neputincioşi"!

Simulam boli şi umblam în cârje de invalizi, ca să nu fim luaţi pe front, la mine de cărbuni şi în batalioane de muncă!

Ne peteceam pantalonii noi-nouţi, iar pălăriile şi căciulile ni le făceam gaură lângă gaură! Ca să artăm a oameni săraci şi să nu fim puşi pe listele chiaburilor!

Rare, mult prea rare au fost cazurile ca vreun obidit să fi băgat furca în rusul care-i intra în ogradă, fără acoperire juridică, să-i calce în picioare demnitatea de om şi de român.

XXV

Povara înstrăinării! O înstrăinare când ce e al tău nu-ţi mai aparţine: suflet, trecut, viitor, entitate istorică, spaţiu geo-politic.

Un lucru e cert: nu putem, nu avem voie să nu trăim cu trecutul, dacă vrem să avem un viitor!

Nu ne putem identifica cu un viitor iluzoriu, când cozi de topor autohtone bat palma cu tot felul de vagabonzi veniţi de peste Nistru!

Ca români, trebuie să ne întrevedem viitorul, să-l făurim, dacă vrem să supravieţuim ca neam!

Bunii şi străbunii nu pot fi aleşi. Ei nu pot fi nici abandonaţi.

XXVI

Cine sunt basarabenii? Un popor care constituie totalitatea unei ţări, zisă Republica Moldova?

Sau o ramură dintr-un pom a cărui coroană s-a întins în aria-i geo-politică „din Hotin la Vatra Dornei", „de la Nistru pân'la Tisa" şi din Dunăre la mare?

Cine sunt basarabenii? Purtătorii unei limbi separate de cea a neamului întreg?

Sau ai limbii ţării de la care au fost rupţi în atâtea rânduri de unul şi acelaşi duşman din răsărit?

Sunt întrebări ce trebuie să ni le punem – mic, mare, tânăr şi bătrân.

XXVII

Să credem în destinul de stăpâni ai brazdei strămoşeşti!

Să credem atâta timp cât, spre deosebire de alte specii ale faunei terestre, avem privilegiul de a gândi.

Şi de ce nu, aşa cum gândeau moşii şi strămoşii?

XXVIII

Celor mulţi le-a fost dat să ducă greul cel mare. Mai întâi au fost lipsiţi de puţinul pe care îl aveau: cal, vacă etc.

Începu apoi să li se bage în cap imbecilităţi care nu le spuneau nimic: exploatator, exploatat, revoluţionar, antirevoluţionar, reacţionar, chiabur etc.

Trecutul le fu declarat putred. Trecut ce îşi trăise traiul odată cu izgonirea „ocupanţilor români".

Iar românul basarabean, fără să crâcnească, – buna cuviinţă nu i-o permitea, – strângea din umeri. Iar urechile îi erau roase cu aşa cuvinte neînţelese ca: partid, Lenin, Stalin şi puterea sovietică.

XXIX

E greu de găsit un alt cotropitor pe lume care să fi încurcat mai diavoleşte iţele istoriei.

Dar tot atât de greu este să mai găsim un alt popor pe lume care să admită în aşa hal să i se încurce iţele istoriei!

Fără a sta pe gânduri, basarabeanul şi-a asumat numele de „moldovan"!

Apoi, fără strângere de inimă, şi-a spus că cei 44.422 de kilometri pătraţi nu mai fac ceea ce se cheamă Basarabie, ci republică moldovenească sovietică şi socialistă!

Nu s-a mişcat, româneşte, nici măcar din degetul mic şi atunci când rusul ne-a zis că Nordul Bucovinei, Hotinul, Izmailul, Cetatea Albă şi Chilia nu sunt ale României, ci ale Ucrainei! Că ale Ucrainei sunt şi Dunărea, şi Marea, şi Limanul!

XXX

Herţa, Buda Mare, Buda Mică, Lunca, Molniţa, ca să luăm doar cinci localităţi din cele douăzeci acoperite de creionul lui Molotov, atunci când contura harta ultimativă a Nordului Bucovinei.

Douăzeci de sate şi târguri din judeţul Dorohoi care, niciodată în istorie n-au făcut parte din Bucovina propriu-zisă!

Cernauca Hurmuzăcheştilor – la ucraineni!

Storojineţul lui Iancu Flondor – la ucraineni!

Herţa lui Gheorghe Asachi – la ucraineni! Asăchi, a cărui statuie, pentru că introdusese la timpul său învăţământul în limba română, dispăru într-o noapte din centrul Herţei!

XXXI

Mi-a fost dat, prin ironia soartei, să cer şi să organizez în 1956 postul de radio în limba română „Aici Cernăuţi".

Nordul Bucovinei, ca şi cel al Basarabiei, plus ţinutul Herţei, erau cuprinse de o adevărată euforie naţională: unii ziceau că s-au dus ruşii, alţii susţineau că abia după aceea se vor duce!

Iar scrisorile veneau cu zecile în fiecare zi. Unii cereau să fie transmis la radio Imnul Regal, alţii – Pe-al nostru steag, alţii – Tricolorul etc.

Mulţi întrebau dacă nu se poate să treacă şi prin satul lor Gică Petrescu, Dorina Drăghici, Ioana Radu?

XXXII

Ieşeau oamenii din ascunzişuri odată cu soarele. Ieşeau în ogradă, dacă o mai aveau, şi înţelegeau de ce vecinul din dreapta, sau din stânga, nu mai trebăluieşte prin gospodărie. Se uitau unul la altul şi rar cine îndrăznea să zică:

– L-au ridicat şi pe el, păgânii!

La mijloc era acea: „paza bună trece primejdia rea!"

Ceea ce putea să facă omul, fără să mai ştie cineva, era că în nopţile ce urmau nu se mai culca în casă, ci prin găuri scormonite prin şire de paie, prin văgăuni împădurite, în ocol cu gâştele, care reacţionează la cel mai mic zgomot neobişnuit, pe la rude, prieteni de nădejde.

Abia după dispariţia marelui tiran, basarabenii, scăpaţi de închisori şi deportare, începură să spună deschis:

– Mare noroc am avut!

XXXIII

Natura bogată, clima caldă, fertilitatea solului şi ospitalitatea basarabeanului au atras tot felul de oaspeţi nepoftiţi: ruşi, ucraineni şi alte lăcuste – sovietice.

Ca pe timpul lui Traian!

Cu singura deosebire că atunci lucrurilor li se zicea pe nume: colonizare şi colonişti.

Colonişti romani care, spre deosebire de „moscali şi hoholi" (ucraineni), ne-au adus civilizaţie, credinţă, bunăstare, demnitate şi gintă cu care se mândreşte o lume întreagă!

XXXIV

„Bine mai era odată!", vorba cântecului. Când ţăranul se înţelegea pe limba lui cu orăşeanul...

Astăzi, ajuns la Chişinău sau Cernăuţi, românul de la ţară, în afară de „net" sau „negzea", nu înţelege nimic.

Merge pe ulita Ruscaia din Cernăuţi, fosta stradă Romană, sau Novosibirskaia din Chişinău, şi se gândeşte la soarta compatrioţilor săi din Hotin, Storojineţ, Cetatea Albă, Izmail! Localităţi româneşti dăruite ucrainenilor pentru asimilare.

Merge „Moş Ion Roată" şi se gândeşte că au avut oamenii limba lor şi n-o mai au. Că au avut Mare, Carpaţi, Dunăre, Liman cu nămol curativ şi nu le mai au.

I le-a luat pe toate rusul! Că pentru oamenii simpli, ucraineanul tot rus înseamnă!

XXXV

Un adevăr ce nici nu se mai cere documentat: limba noastră cea română ţine treaz sentimentul unităţii româneşti!

Suntem totuşi datori a apela la dovezi de ordin ştiinţific.

Mai ales atunci când ne este denaturată în mod tendenţios şi şovin identitatea de gintă şi neam, când ni se scârnăvesc denumirile de localităţi etc.

Să apelăm, să zicem, la toponimul de „Larga", cu zeci de echivalente de-a lungul şi de-a latul Transilvaniei, Munteniei, Olteniei, Moldovei etc.

Toponim pe care îl găsim şi în Tribalia. Larga nu şi „Şirocaia" cu care, de la 1944 încoace, ne-a fost împânzită Basarabia!

XXXVI

Să nu uităm de noblețea seminţiei noastre! Să nu uităm de originea noastră din străfunduri de istorie! Să nu uităm şi să luptăm pentru ea cu preţul vieţii!

Aşa cum au făcut-o, cu un curaj fără seamăn, la 1949, românii din Roşa Cernăuţilor, deşi erau în plină teroare stalinistă!

XXXVII

În trecutu-i zbuciumat, Basarabia s-a aflat în nenumărate rânduri la strâmtoare. Şi de fiecare dată trăitorii săi de bună-credinţă românească n-au trădat-o.

Adevărul ei istoric era trecut din generaţie în generaţie. Doar rareori a fost atestată o supuşenie aparentă în faţa veneticilor pomiţi să calce în picioare tot ce a avut şi are românul mai scump pe lume: limbă şi gintă.

Cum e cazul zisei ei statalităţi de la 1944 încoace.

Un bir cu fugiţii în numele unei pretinse independenţe. Bir pe care de l-ar fi plătit vreodată strămunii noştri cei de demult, Basarabia n-ar mai exista astăzi ca noţiune teritorială şi naţională alături de celelalte nouă provincii româneşti.

XXXVIII

Mass-media promoscovită, în frunte cu televiziunea de la Chişinău, se opinteşte să înrădăcineze în minţile celor mulţi noţiunea de „moldovean" pentru basarabeni.

Prin cultivarea acestei aberaţii se pretinde existenţa a două popoare: român şi moldovenesc!

De unde, respectiv, două literaturi, două istorii, două geografii, două... folcloruri!

Şi... două Ţări! Una cu capitala la Bucureşti, alta – cu capitala la Chişinău!

Tot ce-i românesc: cărţile ziarele, filmele, valorile artistice irită tagma îmbuibaţilor rusofilizaţi din capitala Basarabiei.

XXXIX

Stupiditate a stupidităţilor: timp de o sută cincizeci de ani, alfabetul latin, rebotezat de şovinismul moscovit în „alfabet românesc", a fost dat anatemei şi înlocuit cu încârligăturile cirilice!

O laşitate a basarabenilor, spre deosebire de georgieni, să zicem, şi un „merit" al şefilor Basarabiei care nu vorbeau limba autohtonilor şi cărora le venea peste măsură de greu să înveţe un alfabet de care nu se loviseră vreodată prin coridoarele universităţilor sovietice.

Şi rar cine îndrăznea să spună că cirilica e tot aşa de adecvată limbii române ca grafica chinezească celei ruse!

XL

An de an s-a trăit cu cuţitul în spate când venea vorba de apartenenţa noastră la ginta latină.

Ne vedeam nevoiţi să nu uităm de acea „pază bună ce trece primejdia rea!"

Curajul însă nu ne-a lipsit niciodată.

Cu prilejul a două milenii de la naşterea celui care a fost şi rămâne pentru noi marele poet al Romei, la Chişinău a fost ales un spectacol din repetoriul bardului de la Mirceşti. S-a găsit de cuviinţă să se accentueze nemurirea latinităţii noastre printr-un detaliu original şi semnificativ.

Pe fundalul ruinelor veşnicului oraş, Ovidiu recită o strofă din Monument despre săvârşirea unei lucrări „ce nici a lui Zeus mânie, nici fierul, nici focul, nici timpul ce roade nu-l pot nimici".

XLI

Praf şi pulbere se alegea din tot ce aveam: petec de ogor din strămuni. „Ogorul meu, cu mândra mea" pe care, vorba cântecului, „doar Dumnezeu le poate lua...".

Vremuri de restriște au făcut ca plugarul de ieri să nu mai vrea să meargă în urma plugului.

Nu vrea, pentru că Măria Sa Pământul nu mai este al Măriei Sale Plugarul!

Și feciorul de țăran începe să fugă de răcoarea brazdelor străbune.

XLII

La răsărit, miază-zi și asfințit sclipește o stea verzuie. O stea pe care o vedem în amurg de seară și în zori de zi.

Numele ei îl purta postul de radio al tineretului dintre Nistru și Prut.

Nume dus pe aripi de eter în tundră și taiga, pe pământuri desțelenite, pe Usuri și Amur, peste tot unde tineretul băștinaș era înstrăinat cu bâta și zăhărelul în anii de nemiloasă oblăduire sovietică „autohtonă".

La auzul strofei cu „Luceafăr blând, alunecând pe-o rază", gândurile zburau la Ipoteștii lui Eminescu, la Humuleștii lui Creangă, la Mirceștii lui Alecsandri, la Cetatea lui Bucur!

XLIII

Le-a fost dat și basarabenilor să cunoască noțiunea de „disident". Mai mult din auzite. Căci pe la ei n-a prea făcut pui. Deși basarabenii îi alăturau și ei niște calificative consacrate: disidență politică, disidență religioasă, disidență literară. Niciodată însă „disidență țărănească"! Cu toate că, în fapt, doar asta din urmă a avut loc cu adevărat.

A fost și rămâne o nedreptate pentru stăpânii ogoarelor. Pentru că țăranii au fost acei care au spus primii: nu vrem colhoz, nu vrem sovhoz. Vrem biserici!

Și tot țăranul a fost acela care a înfundat mai mult decât alții Siberia...

XLIV

Din acel creștet de vară al lui patruzeci și nouă, când oamenii cei mai buni dintre cei buni au fost ridicați în miez de noapte și duși – nimeni nu știa unde! – vântul Siberiei vâjâia zi și noapte pe la urechile tuturor.

Deși înainte de cel de-al doilea congres al scriitorilor sovietici din Basarabia, atmosfera ideologică părea mai „sănătoasă" ca oricând.

Dar se ridică la tribună un învățător de prin părțile Râșcanilor și zise:

– Nu e greu a înșira brașoave, chiar și de la această înaltă tribună, „când nimic nu ai a spune..." Dar ce să facă pedagogii, când se ridică câte un elev și întreabă unde ar putea citi „Doina" lui Eminescu?

Îndrugăm noi, desigur, verzi și uscate, ca să ieșim din încurcătură. Elevul însă rămâne decepționat și, din acel moment, el nu mai are în fața lui un dascăl, ci un laș.

XLV

Cortina începe a-și plisa faldurile și te pomenești pe aripile unei lumi de basm: lumea Doinei și a Mioriței. Rostind aceste cuvinte, fără să vrei, gândul te duce la lăutarii de altădată. Și vezi, parcă aievea, unul lângă altul, fluierul, țambalul, cimpoiul, cavalul, taragotul, naiul, vioara, mânuite de virtuoși ai timpurilor.

Ca în toată România!

Glasul lor răsună ba visător, ba lin, ba năvalnic și săltăreț, ca să treacă la neîntrecutele cântece de leagăn, la Ciocârlie, la Balada viorii...

Ca în toată România!

XLVI

Nimic mai detestabil decât „minoritarul rusificat", cum susținea monstrul din Simbirsk.

Pentru că, ce altceva decât aburcarea spre vârful piramidei a vrut să însemne spusa unor minoritari autohtoni basarabeni, când afirmau că „acest domnitor feudal n-a fost chiar atât de m a r e cum vor să-l facă unii."?

De unde și pretextul că postamentul monumentului de cărămidă trebuie înlocuit cu unul de piatră. Mai întâi, statuia a fost împrejmuită cu un gard înalt-înalt! Apoi – împinsă cu 15 metri îndărăt.

Astfel, în Piața Mitropoliei din Chișinău, pe primul plan nu mai apărea monumentul lui Ștefan cel Mare, ci granitul Roșu al lui Ulianov-Lenin.

XLVII

N-a avut niciodată ținutul nistrean teatru în fiecare oraș. Cu atât mai mult într-un târgușor sau în vreo comună de frunte.

Și nici așa-zise cinematografe în care să urle până în miez de noapte megafoanele cu „șiroca strana maia rodnaia" („larg se'ntinde țara mea natală").

A avut însă în mai toate așezările omenești centre și cămine culturale în care țăranii nu dârdâiau de frig cu gulerele ridicate și cușmele trase pe ochi.

Le pășea omul pragul cu pietate și îmbrăcat de sărbătoare, deși nu era mânat de nimeni „la club", cum se zice pe la noi.

Cluburi, în care se joacă cazaciocul, se bate „bâza", se fac bătăi „soră cu moartea" etc.

XLVIII

Decenii în șir a stat românul cu lacătul la gură. Stătea și nu putea să-l deschidă. Nu putea pentru că cheia era la Kremlin, la partid.

„Partidul lui Lenin și Moscova-mamă".

Cuvântul „libertate" devenise un cuvânt aducător de rele. Căci, oricare i-ar fi fost contextul, asocierea era una: Siberia! Libertatea de expresie era Siberie, libertatea scrisului – Siberie, libertatea tăcerii – tot Siberie vroia să zică!

Căci, dacă omul nu vroia să ia cuvântul o dată, de două ori era luat la ochi de cei de la partid și asta numai bine nu putea să-i aducă.

De ce tace omul? Pentru că poartă niște gânduri ascunse. Iar odată purtate și neîmpărtășite, ele, gândurile, nu corespund tiparelor.

XLIX

În toate timpurile și dintotdeauna ne-am scris istoria cu sânge.

Și, de asemenea, în toate timpurile cărturarii au încondeiat-o așa precum a fost. Cum a fost și nu cum vor să ne-o facă pseudo-istorici de la 1944 încoace.

După cum, de asemenea, în toate timpurile pseudo-cărturarii au falsificat-o, la porunca celor interesați în a o falsifica.

Și nu numai pe a basarabenilor lui Stamati-Ciurea, pe a bucovinenilor lui Hondor, ci și pe cea a României întregi. Căci, nu poate exista decât o singură Moldovă, cea a lui Ștefan Vodă!

L

Mai trebuie dovedit oare faptul că albul e alb și negrul e negru?

Atâta timp cât există în coastele noastre daltonici şi conjuncturişti, t r e b u i e !

Şi s-o facem cu toată insistenţa şi consecvenţa de români! Atât în ţară cât şi peste hotare!

S-o facem şi să aducem dovada noastră irevocabilă: g r a i u l n e a m u l u i ! Tradiţiile, trecutul, viitorul!

Iar un viitor, demn de numele ce-l purtăm, poate fi clădit numai prin trecutul nostru de sedentari „înveterați".

LI

Era un fel de lege nescrisă: în momentul când se făcea cu aparat de radio, basarabeanul îi încetinea butonul mai mult în dreptul Bucureştiului şi „Europei Libere" pe care o credea liberă!

Se uita speriat prin părți şi reducea sunetul la maximum.

Avea frică omul, dar asculta totuşi zilnic posturi străine de radio. Zeci de ani le asculta basarabeanul şi bucovineanul în surdină!

Şi numai speranțe deşarte îi aduceau.

Cine a ajuns pe coridoarele „Europei Libere", a putut constata indiferența şi răceala îmbuibaților colaboratori de acolo față de problema Basarabiei şi Bucovinei.

LII

Basarabeanul, ca tot românul, a fost şi este frate cu codrul, cântecul şi dansul. Suna buciumul pe deal şi omul ştia ce trebuie să facă: să îmbrace costumul național şi să se ducă la horă sau să-şi pregătească arcul şi săgețile.

Frate cu natura, basarabeanul îşi arată măestria de artist cu ajutorul unei frunze, unui fir de iarbă sau al unui solz de peşte. La baza muzicii lui au stat şi stau melodicitatea, armonia, ritmul, ca şi în celelalte ținuturi româneşti.

Folclorul vorbit şi cel cântat au mers laolaltă, completându-se şi îmbogățindu-se.

„Miorița" a fost şi este sfânta-sfintelor în care se cântă înfrățirea omului cu natura şi seninătatea lui în fața morții.

Ca şi în toată România, dansul cel mai popular este Perinița, Perinița Românească!...

LIII

Capul rusesc de acuzare al unui scriitor basarabean era unul şi acelaşi: cântarea trecutului! Şi uitatul peste Prut!

Iar situația se complica şi mai mult dacă scriitorul nu vroia să renunțe la nişte expresii sau figuri de stil „dubioase" din vreo plachetă sau carte.

De multe ori „păcatele" îi erau găsite abia după apariția tirajului şi cartea nimerea sub cuțitul cenzurei. Iar autorul era înțărcat de pe la ziare şi reviste.

Încearcă însă de-ți hrăneşte copiii, când nu te mai poți apropia de porțile editurilor!

Până când, într-o zi, mama, ori poate şi tata, începe pe departe că, adicătelea, „ce-ți trebuie ție românii mai mult decât altora?"

LIV

Se zice că cine în viață nu sădeşte un pom şi nu face o casă – degeaba ține umbră pământului. Şi basarabeanul le face cu dragoste pe amândouă.

Una lângă alta, casele râd la soare, iar pomii se pleacă cu crengile doldora de rod. Se pleacă şi zic: culege-le, stăpâne!

Toate bune până când rusul, trecând Nistrul, se aciuiază în satele cele mai frumoase, mai avute şi vede că nu e rău deloc: pâine, carne, lapte, vin – cât pofteşti! Şi-l chemă imediat pe un al

doilea. Îi place şi acestuia: vin, fructe, soare... Cum să nu-l cheme pe al treilea? Şi tot aşa, până când aceşti oaspeţi nepoftiţi cer şcoală rusească în inimă de sat românesc!!

LV

Avea basarabeanul dealuri şi coline cutreierate de turme de oi şi cirezi de vaci.

Oile oamenilor, vacile oamenilor, caii oamenilor.

Dealuri line, cu crânguri îmbietoare ce coborau spre văi şi vâlcele cu murmur de izvor şi şipot de ape.

Dealul oamenilor, pădurea oamenilor, iazul oamenilor, stufărişul oamenilor.

Se întindeau şi izlazurile cu sutele de hectare pe lângă orice aşezare omenească şi nimeni n-ar fi îndrăznit să se atingă de ele cu plugul.

Veni însă vremea de apoi şi dealurile trebuiră să-şi plece frunţile în faţa tractoarelor cu stele roşii. Dar mai ales în faţa prostiei omeneşti!

Oile şi vacile oamenilor s-au pomenit fără păşune, iar oamenii – fără oi şi vaci!

LVI

Liniştea nopţilor de vară nu mai este animată de pitpalaci şi mierle guralive: este asurzită de tractoare aduse de peste Nistru, ca să stoarcă ultima vlagă a pământului celor cărora nu le mai aparţine.

Păsările ogoarelor s-au mutat pe alte meleaguri unde, poate, n-a ajuns încă plugul rusesc să le strice cuiburile şi nici coasa – să le dărâme casele. Cucul cel bun de gură nu se mai face auzit. Pentru că oameni nesătui i-au tăiat dumbrăvile şi crângurile.

Nici apele nu mai tivesc lunci şi ponoare. Nu mai poartă peşti de aur şi argint. Curgerea lor a fost abătută spre tot felul de monştri industriali, care fură pajişti şi izlazuri.

LVII

Colectivismul sovietic la care a fost supusă Basarabia este un despotism rusesc.

Un despotism, cum n-a mai cunoscut lumea, prostesc şi abject:

– prin făţărnicia lui, prin mantia pseudo-umanistă, prin trâmbiţarea noţiunii de falsă libertate;

– prin afirmări şovine, cum că istoria Basarabiei nu va fi istorie dacă trăitorii ei nu vor admite structura de gubernie „multinaţională"! Multinaţională, ca nu cumva basarabeanul să-şi închipuie că este singurul stăpân între Prut şi Nistru;

– prin deportări, dacă omul nu aplauda atunci când i se spunea că eliberarea de la 1918 şi cea de la 1941 au fost „ocupaţii burghezo-moşiereşti"!

LVIII

Basarabenii sunt oameni buni, iertători, înţelegători, deşi adesea ei singuri recunosc că aceste trăsături de caracter nu întotdeauna pot fi luate drept calităţi.

Cum să-l ierţi, bunăoară, pe rus, care vine la tine acasă, nepoftit şi îţi mătură grâul din pod, îţi taie vacile, îţi ia caii, îţi închide bisericile?

Trece un timp şi basarabeanul dă scârba pe bucurie. Pentru că, zice el, ce fac toate acestea pe lângă zecile de mii de ţărani „reabilitaţi" şi întorşi la vetrele lor din surghiunul siberian?

Întorşi! Dar cine i-a dus în Siberia, cine i-a înstrăinat şi pauperizat?

LIX

Iertători şi buni, oamenii de la sate faç cozi la oraş în aşteptarea unei pâini care nu mai vine. De ani şi ani copiii le cresc fără lapte! Fără pâine, însă, un pui de om nu se poate zburătăci. Şi părinţii fac coadă: pe arşiţă, pe zloată, pe ger.

Spirituali cum sunt, basarabenii nu-i vorbesc pe eliberatori de rău. Îşi fac doar din ochi şi zic că n-or fi vrând să cumpere pâine de la americani. Iar cei mai buni de gură duc vorba la băutură şi întreabă:

„Ştii tu ce este coniacul?... Nu ştii?... Ţi-o spun eu: coniacul este băutura pe care ţărănimea colhoznică o soarbe cu buzele celor mai buni reprezentanţi ai săi...".

LX

Rar, mult prea rar, dar se trezeau, uneori, oamenii cu inscripţii de protest: „Ruşi, căraţi-vă acasă!", „Basarabia – pentru basarabeni!", „Scoală, Ştefane, şi vezi ce se face pe pământul tău!"...

Strigăte de durere şi dovadă de netăgăduit că paharul amărăciunii era plin.

Rar, mult prea rar, dar se găseau totuşi tineri care în momente de disperare nu puteau alege un loc mai potrivit pentru a-şi face necesităţile naturale decât... monumentul lui Lenin din centrul Chişinăului!

Rar, foarte rar, dar se făceau totuşi, uneori, panouri de tragere la ţintă cu mutra celui care a fost întemeietorul primului stat socialist din lume!

O dovadă că Basarabia mai are arcaşi de viţă veche...

LXI

Locuinţa, pentru un muritor de rând dintre Prut şi Nistru, este o problemă ce se rezolvă după principiul anecdotei orizontului comunist: tu alergi spre el – el fuge de tine!

Aşa se facă că decenii în şir băştinaşii înfundă subsolurile oraşelor, claie peste grămadă, într-o singură cameră, părinţi, copii, nepoţi.

Ba mai şi sunt întrebaţi cine i-a chemat şi cine le-a dat „înscriere" de... Chişinău!? Că n-au voie să trăiască, „ca vitele", într-o bortă de subsol... Întrebări pe care, de regulă, i le pune băştinaşului un... rus!

Pentru aleşii regimului însă, a primi o locuinţă – e un fleac...

LXII

Soarta a făcut ca aforismul „împarte şi stăpâneşte" să devină din cele mai vechi timpuri o fatalitate românească Ca nicăieri în altă parte!

Fraţi de un sânge şi de o lege, românii au fost adesea nevoiţi să trăiască despărţiţi, să se dușmănească şi să se războiască, să se dea unii pe alţii pradă impilatorilor.

„Să se războiască" – un fel de a zice, dacă apelăm la impertinenţa ministrului ţarist Casso care, referindu-se la „fuga criminală" a basarabenilor de după 1812 peste Prut, scria:

„Pentru a opri exodul, autorităţile ruseşti au declarat Moldova contaminată de ciumă, ferindu-i astfel pe basarabeni de contaminare."

LXIII

Lucru ştiut: românii dintotdeauna au dorit să trăiască laolaltă. Dar tot dintotdeauna s-a găsit cineva, pus la cale de rus

sau de turc, care să întrebe cine să fie Domn: un moldovean sau un muntean? Şi totul pornea de la început. Până când, la 1859, Iaşul şi Bucureştiul îşi dădură mâinile sub unul şi acelaşi Domnitor.

Vestea unirii ajunse şi la Cristineştii Hotinului de unde Alexandru Hajdeu le scria fraţilor de peste Prut:

„Vă trimit urări de bine din partea Basarabiei, pentru care sunt scumpe şi pline de însemnare viitoarele destine ale României unite, patria-mamă; primiţi aceste urări ale mele ca un glas sufletesc al unui frate, pentru că eu sunt trup din acelaşi trup şi os din aceleaşi oase, din care sunteţi plămădiţi voi şi în vinele mele curge acelaşi sânge!"

LXIV

Vremuri apocaliptice! Vremuri în care basarabeanul a fost, pur şi simplu îndobitocit. Când spunea că pe timpuri nu ştia cum trebuia stoarsă ultima picătură de lapte din ţâţa vacii, nu ştia cum să prăşească cucuruzul, cum să facă un borş de foaie verde, cum să crească un copil şi să se mire chiar cum de umbla la sfânta biserică!

Ce s-a făcut cu personalitatea omului? Ce s-a întâmplat cu demnitatea lui? Care e deosebirea dintre el şi un mecanism?

Ce era acel partid care-l abrutiza? Unde se termina partidul şi începea omul cu lumea lui interioară şi exterioară? Cine-i dădea dreptul acelui partid să se identifice cu poporul, să vorbească şi să acţioneze în numele lui?

LXV

Oamenii se simţeau părăsiţi şi străini la ei acasă.

Străină le devenise şi moştenirea literară, sfânta-sfintelor unui neam ce se respectă!

Văduvită le devenea şi biserica!

Nu era admis la el acasă autorul Doinei cu „De la Nistru pân'la Mare" şi al înaripatei expresii că „a rosti numele de Basarabia e una cu a protesta contra dominaţiunii ruseşti".

Cum de-i ţine pământul pe acei pretinşi autohtoni care trunchiau opera Luceafărului poeziei noastre, care la Chişinău era editat ca scriitor „moldovean", iar la Moscova – ca poet român?

LXVI

Basarabia a dat ţării oameni cu care posteritatea se va mândri atâta timp cât vor fi români pe lume: Stamati, Russo, Haşdeu, Mateevici, Stamati-Ciurea, Donici etc.

A dat, pentru că nu a fost încătuşată posibilitatea de manifestare a omului de creaţie şi de sporire a activismului său civic spre binele ţării şi nu de hatârul veneticilor din răsărit.

Era un timp când, în ciuda unor hotare artificiale împlântate între fraţi, pe Prut sau pe Carpaţi, oamenii circulau totuşi fără prea mari restricţii, stabilindu-se fie la Iaşi, fie la Bucureşti, putând reveni la Chişinău, Caracuşeni sau Ocniţa.

Ba chiar să-şi revendice drepturile de cetăţeni şi de proprietari, aşa cum au făcut-o Ion Neculce, Hurmuzăcheştii, Stamateştii, Haşdeii etc.

LXVII

Potolirea setei la şipotul literaturii clasice româneşti şi la cel al folclorului a apărat generaţiile tinere din Basarabia de alterarea limbii lui Eminescu şi Coşbuc, Alecsandri şi Caragiale.

Promovând cultul moştenirilor străbune, tineretul studios îndrăznea totuşi să zică că „de mamă şi de tată nu te saturi niciodată".

Mesaj pe cât de simplu, pe atât de profund şi revelator. Un mesaj patetic şi îmbietor ce răscolea inima omului dornic de tot ce a fost odată.

LXVIII

Trec ani, şi de fiecare dată se mai adaugă o mâhnită crestătură pe răbojul realipirii Basarabiei la Patria-Mamă.

Mâhnită şi durută pe ambele maluri ale Prutului!

Nenorocirea a fost că de la a treia invazie rusească încoace acest eveniment istoric era marcat pe ascuns şi cu mare frică de ocupanţi.

Un moment crucial când, în cele mai vitrege încercări ale acelor vremuri de răscruce şi dezmăţ bolşevic, era readusă la străvechea ei matcă daco-romană.

Sfatul Ţării de la Chişinău punea umărul la ceea ce dorea întreaga suflare românească.

Acel Sfat al Ţării, căruia Regele Ferdinand I îi aducea „prinosul de călduroase mulţumiri în numele Neamului nostru întreg".

LXIX

S-au făcut între Prut şi Nistru întreprinderi de care basarabenii nu aveau nevoie.

Scopul deschiderii lor era aducerea a cât mai mulţi muncitori şi „specialişti" ruşi.

În fruntea acestor întreprinderi era greu de găsit vreun autohton. Din rândurile populaţiei locale puteau deveni „şefi de elită" doar cei care luau public poziţie antiromânească.

Odată încălecată, mârţoaga antiromânismului îi scotea pe aceşti elitişti basma curată din tot felul de fapte amorale, de corupţie şi furt.

Chiar şi un copil călcat cu maşina putea să-i aducă ucigaşului beţivan doar o mustrare pe linie de partid.

LXX

1.000 de biserici devastate de păgâni! Iar printre ele unele cioplite din lemn, adevărate capodopere de artă arhitectonică!

Au fost trântite la pământ 20 de mânăstiri, iar printre ele cea de la Vărzăreşti, construită de domnitorul Alexandru cel Bun!

Nenumărate schituri şi bisericuţe din peşteri, cu arhitectura lor medievală, dărâmate şi ele!

Nu mai puţin importantă a fost şi valoarea artistică a mânăstirilor înălţate în sec. XVII şi XVIII: Jabca, Hâncu, Curchi, Condriţa, Saharna, Rudi, Suruceni, Tabăra etc.

Lăcaşuri sfinte şi-au găsit aplicare utilitară: muzee ateiste, galerii de documente şi tablouri ale aşa-zişilor ilegalişti, săli de degustare a vinurilor, depozite etc.

LXXI

Neamuri şi popoare s-au ridicat la luptă pentru libertate şi independenţă. Până şi negrul continent, în toată imensitatea lui, a scuturat jugul dominaţiei şi asupririi străine. Iar cotropitorii Basarabiei îi luau, în mod demagogic, apărarea, de la tribuna lumii întregi.

Lume, mai ales cea a bătrânului continent, pe care secole la rând „a vrut s-o înghită potopul Asiei". Şi dacă n-a înghiţit-o, meritul este şi al Basarabiei care, ca o santinelă neadormită, stătea „cu ochii ţintiţi spre pustietăţile stepelor de dincolo de Nistru, unde se învârteau hoardele Slavilor, Mongolilor."

LXXII

Basarabia are mărturii incontestabile că este ceea ce a fost şi nu ceea ce ar vrea să facă din ea acaparatorii. Mărturii din negura primelor secole ale primului mileniu al erei noastre şi nu cele pe care se străduiesc a le măslui ruşii ajunşi ca barbari în vecinătatea strămbunilor noştri daco-romani.

Iar apoi şi ca năvălitori mai civilizaţi (!) ai secolului XIX. Secol în care, în numele pravoslavniciei şi al unei frăţietăţi de cruce, ruşii recunosc că ocuparea de la 1812 era doar „o primă etapă în drumul Moscovei spre Bosfor şi Dardanele".

O sinceritate la care Kremlinul mai adaugă: „La 1806 credeam că vom cuceri fără lupte ambele Principate şi vom forma din ele patru gubernii ruseşti, dar, până la urmă... ne-am limitat numai la Gubernia Basarabia."

LXXIII

Nu întotdeauna poezia poate fi socotită artă de dragul artei. Uneori poezia unei naţiuni se vrea angajată pe baricadele Neamului pe care îl reprezintă prin origine.

Mai ales în momente de grea încercare. Când însăşi limba îi este pusă în joc. Se vrea angajată nu în expresii voalate sau în beţie de cuvinte.

Poezia naţională trebuie să cheme la „învierea graiului". Atunci când acesta este pe cale de a rugini, la ştergerea „slinului", „mucegaiului uitării", de care este contaminată limba naţiunii căzute în dizgraţie şi robie.

LXXIV

Să fie aflarea noastră la margine de civilizaţie europeană o fatalitate?

Fatalitate agravată de poziţia noastră geografică de la gurile Dunării?

Fatalitate prin faptul că Petru cel Mare îşi cerea iertare de la Dumnezeu pentru îndrăzneala de „a privi poporul rus ca fiind chemat să stăpânească în viitor toată Europa"?

Prin hapsânul său testament, Petru poruncea descendenţilor să facă din Rusia o „mare întinsă", ale cărei valuri să se reverse prin foc şi sabie peste toate stavilele.

Urmaşii lui, nesătui şi ei, chiar dacă nu mai sunt ţari, îi urmează poftele cotropitoare!

LXXV

Istoria ne-a dat lecţii în urma cărora noi, românii, putem afirma că pe lup şi pe rus niciodată să nu-l crezi!

Primul, oricât l-ai ocroti şi încălzi, tot în pădure se trage, iar al doilea, oricât te-ar convinge că-ţi vrea binele, numai rău îţi face.

Nu-l putem crede nici chiar pe Soljeniţin când zice: „Occidentul şi însuşi preşedintele Roosvelt n-au pus niciodată în faţa Uniunii Sovietice condiţii pentru ajutorul ce i se dădea. Occidentul a ajutat-o la infinit. De acum, la Yalta, fără nici un rost, a fost recunoscută în mod tacit ocuparea... Moldovei."

De ce a Moldovei, şi nu a Basarabiei? Ca să nu zicem lucrurilor pe nume?

LXXVI

O ţară, ca noţiune teritorială, trăieşte cu trecutul, pe când cetăţenii ei se identifică cu viitorul pe care trebuie să şi-l făurească, dacă ţin la supravieţuirea lor ca neam.

În numele acestei supraviețuiri, pentru „unitatea națională, – cum scria Bălcescu – trăiră, munciră, suferiră și muriră voievozii «noștri viteji», toți bărbații «noștri cei mari»...".

Acum când țară după țară, în toată imensitatea Terrei,' se trezește din somnul asupririi și dominației străine, nu mai poate fi tolerată nedreptatea săvârșită de ruși basarabenilor la 1812 și 1940.

E timpul să punem capăt nepăsării și să aducem la cunoștința lumii întregi nedreptatea ce ni se face.

LXXVII

Satele Basarabiei sunt mari, cu mii de locuitori. Casele ei din Hotin la Giurgiulești, ca și în toată România, sunt făcute din lut cu paie, din lemn, cărămidă și piatră.

Arhitectura casei basarabene, ca și a celei românești în general, este pusă pe picior de egalitate cu arta costumului național, țesăturilor și crestăturilor în lemn, ceramicii și picturii naționale.

În anii de putere străină însă au început să dispară crestăturile în lemn de la porți, streșini, de la fântâni și de pe creasta caselor.

Cauza era lipsa de cherestea ce lua drumul așa-ziselor construcții comunste de șoc, ce nu se mai terminau.

LXXVIII

Basarabia a fost dăruită cu atribute statale: constituție, stemă, drapel, academie de științe, universități, enciclopedie etc. Chiar și... parlament! De obidiență străină, desigur!

Un singur atribut îi lipsește: armată cu adevărat națională. Garnizoane are de ajuns și de rămas, dar ca regulă – rusești!

Până la apariția aberantei Republici Moldovenești, basarabenii făceau armata în toate republicile. Numai la ei acasă, nu!

Principiul era: eu păzesc republica ta, tu păzești republica mea!

O politică de anihilare a ceea ce poate avea un tânăr recrut mai scump pe lume: demnitatea națională!

LXXIX

Spre sfârșitul celui de al doilea război mondial, autoritățile românești au evacuat statuia lui Ștefan cel Mare de la Chișinău la Iași.

Reocupând Basarabia, rușii au cerut statuia înapoi. Și de atunci blesteamă ziua și ceasul când monumentul marelui domnitor a fost readus și instalat pe vechiul său postament: pelerinajul tineretului nu înceta nici zi, nici noapte! Mai ales după ce statuia fusese strămutată de pe locul ei inițial și pitită în umbra a doi copaci seculari.

Iar cei mai îndrăzneți îngenunchiau și ziceau:

Ștefane, Măria ta,/ Tu la Putna nu mai sta.../ Pângărită-i țara ta/ Și n-are cine-o salva!

LXXX

Basarabiei i-a fost dat să străjuiască, la margine de lume, pacea și liniștea unei lumi civilizate.

Unei lumi care, perfidă cum este, s-a desolidarizat de ea ca pământ românesc. Unei lumi a cărei margine a fost mutată brutal spre aspus la Adriatica și la Elba.

Glasul ei nu mai este auzit din prăpastia în care a fost împinsă, căci deasupra ei planează sinistru trâmbițele impostorilor ce pretind a fi „voința fierbinte" a poporului.

Nu este auzit nici chiar de fraţii de peste Prut care o fac doar pe fraţii. De peste Prut, unde basarabenii cei mai buni şi mai loiali erau culeşi în miez de noapte şi daţi pe mâna ruşilor, care îi canalizau spre Siberia, Extremul Orient şi la Polul Nord.

LXXXI

E greu de spus dacă o epigramă poate salva onoarea unui om, fie el chiar şi autor al „Neamului Şoimăreştilor.

E vorba de o epigramă dintre cele mai savurate în Basarabia şi Bucovina de Nord, ca şi la Bucureşti.

Cu riscul de a roşi, îmi permit s-o redau aşa precum a circulat această epigramă celebră:

Sadoveanu, filorus,
Stă cu curul spre Apus,
Ca s'arate Apusului
Cum e faţa rusului!

Orice vorbă cu tâlc la adresa rusului îi dă românului basarabean prilej de speranţă într-o schimbare care, odată şi odată, se va produce în ţinutul dintre Nistru şi Prut!

LXXXII

Ori de câte ori a îndrăznit să spună că albul e alb şi negrul e negru, Basarabia a fost ţintuită la stâlpul infamiei „antislavonismului"!

Adesea, cei veniţi la noi cu sabia „de sabie au pierit"! Nu şi după 1940! Nici chiar după pretinsa independenţă de la 1991!

Cum li s-a întâmplat hoardelor lui Sveatoslav, kneaz al Kievului care, cum ne informează însăşi litopiseţele slave, îi spunea mamei sale Olga că el ar vrea să se statornicească cu oştile pe Dunăre, „pentru că încoace curg toate averile".

Norocul nostru a fost că tocmai atunci ajunseseră pe la noi pecinegii care, împreună cu noi, îi „nimicesc şi-l alungă pe slavi din teritoriile valahe". Pecinegii (!), care s-au dovedit a fi mai puţin barbari decât slavii!

LXXXIII

De când lumea au existat oameni cu şi fără frică de Dumnezeu

Au fost cruciade, au fost inchiziţii, au fost calamităţi naturale de tot felul.

Dar o persecuţie religioasă mai deşănţată decât în ţara lui Lenin n-a existat niciodată!

O vorbă zice că fiecare om îşi iese din minţi în felul său!

Dar ce are basarabeanul cu prostia rusească? L-a chemat el vreodată pe muscal să i se aşeze pe cap?

De ce el, latin şi român, a trebuit să fie lovit de această „bezbojnicie" muscălească?

LXXXIV

Libertatea „eliberării" noastre ne-o impune o mână de oameni, în numele poporului!

Popor care, în majoritatea lui, mai spera la o salvare din partea americanilor, salvare ce nu mai vine...

Minciuna şi dezbinarea aduse de ruşi şi ucraineni au luat locul adevărului şi justiţiei.

Am devenit vulnerabili în virtutea dezmăţului poliţienesc şi a pretinsei etici a relaţiilor dintre state. State ce nu ţin cont de semnalele noastre de detres.

Ocuparea Basarabiei este luată drept eliberare şi privită ca ceva de ordin intern.

LXXXV

Aşa e firea românului: să tot „chitească" şi să tot stea la îndoială.

Chiar şi atunci când s-ar părea că totul e limpede.

Chiar şi atunci când i se spune că basarabeanul este cel mai fericit om din lume!

Ascultă basarabeanul şi se întreabă: de ce să mi se spună că sunt fericit, dacă într-adevăr sunt fericit?

I-au fost deportaţi vecinii! A fost stoarsă toată lumea de ultima picătură de vlagă omenească! A fost teroare fără margini...

Iar „şoarecii joacă pe masă!" Cine ne împiedică să punem la stâlpul ruşinii fărădelegile ucrainene din Bucovina, de la Hotin, Izmail, Cetatea Albă?

LXXXVI

Toată lumea dintre Nistru şi Prut a trăit cu dragoste creştinească şi frică de Dumnezeu.

Dar, oricât ar fi fost ales grâul, tot mai rămânea câte o neghină în el.

Nimeni însă nu avea frică să se ducă la sfânta biserică.

Nu era oare aceasta o libertate? O eliberare ca atare şi de conştiinţă?

Cine a avut nevoie să nu mai fie cum a fost? Cum a fost şi cum va fi cât vor trăi pe lume părinţi ai căror copii duc din bătrâni vorba „pornirii" celor Trei Crai de la Răsărit?

Ca şi cea a lui „Moş Crăciun cu plete dalbe", să zicem.

Şi nu era bunic care să nu-şi fi aşteptat nepoţii cu daruri şi nuci zuruitoare coborâte din pod.

LXXXVII

Alecu Hurmuzachi zicea că „cea mai nenorocită schimbare care a pricinuit strâmtorarea limbii noastre au fost ocupaţiile din răsărit, când aceste două provincii ale noastre au început să piardă faţa lor cea drept românească..."

Şi, totuşi, românul a ştiut să-şi păstreze limba ca cel mai frumos odor, ca cea mai mare comoară, pentru că în limba lui răsare prima stea, în limba lui vorbesc izvoarele şi codrii, că românesc îi este viitorul, precum românesc este trecutul meleagului, astăzi pângărit de ruşi!

LXXXVIII

Basarabia a avut cărturari şi condeieri care au păşit, fără ezitare, în primele rânduri ale unirii şi regăsirii naţionale, transpunând în lucrările lor voinţa poporului de a-şi vedea împlinit visul de veacuri – unitatea naţională: Bogdan Petriceicu Haşdeu, Costache Negruzzi, Alexandru Donici, Constantin Stamati, Alexe Mateevici şi alţii.

Acel Hasdeu care „pe români, cu inimă şi suflet", îi iubea „ca pe fraţi"! Acel Haşdeu care, „pentru români" era gata să se jertfească „cu braţul, cu mintea, cu sufletul"!

Acel Negruzzi care, pe oriunde s-a aflat, n-a găsit nimic mai drag decât „dulcea Românie" hulită de „câţi se hrănesc în ea/ Corci venetici. Dar oricum va fi, fie/ Eu sunt român şi-mi place ţara mea!"

LXXXIX

Ai nevoie, pământ basarabean, de oameni care să trezească conştiinţa noastră naţională destrămată.

Să ne scoată de pe ochi acel văl lăsat cu neruşinare de athanasejojişti, iorguiordanişti, andreioţetişti, şi alţi pretinşi români

care scriu în dicționarul lor, ce se vrea românesc, cum că Basarabia a fost ocupată la 1918 de „guvernul boiero-moşieresc al României", iar „partea de nord a Bucovinei, locuită în majoritate de populație ucraineană, care încă în 1918 şi-a manifestat voința de a se alipi Ucrainei Sovietice, a intrat în componența U.R.S.S.".

Cuțite împlântate în spatele unei cauze sfinte a întregirii suflării româneşti, ce nu pot trezi decât nedumerire, mânie şi consternare!

XC

Basarabenii şi bucovinenii, deopotrivă cu frații lor ardeleni, sunt sedentari de când lumea. Se află în ținuturile lor de baştină de două mii de ani şi sunt cei mai vechi trăitori ai locurilor ce le revin din generație în generație.

La leagănul Romei şi Sarmizegetusei s-a adăpat dulcea lor limbă românească pe care trebuie s-o păzim ca ochii din cap, dacă vrem să supraviețuim intemperiilor vrăjmaşe din răsărit şi asfințit.

XCI

Radio şi televiziunea de la Chişinău, cele mai retrograde şi mai antinaționale „ziare fără hârtie şi distanțe" ne deformează cultura națională prin adăugirea a ceea ce numim „lucoare de la răsărit". Lucoare ce urmăreşte un singur scop: ura față de România şi cultivarea noțiunii de „moldoveni" în detrimentul celei de „români".

Ca atare, logic, ar trebui să fie şi în Rusia o națiune kieveană, după numele fostului cneaz al Kievului, şi una novgorodeană – după numele fostei republici feudale a Novgorodului.

XCII

Chişinăul, înstrăinat şi strâns în chingi, nu scapă nici o ocazie ca să nu trâmbițeze pretinsa prietenie dintre basarabeni şi ruşi!

Ca să nu prezinte răpirea de la 1812 ca un act progresist, să nu vocifereze despre unirea de la 1918 ca despre o „răpire" a Basarabiei de către România!

Dar, dându-i nas lui Ivan – ce se suie pe divan! – cu ciubotele-i de „chirză", acesta ne nesocoteşte numele de Români!

Şi din Soare – devenim Vasilovici, din Bândea – Bendevschi, din Diaconu – Diaconovici... Ne-au fost rusificate poreclele: Crețu a devenit Crețuleac, Moraru – Melnic, Cojocaru – Cuşnir, Olaru – Goncearіuc etc.

Românii basarabeni şi bucovineni nu trebuie să mai admită batjocoriri față de numele şi poreclele noastre de demult, astfel încât Ion a devenit Vanea, Nicolae – Colea, Teodor – Fedea etc.

XCIII

Era un act de laşitate rar întâlnit în istoria unui neam: demnitarul din vârful piramidei de la Bucureşti făcea o vizită la Chişinău, în zi de doliu atotromânesc – 36 de ani de la formarea Republicii Sovietice Moldoveneşti!

Un pseudo-emisar ce-şi bâlbâia cu acel prilej „satisfacția față de succesele mari" ale Basarabiei sovietizate în „creşterea nivelului de trai al oamenilor muncii de la oraşe şi sate...".

Vorba zicalei: după ce te scuipă – să mai şi zici că... plouă! Căci aceşti 36 de ani de la formarea Republicii Sovietice Moldoveneşti, însemnau 36 de ani de la răpirea Basarabiei – pentru români!

XCIV

Dilema şi convergenţa voită i-au pus mereu în încurcătură pe cei care susţin că numai raţionamentul rusesc e bun!

Că numai lentila lui e capabilă să adune într-un focar razele care o străbat şi că orice altă alternativă trebuie respinsă!

Acest raţionament vroia să ne convingă că libertatea e bună numai atâta timp cât nu întrece măsura!

Că libertatea poate fi admisă numai atâta timp cât nu se transformă în trădare.

De aceea, e bine ca omul să fie pus uneori în situaţii deosebite, ca să-şi aducă aminte de Dumnezeu! O fi iertând El multe din gogomăniile noastre!

XCV

Imperiul otoman a fost lacom prin impozitele ce ni le lua. Turcii însă n-au tins niciodată la o asimilare a noastră prin turcizare. Dovadă este Serbia care, după pacea de la Bucureşti, a continuat să rămână sub oblăduirea turcă, fără ca limba să fi cunoscut vreo constrângere din partea asupritorilor.

Soarta a fost diametral opusă pentru basarabeni, căzuţi sub stăpânirea Moscovei. În timp ce fraţii, cu care constituiam pe vremuri Moldova lui Ştefan cel Mare, trăiesc laolaltă cu ceilalţi români, Prutul a devenit pentru basarabeni Milcov blestemat!

XCVI

E de datoria tuturor românilor să-şi aducă obolul pe altarul mântuirii de pericolul din răsărit.

Ne aducem noi oare acest obol măcar în măsura în care şi l-au adus bălţenii de-a lungul celor 106 ani de ţarism?

Aşa cum au făcut orheienii care i-au urmat?

Când şi soroceanul şi hotineanul fredona aşa ca să-l audă şi muscalul:

„Când măicuţa de la ţară/ Ne trimite în Bălţi la şcoală.../ Mai bine-am muri de boală!/ Muscăleşte să-nvăţăm/ Şi la oaste să intrăm. "

Juca bălţeanul şi striga: „Muscăleşte-oi învăţa/ Când eu limba mi-oi uita!".

XCVII

„Surcica nu sare departe de trunchi." Un adevăr pe cât de banal, pe atât de înţelept.

Înţelept, dar care, uneori ne face un mare deserviciu atunci când zicem: aşa am deprins de la tata, aşa am învăţat de la mama! Mai ales când e vorba de neam şi ţară. Pentru că e mai uşor să nu-ţi dai, de bunăvoie, mâinile în cătuşe decât să le scoţi din ele.

Iar cine nu cunoaşte dulceaţa libertăţii prin libertate naţională, acela nu poate percepe nici strâmbătatea colonizării.

Şi vai de sufletul celor care confundă mândria noastră naţională cu şovinismul rusesc!

XCVIII

Trup din trupul ţării rupt, Basarabia, împreună cu Bucovina, îşi plânge, în surdină, soarta ce i-a fost servită!

În loc să-şi facă auzit strigătul de protest, aşa cum o fac alte neamuri ce se respectă.

Nu putem aştepta de la nimeni îndurare şi izbăvire de umilinţele noastre!

Nu putem crede în bunătate din partea asupritorului!...

Numai cu puterile noastre putem scăpa de cei ce ne-au îngenunchiat!

Numai noi singuri putem reda liniştea mormintelor străbune!

Cine să ne facă dreptate? Matei care a dus-o cu el în mormânt?

Sau poate impilatorul care nu vrea să ştie nici de justiţie şi nici de adevăr?

Numai apărând memoria şi demnitatea străbunilor ne putem schimba strâmbătatea pe dreptate şi libertate!

Avem tot motivul s-o facem!... Căci, este oare pe planeta noastră un ţinut mai mândru şi mai frumos decât cel al României?

Cu codri mai falnici, izvoare mai cristaline, câmpii mai mănoase şi ape mai limpezi?!

Cu un trecut mai demn de numele de „poartă a creştinismului şi civilizaţiei", nume pe care îl purtăm din timpuri de cea mai grea încercare!...

XCIX

Veni-va o primăvară, Basarabia mea, când feciorii tăi, mic-mare, tânăr şi bătrân, vor simţi nevoia strângerii rândurilor întru aducerea ta la sânul Patriei!

Veni-va o zi când întrunite vor fi condiţiile unirii ce va face acea putere alecsandrină de la 1859 de care avem atâta nevoie!

Veni-va ziua şi ceasul când limba, credinţa strămoşească, datinile şi sentimentele noastre, dimpreună cu

istoria şi poziţia geografică a Basarabiei, ne vor mântui de jugul înrobirii!

Până atunci însă...

„La noi e încă toamnă rece
Şi plouă-plouă tot mereu
Sunt lacrimi care n-or să sece
Cât va fi toamnă'n satul meu..."

*

Blestemaţi să fie acei care dintr-o ţară au făcut
şi mai fac două!

NICOLAE LUPAN

Bucureşti
16.03.2010

Cuprins

Reminiscențe	5
În Exil	54
Ca la noi la nimeni	66
Trup din trupul României	94